מאגילניצקי׳ס

ליניען

הַמֵּבִין לְחוּמָשׁ

סִפּוּרֵי הַתּוֹרָה מְסֻפָּרִים בִּלְשׁוֹן הַתּוֹרָה

—עִם—

תַּרְגּוּם בְּשִׁיטַת הַטּוּרִים (לִינְיֶען־סִיסְטֶעם)

לְהָכִין יְלָדִים

לִלְמוֹד בְּנָקֵל תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה

עִם סִמָּנִים לִשְׁוָא נָח וְנָע.

מֵאֵת יוֹסֵף בֶּן יְהוּדָה מַאגִילְנִיצְקִי

בְּרֵאשׁוֹן ה׳ תרס״ו לַבְּרִיאָה

בִּשְׁבִיעִי א׳ תתל״ז לְגָלוּתֵנוּ

מַאגִילְנִיצְקִי׳ס

חוּמָשׁ־פָּארְבֶּערֵייטֶער

...עֶרְצֵעהְלוּנְגֶען...

פוּן חוּמָשׁ מִיט׳ן לָשׁוֹן פוּן חוּמָשׁ

אִיבֶּערְזֶעצְט אִין לִינְיֶען ־ סִיסְטֶעם

פָּארְצוּבֶּערֵייטֶען קִינְדֶער פִיר חוּמָשׁ

מִיט סְפֶּצְיֶעלֶע סִמָּנִים פִיר שְׁוָא נָח און שְׁוָא נָע

— פערלאג און דרוק פון —

יוֹסֵף מַאגִילְנִיצְקִי, 708 סוֹיְטה 5טֶע סְטְרִיט, פִילַאדֶעלְפִיא, פַּא.

1906.

שוֹין עֶרְשִׁינֶען! שוֹין עֶרְשִׁינֶען!

מאגילניצקי׳ס

הַמֵבִין לַחוּמָשׁ

אִין פָאלְגֶענְדֶע גַאנְץ בֶּעזוֹנְדֶערֶע אוֹיסְגַאבֶּען:

1) מִיט אַ לִינְיֶען-אִיבֶּערְזֶעטְצוּנְג אִין עֶנְגְלִישׁ אָדֶער אִידִישׁ.

2) מִיט אַ נוּמֶערִירְטֶע-אִיבֶּערְזֶעצוּנְג אִין עֶנְגְלִישׁ אָדֶער אִידִישׁ.

3) הֶעבְּרֶעאִישׁ אַלֵיין.

מאגילניצקי׳ס המכין לחומש איז פיעל בעסער און ניצליכער אלס יעדער אנדער ספר, וואס איז געמאכט געווארען צו געבען דעם אינהאלט פון דער תורה אין קורצען, פיר חדר קינדער. אלעס, וואס מען דארף פערלאנגען, אז א קינד זאל לערנען און וויסען פון חומש, איז אין מאגילניצקי׳ס המכין לחומש איבערגעגעבען קורץ און בינדיג אין פסוקים, גאנץ גענוי מיט׳ן לשון פון חומש און צוטהיילט אין די זעלבע קאפיטלען און סדרות פון חומש אזוי, אז דאס קינד וויים דייטליך און קלאהר דעם אינהאלט פון יע־ען קאפיטל און יעדע סדרה חומש בעזונדער.

מאגילניצקי׳ס המכין לחומש איז ניט נור זעהר נויטהווענדיג פיר אזעלכע קינדער, וועלכע קענען קיינמאל אויסלערנען גאנץ חומש אין אריגינאל, זאנדערן אויך פיר אזעלכע קינדער, וועלכע קענען יא האבען אמאל דורכצולערנען גאנץ חומש אין אָריגינאל, איז ער אויסגעצייכענט גוט, צו לערנען אין איהם פאר חומש און נאך חומש.

מאגילניצקי׳ס המכין לחומש איז וואונדער־שעהן געדרוקט אויף א טהייערען, שעהנעם פאפיער; אין סיי דער העברעאישער טעקסט, סיי די אידישע איבערזעטצונג איז מיט גרויסע אותיות און מיט נקודות. עבען זא איז די ענגלישע איבערזעטצונג מיט שעהנע און גרויסע שריפט געדרוקט.

אלע פרייזען זיינען פארטא פריי.	פיר אמעריקא געבונדען.	פיר רוסלאנד ניט געבונדען.	פיר רוסלאנד געבונדען.
מַאגִילְנִיצְקִי־ס לִינְיֶען הַמֵבִין לַחוּמָשׁ . . איבערזעצט אין אידיש אדער ענגליש אין לינ־ען־סיסטעם	30 סֶענְט	50 קָאפּ.	60 קָאפּ.
מַאגִילְנִיצְקִי׳ס נוּמֶערִירְטֶער הַמֵבִין לַחוּמָשׁ איבערזעצט אין אידיש אדער ענגליש אין נומער־סיסטעם	25 סֶענְט	40 קָאפּ.	50 קָאפּ.
מַאגִילְנִיצְקִי׳ס הַמֵבִין לַחוּמָשׁ . . . . . העברעאיש אליין.	15 סֶענְט	25 קָאפּ.	30 קָאפּ.

א פראבע־ספר, וואס ענטהאלט א העלפט פון בראשית פון אלע 3 סארטען המכין לחומש, געבונדען צוזאמען אין איין בוך. וועלען מיר שיקען יעדען איינעם פיר בלויז 10 סענט, (20 קאפ.) אום צו איבערציינגען, אז דער המכין לחומש איז ווערטה איינגעפיהרט צו ווערען אין יעדען חדר, בית ספר און תלמוד תורה, און אום דער לעהרער זאל קענען אויספרובירען אלע 3 סארטען המכין לחומש און אויסגעפינען, וועלכער פון זיי פאסט אם בעסטען פיר זיינע תלמידים.

10 סענט אין קעש, איינגעוויקעלט אין א שטיקעל פאפיר, אדער 10 ס. אין סטעמפס, וועט ברייננען דעם סעמפעל ספר פון אלע 3 סארטען המכין לחומש צו אייך. א קאטאלאג ווערט געשיקט פריי איבעראל. צובעקומען ביי אלע מוכרי ספרים אין דער גאנצער וועלט. הויפט פערקויף ביי:

JOSEPH MAGIL'S PUBLISHING CO., 46 Canal St. New York.

ד'זער פרייז-ליסט איז ארויסגעגעבען ערב שבועות תרס"ח; יעדער פרייז ליסט וואס שטימט ניט איין מיט דיזען, איז היערמיט אויסקאַסירט, אויב ער טראגט ניט דייטליך אַ דאַטום שפּעטער אַלס ערב שבועות תרס"ח.

קִצּוּר קַאטַאלָאג פוּן מַאגִילְנִיצְקִי'ס פֶּערְלַאג לְבָתֵּי סֵפֶר וְלָעַם.

אלע ספרים זיינען אין צוויי אויסגאבען, איינע מיט ענגלישער און איינע מיט אידישער איבערזעטצונג.
שרייבט אימער דייטליך אויב איהר ווילט מיט ענגלישער אדער אידישער איבערזעטצונג.
מו"ס, סקולס, חדרים, תלמוד תורה'ס און לעהרער בעקומען ראַבאַט.

פרייז. אלע פרייזען זיינען פּאָרטאָ פריי.

$1.00 מאגילניצקי'ס ליניען-סדור פאלשטענדיג,
(Magil's Complete Linear Prayer Book.)
אלע תפלות כסדר און אלעם איבערזעצט אין ליניען סיסטעם, געבונדען איינפאך.

$1.25 דאס זעלבע געבונדען אין קלאָטה פּראַכט-באנד.

$1.50 דאס זעלבע צוזאמען מיט דעם ניט-איבערזעצטען סדור לבתי ספר ולעם, געבונדען אין קלאָטה פּראַכט-באַנד.

25 ס. מאגילניצקי'ס חדר-סדור (סדור לבתי ספר ולעם)
אלעס ווי אין ליניען-סדור, מיט דינים אי אין ענגליש און אי אין אידיש, נור אהן איבערזעצונג. דער איינציגער חדר סדור, פון וועלכען יעדעס קינד קען וויסען ווי, וואס און ווען צו דאוונען.

15 ס. מאגילניצקי'ס שוהל-סדור, נור תפלות לשבת, יום טוב וראש חדש, געבונדען איינפאך זעהר וויכטיג פיר שוהלען, חברות און שבת-סקולס.

$1.50 מאגילניצקי'ס ליניען-סקול חומש
(Magil's Linear School Bible.)
אלע 5 חומשים פאלשטענדיג איבערזעצט אין 5 טהייל.

$1.50 דאס זעלבע געבונדען אין 2 בענדער אין קלאָטה.

35 ס. בראשית. Genesis. נור אין איינפאַכען בונד.
35 ס. שמות. Exodus. "
35 ס. ויקרא. Leviticus. "
35 ס. במדבר. Numbers. "
35 ס. דברים. Deuteronomy. "

15 ס. מַאגִילְנִיצְקִי'ס הַמֵּבִין לְחוּמָשׁ העברעאיש אליין.
אלעס, וואס מען דאַרף פערלאנגען, אַז אַ קינד זאל לערנען און וויסען פון חומש, איז איבערגעבען קורץ אין בינדיג גאנץ גענוי מיט'ן לשון פון חומש און צוטהיילט אין די זעלבע קאפּיטלען און סדרות פון חומש.

פרייז. אלע פרייזען זיינען פּאָרטאָ פריי.

25 ס. מַאגִילְנִיצְקִי'ס נוּמֶרִירְטֶער הַמֵּבִין לְחוּמָשׁ
מיט איין איבערזעטצונג אין נומער-סיסטעם.

30 ס. מַאגִילְנִיצְקִי'ס לִינְיֶען הַמֵּבִין לְחוּמָשׁ
מיט איין איבערזעטצונג אין ליניען-סיסטעם.

10 ס. סעמפּעל המבין לחומש, ענטהאלט די אלע 3 סארטען המבין לחומש ביז חיי שרה צוזאַמען.

15 ס. מאגילניצקי'ס ליניען רע הילדים,
(Magil's Linear Children's Companion.)
אלע ברכות, נייטיגע תפלות פיר קינדער, רעליגיאנס ערקלעהרונגען, בעשרייבונגען פון אלע ימים טובים און די אידישע געשיכטע בקצור.

15 ס. דאס זעלבע אין וועסטען-טאַש פאָרמאַט (נור מיט אידישע איבערזעצונג).

25 ס. רע הילדים מיט ענגלישער און אידישער איבערזעצונג צוזאמען, בלאַט געגען בלאַט.

10 ס. מאגילניצקי'ס ליניען מגלת אסתר פאָלשטענדיג, אויך דער שיר התקוה מיט נאָטען.

10 ס. מאגילניצקי'ס ליניען הגדה לפסח, פאָלשטענדיג. קיין בעסערע מעטאָדע פיר הגדה.

5 ס. מאגילניצקי'ס ליניען הגדה לילדים
פון אנפאנג אָן ביז מעשה ברבי אלעזר.

15 ס. מאגילניצקי'ס קובץ שירי ציון נומער 4
(Collection of Zionist Songs.)
א נייע אויפלאגע פון 75 דיא בעסטע שירים אין העברעאיש, אידיש און ענגליש מיט נאָטען צום זינגען און שפּיעלען אין וועסטען-טאַש-פאָרמאַט.

10 ס. קובץ שירי ציון נומער 3
דיזעלבע 56 שירים אהן נאָטען.

5 ס. קובץ שירי ציון נומער 2 — 13 שירים.

3 ס. קובץ שירי ציון נומער 1 — 6 שירים.

בעמערקונגען: 1) דער חומש איז מיט טראָפּ (נגינות, טעמים, אין ויקרא, במדבר, דברים) און אַלע ספרים זיינען מיט ספּעציעלע סימנים פיר "שוא נח" און "שוא נע" 2) אַלע ספרים זיינען אין אָקטאַוואָ פאָרמאַט דיזעלבע סייז פון "סקול חומש", אויסער די, ביי וועלכע עס שטעהט אויסדריקליך, אַז זיי זיינען אין וועסטען-טאַש-פאָרמאַט". 3) אַלע ספרים זיינען געדרוקט אויף פיינעם פּאַפּיר און אַלע "ליניען-ספרים" ענטהאַלטען אַ "שטודיר-קאַרטע". 4) פון מאגילניצקי'ס פערלאג לבתי ספר ולעם ערשיינען נייע ספרים פון צייט צו צייט; איהר וועט דאַרום טהאָן גוט, ווען איהר וועט נאָכפרעגען אויף זיי ביי אייער מוכר ספרים.

צו בעקומען ביי אלע מו"ס אין דער גאנצער וועלט; הויפּט פערקויף ביי דעם פערפאַסער און פּאַבלישער:

JOSEPH MAGIL'S PUBLISHING CO., 46 Canal Street, NEW YORK.

מאגילניצקי׳ס
ליניען
הַמֵּבִין לְחוּמָשׁ

סִפּוּרֵי הַתּוֹרָה מְסֻפָּרִים בִּלְשׁוֹן הַתּוֹרָה

—עִם—

תַּרְגּוּם בְּשִׁיטַת הַטּוּרִים (לִינְיֶען־סִיסְטֶעם)

לְהָכִין יְלָדִים

לִלְמוֹד בְּנָקֵל תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה

עִם סִמָּנִים לִשְׁוָא נָח וְנָע.

מֵאֵת יוֹסֵף בֶּן יְהוּדָה מַאגִילְנִיצְקִי

בָּרִאשׁוֹן
הי תרס״ו
לַבְּרִיאָה

בַּשְּׁבִיעִי
אי תתל״ז
לְגָלוּתֵנוּ

מַאגִילְנִיצְקִי׳ס

חוּמָשׁ־פָּארְבֶּערֵייטֶער

...עֶרְצֵעהְלוּנְגֶען...

פוּן חוּמָשׁ מִיט׳ן לָשׁוֹן פוּן חוּמָשׁ

אִיבֶּערְזֶעצְט אִין לִינְיֶען ־ סִיסְטֶעם

פָּארְצוּבֶּערֵייטֶען קִינְדֶער פִיר חוּמָשׁ

מִיט סְפֶּעצְיֶעלֶע סִמָּנִים פִיר שְׁוָא נָח און שְׁוָא נָע

— פערלאג און דרוק פון —

יוֹסֵף מַאגִילְנִיצְקִי, 708 סוּטְה 5טֶע סְטְרִיט, פִילַאדֶעלְפִיא, פַּא.

1906.

אֶל הַמּוֹרִים וְהַהוֹרִים.

בימינו אלה, שהזמן קצר מפני שהמלאכה מרובה מאד לילדינו ונערינו, אי אפשר, לדעתי, לבית הספר בלי קצור דברי התורה, כמעשה „המכין לחומש", אשר הבינותי; ולקצור כזה צריכין לא רק אלה, שמפאת כשרונותיהם הלא טובים או מפני שמקדישים עת מעטה ללמודים העברים בכלל וללמוד התורה בפרט, אין לנו רשות לקוות כי יגיעו בתורה אף לראשית יצירת אומתנו, אם ילמדו בחומש כמו שהוא, כי אם גם אלה, אשר מפאת כשרונותיהם והעת המוקצה ללמודיהם העברים וגם תנאי המורים, האבות והמקום מוכשרים ללמוד התורה במקורה בראשית למודם, צריכין לקצור, מפני שבזמן הזה, שכלו מלא שנוי, חלוף ותמורה, חסרה לנו לגמרי הערבות, אם התנאים הטובים של היום לא ישונו תכלית שנוי לרעה ביום המחר. ועוד שבימינו אלה הכל תלוי בחפץ הילדים, ואם יגדל הנער בטרם יגמור פרשת „נח" או „לך לך" ויאמר, „לא חפצתי בתורה ואת הלמודים העברים שנאתי", אז אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגדו. ולכן טוב מאד שכל בנינו ילמדו את עקרי הספורים והדינים שבתורה בקצור, כמו שהם נמצאים ב„המכין לחומש", ואם יזכו יהיה „המכין לחומש" להם רק כעין הכנה ב„פרוזדור" כדי שיכנסו ל„טרקלין" של התורה עצמה במקורה ובשלמותה, ואז מעבר מזה ימצאו ב„חומש" את כל אשר למדו מכבר ב„המכין לחומש" בצורתו וכהויתו ובלשונו ממש של החומש וישמחו עליו, ומעבר השני ימצאו בתורה חדושים והוספות על אשר למדו מכבר ולא יהיה להם הלמוד בה למותר ולמשא.

אולם גם המורים והאבות, שמעשי אבותיהם בידיהם, ומטעמים שונים חושבים הם, כי על הילדים ללמוד בתורה דוקא מראשית למודם, לא יוכלו להעלים עין מהעובדא כי טוב מאד לתת לפני הילדים קדם הלמוד בחומש את קצורו של אותו הפרק או סדר השבוע שעליהם ללמוד בתורה, כדרך שנמצא ב„המכין לחומש", למען ישיגו הילדים בדרך קלה וקצרה את התכן ועקרי הדברים המסופרים בתורה, וגם אחר למוד החומש במלואו טוב לחזור עליו בקצור, כי בשנותם את עקרי הדברים והמעשים שב„המכין לחומש" יזכרו גם את הפרטים החסרים בו.

וזה הוא שעשיתי למען הגיע אל המטרה, ולמען הוציא מתחת ידי דבר מתוקן:

1) לא קצרתי יותר מדי, כאותם הקצורים, שהביאו אך חלק מספורי התורה, כי אם הבאתי בו את כל ספורי התורה, אף אותם שהשמיטו הקצורים הארוכים יותר מדי, והשמטתי רק את הדברים „שנקראין ואינם מתרגמין", כמעשה לוט ובנותיו, ועוד.

2) אף שהכנסתי לתוך „המכין לחומש" את כל ספורי התורה בשלמותם עם פרטיהם העקריים וגם עקרי הדינים, בכל זאת לא הארכתי יותר מדי בפרטים שאינם עקר לספור, בשוותי תמיד לנגד עיני את מטרת הספר הזה, ואם ספר כזה יאריך יותר מדי, ויגדל בכמותו, אם כן מה הועילו חכמים בתקנתם? ומלבד זאת אסור, לדעתי, להאריך יותר מדי, כי מה מקום הניחו המאריכים לתורתנו להתגדר בו? ואין זה קצור התורה, כי אם תורה מתוקנת, המסוכנת להוגים בה, והנכנס ל„פרוזדור" כזה, אין צריך כלל להכנס ל„טרקלין" עצמו.

3) הארכתי מעט יותר ביעודי ה', הראותו והבטחותיו לאברהם, יצחק ויעקב ובריתו, אשר כרת עמהם ועם כל בית ישראל, מפני שזה הוא העקר היותר גדול בתורתנו ולאומיותנו.

4) שמרתי בשמירה יתרה את הלשון המקורית של התירה, סגנונה ורוחה, ובמקומות המעטים מאד, שהוכרחתי לשנות מלה או אפילו אות אחת ממה שהוא בתורה, הדפסתי אותה המלה או האות באותיות קטנות, למען ידע הקומד בו מה שהוא ממש לשון התורה ומה שאיננו לשון התורה.

5) חלקתי את „המכין לחומש" לפרקים וסדרי השבוע, וכל פרק וסדר של „המכין לחומש" מקביל אל איתו הפרק וסדר השבוע שבחומשים, שנתפשטו אצלנו, ובזה הועלתי הרבה מאד, ביחיד לאותם הקטנים והגדולים אשר יקמדו בו קדם ואחר למוד החומש, ולאלה החפצים להשוות את תכנו של „המכין לחומש" אל תכן ה„חומש" עצמו.

6) לא שלחתי יד לשנות פסוקי התורה במקום שלא היה צרך גדול בזה, וגם לא השתמשתי בסמני הפסק החדשים, השונים בכל לשון ולשון, ולא הרי סמני ההפסק של השפה הרוסית או האשכנזית כסמני ההפסק של השפה האנגלית, כי אם השתמשתי אך ורק בנקודה אחת במקום האתנחתא, ובשתי נקודות לסוף פסוק, כמו שהונהג מכבר בספרים עברים מנוקדים.

7) שמתי מתג תחת המלים שנגינתן מלעיל, וקו משכב ממעל לאותיות ששוא נע מתחתן.

8. חלקתי כל דף לשני עמודים, למען יוכל הילד לסקור כל שורה בסקירה אחת, כי העברת העין מקצה האחד של שורה ארוכה עד קצה השני גורמת לעתים קרובות, שהילד איננו יודע את המלה שהוא עומד בה; גם שמתי ריוח בין מלה למלה ובין שיטה לשיטה, להקל את הקריאה לילדים ולמעט בשבושים.

9. הפסוקים מסומנים גם במספרים עברים וגם במספרים רומיים, ומורים מומחים יבינו את התעלת הצפונה בזה.

10. את „המכין לחומש" הוצאתי לאור בחמש הוצאות שונות: בלי תרגום וגם בתרגומים לשפת אנגלית ויהודית, על פי „שיטת הטורים" (ליניען-סיסטעם), אשר כבר נודעו טיבה וטובה בעולם הפדגוגיה על ידי ספרי, שהוצאתי לאור, כמו חמשה חומשי התורה בשלמותם בשם „ליניען סקול חומש" וסדר כל תפלות השנה בשם „ליניען סדור" ועוד; ועל פי „שיטת המספרים" (נומערירטע-סיסטעם), היינו, שהפנים העברי נדפס על דף מיוחד, והתרגום על דף מיוחד, זה לעמת זה, וכל חלקי הפסוקים, שאפשר לתרגמם בעצמם, מסומנים במספר אחד ושוה גם בפנים וגם בתרגום.

אקוה כי גם המורים המתרגמים וגם המורים עברית בעברית ימצאו באחד מהוצאותיו של „המכין לחומש" מה שלבם חפץ.

פילאדעלפיא, בירח ניסן ה'תרס"ח

יוסף מאגילניצקי מחבר ומו"ל ספרים „לבתי ספר ולעם".

בְּרֵאשִׁית.

GENESIS

פֶּרֶק א 1.

1 בְּרֵאשִׁית — 1. אִין אָנְפַאנְג
בָּרָא אֱלֹהִים. — הָאט גָאט בֶּעשַׁאפֶען
אֵת הַשָּׁמַיִם — [א]דֶעם הִימֶעל
וְאֵת הָאָרֶץ: — אוּן דִי עֶרד.
2 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים — 2. אוּן גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
יְהִי — עֶס זָאל וֶוערֶען
אוֹר. — [ב]לִיכְט,
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען
אוֹר: — [ב]לִיכְט.
3 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים — 3. אוּן גָאטהָאט [ג]גֶערוּפֶען
לָאוֹר — [ד]דִי לִיכְט
יוֹם — טָאג,
וְלַחֹשֶׁךְ — אוּן דִי פִינְסְטֶערְנִיס
קָרָא — הָאט עֶר גֶערוּפֶען
לָיְלָה. — נַאכְט;
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען
עֶרֶב — אַבֶּענְד,
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען
בֹקֶר — מָארְגֶען,
יוֹם אֶחָד: — אֵיין טָאג.
4 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים — 4. אוּן גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
יְהִי — עֶס זָאל וֶוערֶען
רָקִיעַ. — (אֵיין) [ה]אוֹיסְבְּרֵייטוּנְג;
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען
כֵן: — אַזוֹי.
5 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים — 5. אוּן גָאט הָאט גֶערוּפֶען
לָרָקִיעַ — דִי אוֹיסְבְּרֵייטוּנְג
שָׁמָיִם. — הִימֶעל.
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען
עֶרֶב — אַבֶּענְד,
וַיְהִי — אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶן
בֹקֶר — מָארְגֶן,
יוֹם שֵׁנִי: — אַ צְוֵוייטֶער טָאג.
6 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים — 6. אוּן גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
יִקָּווּ הַמַּיִם — דִי וַואסֶער זָאלֶן זִיךְ פֶערְזַאמְלֶען
אֶל מָקוֹם אֶחָד — צוּ אֵיין אָרְט
וְתֵרָאֶה — אוּן עֶס זָאל גֶעזֶעהְן וֶוערֶען
הַיַּבָּשָׁה. — דִי טְרִיקֶענִיס;

א) דִי. ב) ליכטיגקייט. ג) גענאנט. ד) צו די. ה) אויסדעהנונג.

וַיְהִי כֵן׃	און עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַזוֹי.
7 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים	7. און גָאט הָאט גֶערוּפֶען
לַיַּבָּשָׁה	[צוּ] דִי טְרִיקֶענִיס
אֶרֶץ.	עֶרד,
וּלְמִקְוֵה	און [צוּ] דִי זַאמְלוּנְג
הַמַּיִם	פוּן דִי וַואסֶער
קָרָא	הָאט עֶר גֶערוּפֶען
יַמִּים׃	מֶעערֶען.
8 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	8. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ	דִי עֶרד זָאל [א]מַאכֶען שְׁפְּרָאצֶען
דֶּשֶׁא	[ב]גְרָאז,
עֵשֶׂב	קְרוֹיט
וְעֵץ פְּרִי.	און פְרוּכְט בּוֹים;
וַיְהִי כֵן׃	און עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַזוֹי.
9 וַיְהִי עֶרֶב	9. און עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַבֶּנְד,
וַיְהִי בֹקֶר	און עֶס אִיז גֶעוָוארֶען מָארְגֶען,
יוֹם שְׁלִישִׁי׃	אַ דְרִיטֶער טָאג.
10 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	10. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
יְהִי	עֶס זָאל וֶוערֶען
מְאֹרֹת	[ג]בֶּעלַייכְטוּנְגֶען
בִּרְקִיעַ	אִין דִי אוֹיסְבְּרֵייטוּנְג
הַשָּׁמַיִם	פוּן דֶעם הִימֶעל,
לְהַבְדִּיל	צוּ שֵׁיידֶען
בֵּין	צְווִישֶׁען
הַיּוֹם	דֶעם טָאג
וּבֵין	און צְווִישֶׁען
הַלָּיְלָה	דִי נַאכְט,
וּלְהָאִיר	און צוּ [ד]לַייכְטֶען
עַל הָאָרֶץ.	אוֹיף דֶער עֶרד;
וַיְהִי כֵן׃	און עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַזוֹי.
11 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים	11. און גָאט הָט גֶעמַאכְט
אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל	דִי גְרֶעסֶערֶע [ד]בֶּעלַייכְטוּנְג
לְמֶמְשֶׁלֶת	[ה]צוּ בֶּעהֶערְשֶׁען
הַיּוֹם	דֶעם טָאג,
וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן	און דִי קְלֶענֶערֶע בֶּעלַייכְטוּנְג
לְמֶמְשֶׁלֶת	[ה]צוּ בֶּעהֶערְשֶׁען
הַלַּיְלָה	דִי נַאכְט,
וְאֵת הַכּוֹכָבִים׃	און דִי שְׁטֶערֶען.
12 וַיְהִי עֶרֶב	12. און עֶס אִיז גֶוָרֶען אַבֶּנְד,
וַיְהִי בֹקֶר	און עֶס אִיז גֶעוָוארֶן מָארְגֶען,
יוֹם רְבִיעִי׃	אַ פִיעֶרְטֶער טָאג.
13 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	13. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם	דִי וַואסֶער זָאלֶען ווִימֶעלְן
שֶׁרֶץ	אַ גֶעווִימֶעל
נֶפֶשׁ חַיָּה	פוּן לֶעבֶּעדִיגֶע [ו]טְהִירֶען,
וְעוֹף	און גֶעפְלִיגֶעל

א) ארויסברייגגען, בעוואקסען. ב) געוועקס. ג) ליכטער. ד) ליכט. ה) צו די בעהערשונג פון. ו) ווען.

יְעוֹפֵף	זָאל פְלִיהֶען
עַל הָאָרֶץ.	אִיבֶּער דִי עֶרְד;
וַיְהִי כֵן:	אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַזוֹי.
14 וַיְהִי עֶרֶב	14. אוּן עֶס אִיז גֶעוָורֶן אָבֶּנְד
וַיְהִי בֹקֶר	אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶן מָארְגֶן,
יוֹם חֲמִישִׁי:	אַ פִינְפְטֶער טָאג.
15 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	15. אוּן גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
תּוֹצֵא הָאָרֶץ	דִי עֶרְד זָאל אַרוֹיסְבְּרֵיינְגֶען
נֶפֶשׁ חַיָּה	לֶעבֶּעדִיגֶע טְהִירֶען,
בְּהֵמָה	פִיה
וָרֶמֶשׂ	אוּן [א]גֶעוְוירֶעם
וְחַיְתוֹ	אוּן טְהִירֶען
אֶרֶץ.	פוּן דֶער עֶרְד;
וַיְהִי כֵן:	אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶען אַזוֹי.
16 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים	16. אוּן גָאט הָאט בֶּעשַׁאפֶען
אֶת הָאָדָם	דֶעם מֶענְשֶׁען
בְּצַלְמוֹ	אִין זַיין בִּילְד,
בְּצֶלֶם	אִין דֶעם בִּילְד
אֱלֹהִים	פוּן גָאט
בָּרָא אֹתוֹ	הָאט עֶר אִיהְם בֶּעשַׁפֶען,
א) עָפָר	(פוּן) שְׁטוֹיבּ
מִן הָאֲדָמָה.	פוּן דֶער עֶרְד;
זָכָר	[ב]מַאנְסְפֶּערְזָאן
וּנְקֵבָה	אוּן פְרוֹיעֶנְצִימֶער
בָּרָא אֹתָם:	הָאט עֶר זַיי בֶּעשַׁאפֶען.

א) קריכענדע. ב) מענליך און ווייבליך.

17 וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים	17. אוּן גָאט הָאט זַיי גֶעבֶּענְשְׁט
וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים	אוּן גָאט הָאט צוּ זַיי גֶעזָאגְט:
פְּרוּ	זַייט פְרוּכְטְבַּאר
וּרְבוּ	אוּן מֶעהְרְט אַייךְ
וּמִלְאוּ	אוּן פִילְט
אֶת הָאָרֶץ	דִי עֶרְד
וְכִבְשֻׁהָ.	אוּן בֶּעצְווִינְגְט אִיהְר
וּרְדוּ	אוּן הֶערְשְׁט
בִּדְגַת	אִיבֶּער דִי פִישׁ
הַיָּם	פוּן דֶעם מֶעער
וּבְעוֹף	אוּן אִיבֶּער דִי גֶעפְלִיגֶעל
הַשָּׁמַיִם	פוּן דֶעם הִימֶעל
וּבְכָל חַיָּה	אוּן אִיבֶּער יֶעדֶע טְהִיר,
הָרֹמֶשֶׂת	וָואס קְרִיכְט
עַל הָאָרֶץ:	אוֹיף דֶער עֶרְד.
18 וַיַּרְא אֱלֹהִים	18. אוּן גָאט הָאט גֶעזֶעהְן
אֶת כָּל	אַלֶעס,
אֲשֶׁר עָשָׂה	וָואס עֶר הָאט גֶעמַאכְט,
וְהִנֵּה	אוּן זֶעה,
טוֹב מְאֹד.	עֶס וַואר זֶעהְר גוּט;
וַיְהִי עֶרֶב	אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶן אַבֶּענְד,
וַיְהִי בֹקֶר	אוּן עֶס אִיז גֶעוָוארֶן מָארְגֶען,
יוֹם הַשִּׁשִּׁי:	דֶער זֶעקְסְטֶער טָאג.

פֶּרֶק בּ.	פֶּרֶק ב.
1 וַיְכֻלּוּ	1. און עס זַיְנֶען גֶעֶנְדִיגְט גֶעוָארֶען
הַשָּׁמַיִם	דִי הִימֶעל
וְהָאָרֶץ	און דִי עֶרד
וְכָל צְבָאָם:	און זֵייעֶר גַאנְצֶעס הֶעער.
2 וַיִּשְׁבֹּת אֱלֹהִים	2. און גָאט הָאט גֶערוּהְט
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי	אִין דֶעם זִיבֶּעְנְטֶען טָאג
מִכָּל מְלַאכְתּוֹ	פוּן אַלֶע זַיינֶע אַרְבַּייט,
אֲשֶׁר עָשָׂה:	װעלְכֶע עֶר הָאט גֶעמַאכְט.
3 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים	3. און גָאט הָאט גֶעבֶּעֶנְשְׁט
אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי	דֶעם זִיבֶּעְנְטֶען טָאג,
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ.	און עֶר הָט אִיהְם גֶעהֵיילִיגְט,
כִּי בוֹ	דֶען אִין אִיהְם
שָׁבַת	הָאט עֶר גֶערוּהְט
מִכָּל מְלַאכְתּוֹ	פוּן אַלֶע זַיינֶע אַרְבַּייט,
אֲשֶׁר בָּרָא:	װעלְכֶע עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען.
4 וַיִּטַּע	4. דַאן הָאט גֶעפְלַאנְצְט
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶוִויגֶער גָאט
גַּן	אַ גָארְטֶען
בְּעֵדֶן	אִין עֵדֶן
מִקֶּדֶם.	פוּן [ב]מָארְגֶען־זַייט,
וַיָּשֶׂם שָׁם	און עֶר הָט דָארְט אַרַיינְגֶעזֶעצְט
אֶת הָאָדָם	דֶעם מֶענְשֶׁען,

א) לקוח מבראשית ב׳ ט״ו. ב) אָסט, מזרח־זייט.
ה) בעפוילען.

[א]לְעָבְדָהּ	[ג]אִיהְר צוּ בֶּעאַרְבַּייטֶען
וּלְשָׁמְרָהּ:	און [ג]אִיהְר צוּ הִיטֶען.
5 וַיַּצְמַח יְיָ אֱלֹהִים	5. און דֶער עֶוִויגֶער גָאט הָאט גֶעמַאכְט [ד]שְׁפְּרָאצֶען
מִן הָאֲדָמָה	פוּן דֶער עֶרד
כָּל עֵץ	יֶעדֶען בּוֹים
נֶחְמָד	[ה]לִיבְּלִיךְ
לְמַרְאֶה	צוּם אַנְזֶעהֶן
וְטוֹב	און גוּט
לְמַאֲכָל.	פִיר שְׁפַּייזֶע,
וְעֵץ הַחַיִּים	און דֶעם בּוֹים פוּן לֶעבֶּען
בְּתוֹךְ	אִין מִיטֶען
הַגָּן	פוּן דֶעם גָארְטֶען,
וְעֵץ הַדַּעַת	און דֶעם בּוֹים פוּן [ו]וִויסֶען,
טוֹב	(וָואס) גוּט (אִיז)
וָרָע:	און (וָואס) שְׁלֶעכְט (אִיז).
6 וַיְצַו	6. דַאן הָאט [ז]גֶעבָּאטֶען
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶוִויגֶער גָאט
עַל הָאָדָם	דֶעם מֶענְשֶׁען,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
מִכֹּל עֵץ	פוּן יֶעדֶען בּוֹים
הַגָּן	פוּן דֶעם גָארְטֶען
אָכֹל תֹּאכֵל:	מֶעגְסְטוּ עֶסֶען.
7 וּמֵעֵץ הַדַּעַת	7. אָבֶּער פוּן דֶם בּוֹים פוּן וִויסֶען
טוֹב וָרָע	(וָואס) גוּט און שְׁלֶעכְט (אִיז),
לֹא תֹאכַל.	זָאלְסְטוּ נִיט עֶסֶען,
כִּי	דֶען

ג) איהם. ד) וואקסען. ה) געלוסטיג. ז) ערקענטניס.

בְּיוֹם	אִין דֶעם טָאג,
אֲכָלְךָ	וֶוען דוּ וֶועסְט עֶסֶען
מִמֶּנּוּ	פוּן אִיהְם
מוֹת תָּמוּת:	וֶועסְטוּ שְׁטַארְבֶּען.
8 וַיַּפֵּל יְיָ אֱלֹהִים	8. אוּן דֶער עֶווִיגֶער גָאט הָאט אגֶעמַאכְט פַאלֶען
תַּרְדֵּמָה	אַ טִיפֶען שְׁלָאף
עַל הָאָדָם	אוֹיף דֶעם מֶענְשֶׁען
וַיִּישָׁן.	אוּן עֶר אִיז אַיינְגֶעשְׁלָאפֶען,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
אַחַת	אֵיינֶעם
מִצַּלְעֹתָיו	פוּן זַיינֶע רִיפֶּען,
וַיִּסְגֹּר	אוּן עֶר הָאט בפֶערְשְׁלָאסֶען
בָּשָׂר	(מִיט) פְלֵיישׁ
תַּחְתֶּנָּה:	אוֹיף אִיהְר שְׁטֶעלֶע.
9 וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים	9. אוּן דֶער עֶווִיגֶער גָאט הָאט גגֶעבּוֹיט
אֶת הַצֵּלָע	דִי רִיפּ,
אֲשֶׁר לָקַח	וֶועלְכֶע עֶר הָאט גֶענוּמֶען
מִן הָאָדָם	פוּן דֶעם מֶענְשֶׁען,
לְאִשָּׁה.	צוּ אַ פְרוֹי,
וַיְבִאֶהָ	אוּן עֶר הָט אִיהְר גֶעבְּרַאכְט
אֶל הָאָדָם:	צוּ דֶעם מֶענְשֶׁען.
10 וַיִּהְיוּ	10. אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעוֶוען,
שְׁנֵיהֶם	זֵיי בֵּיידֶע,
עֲרוּמִּים	נַאקֶעט,
הָאָדָם	דֶער מֶענְשׁ
וְאִשְׁתּוֹ.	אוּן זַיין פְרוֹי,
וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ:	אוּן זֵיי הָאבֶּען זִיךְ נִיט גֶעשֶׁעמְט.

פֶּרֶק ג. פֶּרֶק ג.

1 וְהַנָּחָשׁ	1. אוּן דֶער שְׁלַאנְג
הָיָה	אִיז גֶעוֶוען
עָרוּם	דלִיסְטִיגֶער
מִכֹּל חַיַּת	פוּן אַלֶע טְהִירֶען
הַשָּׂדֶה.	פוּן פֶעלְד;
וַיָּסֶת	אוּן עֶר הָאט אָנְגֶערֶעדְט
אֶת הָאִשָּׁה	דִי פְרוֹי
לֶאֱכֹל	צוּ עֶסֶען
מִפְּרִי	פוּן דִי פְרוּכְט
עֵץ הַדָּעַת:	פוּן דֶעם בּוֹים פוּן ווִיסֶען.
2 וַתִּקַּח הָאִשָּׁה	2. אוּן דִי פְרוֹי הָאט גֶענוּמֶן
מִפִּרְיוֹ	פוּן זַיינֶע פְרוּכְט
וַתֹּאכַל.	אוּן זִיא הָאט גֶעגֶעסֶען,
וַתִּתֵּן	אוּן זִי הָאט גֶעגֶעבֶּען
גַּם לְאִישָׁהּ	אוֹיךְ צוּ אִיהְר מַאן
וַיֹּאכַל:	אוּן עֶר הָאט גֶעגֶעסֶען.
3 וַתִּפָּקַחְנָה	3. אוּן עֶס זַיינֶען גֶעעֶפֶנְט גֶעוָרֶען
עֵינֵי	דִי אוֹיגֶען
שְׁנֵיהֶם	פוּן זֵיי בֵּיידֶען,
וַיֵּדְעוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען זִיךְ דֶערְוואוּסְט,
כִּי	דַאס

א) גֶעוואָרפֶען. ב) אנגעפילט. ג) אויסגעמאכט, געבילדעט. ד) שלויער, קליגער.

עֵירֻמִּם הֵם .	זֵיי זַיינֶען נַאקֶעט,
וַיִּתְפְּרוּ	און זֵיי הָאבֶּן צוּזַאמֶענְגֶנֵייט
עֲלֵה	בְּלֶעטֶער
תְאֵנָה	פוּן אַ פַייגֶען־בּוֹים,
וַיַּעֲשׂוּ	און זֵיי הָאבֶּען גֶעמַאכְט
לָהֶם	פִיר זִיךְ
חֲגֹרֹת	שִׁירְצֶען.
4 וַיִּשְׁמְעוּ	4. און זֵיי הָאבֶּען גֶעהֶערְט
אֶת קוֹל	דִי שְׁטִימֶע
יְיָ אֱלֹהִים	פוּן דֶעם עֶווִיגֶען גָאט
מִתְהַלֵּךְ	גֶעהְט אַרוּם
בַּגָּן .	אִין גָארְטֶען,
וַיִּתְחַבֵּא	און עֶר הָאט זִיךְ בֶּעהַאלְטֶען,
הָאָדָם	דֶער מֶענְשׁ
וְאִשְׁתּוֹ	און זַיין פְרוֹי,
מִפְּנֵי	פַאר
יְיָ אֱלֹהִים	דֶעם עֶווִיגֶען גָאט
בְּתוֹךְ	צְווִישֶׁען
עֵץ	דִי בּוֹימֶער
הַגָּן :	פוּן דֶעם גָארְטֶען.
5 וַיִּקְרָא	5. דַאן הָאט גֶערוּפֶען
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶווִיגֶער גָאט
אֶל הָאָדָם .	צוּ דֶעם מֶענְשֶׁען,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט
לוֹ	צוּ אִיהְם:
אַיֶּכָּה :	וואוּ בִּיסְט'וּ?
6 וַיֹּאמֶר	6. און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:

אֶת קֹלְךָ	דַיין שְׁטִימֶע
שָׁמַעְתִּי	הָאבּ אִיךְ גֶעהֶערְט
בַּגָּן .	אִין גָארְטֶען
וָאִירָא	און אִיךְ הָבּ מִיךְ גֶפִירְכְטֶעט,
כִּי	דֶען
עֵירֹם אָנֹכִי	אִיךְ בִּין נַאקֶעט,
וָאֵחָבֵא :	און אִיךְ הָבּ מִיךְ בֶּעהַאלְטֶען.
7 וַיֹּאמֶר	7. און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
מִי	װֶער
הִגִּיד לְךָ	הָאט דִיר גֶעזָאגְט,
כִּי	דַאס
עֵירֹם אָתָּה .	דוּ בִּיסְט נַאקֶעט?
הֲמִן	צוּ פוּן
הָעֵץ	דֶעם בּוֹים,
אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ	וָואס אִיךְ הָאבּ דִיר גֶעבָאטֶען
לְבִלְתִּי אֲכָל	נִיט צוּ עֶסֶען
מִמֶּנּוּ	פוּן אִיהְם,
אָכָלְתָּ :	הָאסְט'וּ גֶעגֶעסֶען?
8 וַיֹּאמֶר הָאָדָם .	8. און דֶער מֶענְשׁ הָאט גֶעזָאגְט:
הָאִשָּׁה	דִי פְרוֹי
נָתְנָה לִי	הָאט מִיר גֶעגֶעבֶּען,
וָאֹכֵל :	און אִיךְ הָאבּ גֶעגֶעסֶען.
9 וַיֹּאמֶר	9. דַאן הָאט גֶעזָאגְט
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶווִיגֶער גָאט
לָאִשָּׁה	צוּ דִי פְרוֹי:
מַה זֹּאת	וָואס אִיז דִיזֶעס,

עָשִׂית.	(וָואס) דוּ הָאסְט גֶעטְהָאן?
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה	אוּן דִי פְרוֹי הָאט גֶעזָאגְט:
הַנָּחָשׁ	דֶער שְׁלַאנְג
הִשִּׁיאַנִי	הָאט מִיךְ [א]פֶערְפִיהְרְט,
וָאֹכֵל:	אוּן אִיךְ הָאבּ גֶעגֶעסֶען.
10 וַיֹּאמֶר	10. דַאן הָאט גֶעזָאגְט
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶווִיגֶער גָאט
אֶל הַנָּחָשׁ	צוּ דֶעם שְׁלַאנְג
כִּי	ווַייל
עָשִׂיתָ	דוּ הָאסְט גֶעטְהָאן
זֹּאת	דִיזֶעס,
אָרוּר אַתָּה.	זָאלְסְט'וּ זַיין פֶערְפְלוּכְט;
עַל גְּחֹנְךָ	אוֹיף דַיין בּוֹיךְ
תֵלֵךְ	זָאלְסְט'וּ גֶעהְן
וְעָפָר	אוּן שְׁטוֹיבּ
תֹּאכַל	זָאלְסְט'וּ עֶסֶען
כָּל יְמֵי	אַלֶע טֶעג
חַיֶּיךָ	פוּן דַיין לֶעבֶּען.
11 אֶל הָאִשָּׁה	11. צוּ דִי פְרוֹי
אָמַר	הָאט עֶר גֶעזָאגְט:
בְּעֶצֶב	מִיט שְׁמֶערְצֶען
תֵּלְדִי	ווֶעסְט'וּ גֶעבֶּערֶען
בָנִים.	קִינְדֶער,
וְאִישֵׁךְ	אוּן דַיין מַאן
יִמְשָׁל	ווֶעט הֶערְשֶׁען
בָּךְ:	אִיבֶּער דִיר.

א) אָנגֶערעדט. ב) גענאַנט. ג) רעק.

12 וּלְאָדָם	12. אוּן צוּ אָדָם
אָמַר	הָאט עֶר גֶעזָאגְט:
בְּזֵעַת	מִיט דִי שְׁווֵייס
אַפֶּיךָ	פוּן דַיין גֶעזִיכְט
תֹּאכַל	ווֶעסְט'וּ עֶסֶען
לֶחֶם	בְּרוֹיט,
עַד שׁוּבְךָ	בִּיז דוּ ווֶעסְט זִיךְ צוּרִיק־קֶעהְרֶען
אֶל הָאֲדָמָה.	צוּ דֶער עֶרְד,
כִּי	דֶען
עָפָר	שְׁטוֹיבּ
אַתָּה	בִּיסְט'וּ,
וְאֶל עָפָר	אוּן צוּ שְׁטוֹיבּ
תָּשׁוּב:	ווֶעסְט'וּ זִיךְ צוּרִיק־קֶעהְרֶען.
13 וַיִּקְרָא הָאָדָם	13. אוּן דֶער מֶענְשׁ הָאט [ב]אָנְגֶערוּפֶען
שֵׁם	דֶעם נָאמֶען
אִשְׁתּוֹ	פוּן זַיין פְרוֹי
חַוָּה.	חַוָּה,
כִּי	דֶען
הִוא הָיְתָה	זִי אִיז גֶעוֶוען
אֵם	דִי מוּטֶער
כָּל חָי:	פוּן אַלֶע לֶעבֶּעדִיגֶע.
14 וַיַּעַשׂ	14. דַאן הָאט גֶעמַאכְט
יְיָ אֱלֹהִים	דֶער עֶווִיגֶער גָאט
לְאָדָם	פִיר אָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ	אוּן פִיר זַיין פְרוֹי
כָּתְנוֹת	[ג]הֶעמְדֶער

עוֹר	פוּן פֶעל,
וַיַּלְבִּשֵׁם:	און עֶר הָאט זֵיי בֶּקְלֵיידֶעט.
15 וַיְגָרֶשׁ	15. און עֶר הָט אַרוֹיסְגֶעטְרִיבֶּן
אֶת הָאָדָם	דֶעם מֶענְשֶׁען
מִגַּן עֵדֶן.	פוּן גָארְטֶען-עֶדֶן,
וַיַּשְׁכֵּן	און עֶר הָאט [א]גֶעשְׁטֶעלְט
מִקֶּדֶם	פוּן מָארְגֶען זַייט
לְגַן עֵדֶן	פוּן גָארְטֶען עֶדֶן
אֶת הַכְּרֻבִים	דִי כְּרֻבִים
לִשְׁמֹר	צוּ הִיטֶען
אֶת דֶּרֶךְ	דֶעם וֶועג
עֵץ הַחַיִּים:	פוּן דֶעם לֶעבֶּענְס-בּוֹים.

פֶּרֶק ד. קַאפִּיטֶל 4.

1 וַתֵּלֶד חַוָּה	1. דַאן הָאט גֶעבָּארֶען חַוָּה,
אֵשֶׁת	דִי פְרוֹי
הָאָדָם	פוּן דֶעם מַאן,
אֶת קַיִן	קַיִן
וְאֶת הָבֶל:	און הֶבֶל.
2 וַיְהִי הֶבֶל	2. און הֶבֶל אִיז גֶעוֶועזֶען
רֹעֵה	אַ [ב]הִירְט
צֹאן	[ב]פוּן שָׁאף,
וְקַיִן הָיָה	און קַיִן אִיז גֶעוֶועזֶען
עֹבֵד	אַיין [ג]אַרְבֵּייטֶער
אֲדָמָה:	[ג]פוּן (דֶער) עֶרְד.
3 וַיְהִי	3. און עֶס וַואר
מִקֵּץ	[ד]אַם עֶנְדֶע
יָמִים.	פוּן יָאהְרֶען,
וַיָּבִיאוּ	הָאבֶּען זֵיי גֶעבְּרַאכְט,
שְׁנֵיהֶם	זֵיי בֵּיידֶע,
מִנְחָה	אַ גֶעשֶׁענְק
לַיְיָ:	צוּ דֶעם עֶווִיגֶען.
4 וַיִּשַׁע יְיָ	און דֶר עֶווִיגֶער הָט זִיךְ גֶעוֶוענְדֶעט
אֶל הֶבֶל	צוּ הֶבֶל
וְאֶל מִנְחָתוֹ	און צוּ זַיין גֶעשֶׁענְק,
וְאֶל קַיִן	אָבֶּער צוּ קַיִן
וְאֶל מִנְחָתוֹ	און צוּ זַיין גֶעשֶׁענְק.
לֹא שָׁעָה.	הָט עֶר זִיךְ נִיט גֶעוֶוענְדֶעט;
וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד:	און עֶס הָאט קַיִן זֵעהְר פֶערְדְרָאסֶען.
5 וַיְהִי	5. און עֶס וַואר,
בִּהְיוֹתָם	וֶוען זֵיי זַיינֶען גֶעוֶועזֶען
בַּשָּׂדֶה	אִין פֶעלְד,
וַיָּקָם קַיִן	אִיז קַיִן אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען
אֶל הֶבֶל	גֶעגֶען הֶבֶל
אָחִיו	זַיין בְּרוּדֶער
וַיַּהַרְגֵהוּ:	און עֶר הָט אִיהְם דֶרְשְׁלָאגֶען.
6 וַיֹּאמֶר יְיָ	6. און דֶר עֶווִיגֶער הָט גֶעזָאגְט
אֶל קַיִן	צוּ קַיִן:
מֶה עָשִׂיתָ	וָואס הָאסְטוּ גֶעטְהָאן?
קוֹל	דִי שְׁטִימֶע
דְּמֵי	פוּן דִי בְּלוּט
אָחִיךָ	פוּן דַיין בְּרוּדֶער
צֹעֲקִים	שְׁרַייט

א) געלאגערט, געמאכט רוהען. ב) קליין-פיה הירט. ג) ערד-ארפייטער. ד) נאך איניגער צייט.

אֵרִי	צוּ מִיר
מִן הָאֲדָמָה:	פוּן דֶער עֶרְד.
7 וְעַתָּה	7. אוּן יֶעצְט
אָרוּר אָתָּה	וֶועסְט'וּ זַיין פֶּערְפְלוּכְט;
כִּי תַעֲבֹד	וֶוען דוּ וֶועסְט בֶּעאַרְבַּייטֶען
אֶת הָאֲדָמָה	דִי עֶרְד,
לֹא תֹסֵף תֵּת	וֶועט זִי מֶעהְר נִיט גֶעבֶּען
כֹּחָהּ	אִיהְר קְרַאפְט
לָךְ.	צוּ דִיר;
נָע	א) אַיין אַרוּמְטְרַייבֶּער
וָנָד	א) אוּן אַ וַואנְדֶערֶער
תִּהְיֶה	וֶועסְט'וּ זַיין
בָאָרֶץ:	אוֹיף דֶער עֶרְד.

פֶּרֶק ה. קַאפִּיטְל 5.

1 וַיְחִי אָדָם	1. אוּן אָדָם הָאט גֶעלֶעבְּט
שְׁלֹשִׁים	דְרַייסִיג
וּמְאַת שָׁנָה	אוּן הוּנְדֶערְט יָאהְר,
וַיּוֹלֶד	אוּן עֶר הָאט ב) גֶעבָּארֶען
אֶת שֵׁת	שֵׁת
וְעוֹד	אוּן נָאךְ
בָּנִים	זִיהְן
וּבָנוֹת:	אוּן טֶעכְטֶער.
2 וַיִּהְיוּ	2. אוּן עֶס זַיינֶען גֶעוֶוען
כָּל יְמֵי אָדָם	אַלֶע טֶעג פוּן אָדָם
תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה	נַיין הוּנְדֶערְט יָאהְר

א) אונשטעט און פליכטיג, פערוואָגעלט. ב) געצייגט.

וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה	אוּן דְרַייסִיג יָאהְר,
וַיָּמֹת:	אוּן עֶר אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען.
3 וְשֵׁת הוֹלִיד	3. אוּן שֵׁת הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת אֱנוֹשׁ.	אֱנוֹשׁ,
וֶאֱנוֹשׁ הוֹלִיד	אוּן אֱנוֹשׁ הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת קֵינָן:	קֵינָן.
4 וְקֵינָן הוֹלִיד	4. אוּן קֵינָן הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת מַהֲלַלְאֵל.	מַהֲלַלְאֵל,
וּמַהֲלַלְאֵל	אוּן מַהֲלַלְאֵל
הוֹלִיד	הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת יָרֶד:	יָרֶד.
5 וְיֶרֶד הוֹלִיד	5. אוּן יֶרֶד הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת חֲנוֹךְ.	חֲנוֹךְ,
וַחֲנוֹךְ הוֹלִיד	אוּן חֲנוֹךְ הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת מְתוּשָׁלַח:	מְתוּשֶׁלַח.
6 וּמְתוּשֶׁלַח	6. אוּן מְתוּשֶׁלַח
הוֹלִיד	הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת לָמֶךְ.	לֶמֶךְ,
וְלֶמֶךְ הוֹלִיד	אוּן לֶמֶךְ הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת נֹחַ:	נֹחַ.

נֹחַ. נֹחַ.

פֶּרֶק ו. קַאפִּיטְל 6.

1 אֵלֶּה	1. דִיזֶעס אִיז
תּוֹלְדֹת נֹחַ.	דִי גֶעשִׁיכְטֶע פוּן נֹחַ;
נֹחַ אִישׁ צַדִּיק	נֹחַ (אִיז גֶוֶען) אַ גֶערֶעכְטֶער מַאן,

תָּמִים — [א] פְרוּם
הָיָה — אִיז עֶר גֶעוֶועֶן
בְּדֹרֹתָיו: — אִין זַיינֶע [ב] צַייטֶען.
2 וַיּוֹלֶד נֹחַ — 2. אוּן נֹחַ הָאט גֶעבָּארֶען
שְׁלֹשָׁה בָנִים. — דְרַיי זִיהְן:
אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת: — שֵׁם, חָם אוּן יֶפֶת.
3 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים — 3. אוּן גָאט הָאט גֶעזָאגְט
לְנֹחַ — צוּ נֹחַ:
קֵץ — דִי עֶנְדֶע
כָּל בָּשָׂר — פוּן אַלֶעם פְלֵייש
בָּא — אִיז גֶעקוּמֶען
לְפָנַי. — פַאר מִיר,
כִּי — דֶען
מָלְאָה הָאָרֶץ — דִי עֶרְד אִיז פוּל גֶעוָוארֶען
חָמָס: — מִיט רוֹיבּ.
4 עֲשֵׂה לְךָ — 4. מַאךְ דִיר
תֵּבַת — אַ [ג] קַאסְטֶען,
עֲצֵי גֹפֶר. — פוּן [ד] גֹפֶר=הָאלְץ,
קִנִּים — (מִיט) קַאמֶערֶען
תַּעֲשֶׂה — זָאלְסְט'וּ מַאכֶען
אֶת הַתֵּבָה: — דֶעם קַאסְטֶען.
5 וַאֲנִי — 5. אוּן אִיךְ,
הִנְנִי מֵבִיא — זֶעה, אִיךְ בְּרֵיינְג
אֶת הַמַּבּוּל מַיִם — דֶעם וַואסֶער=פְלוּט

עַל הָאָרֶץ. — אִיבֶּער דִי עֶרְד,
לְשַׁחֵת — צוּ פֶערְדַארְבֶּען
כָּל בָּשָׂר — אַלֶעם פְלֵייש,
אֲשֶׁר בּוֹ — וָואס אִין אִיהְם (אִיז דָא)
רוּחַ חַיִּים: — אַ לֶעבֶּענְס=אָטְהֶעם.

פֶּרֶק ז. קַאפִּיטְל 7.

1 וַיֹּאמֶר יְיָ — 1. אוּן דֶר עֶווִיגֶר הָט גֶזָאגְט
לְנֹחַ — צוּ נֹחַ:
בֹּא אַתָּה — קוּם דוּ
וְכָל בֵּיתְךָ — אוּן דַיין גַאנְצֶע הוֹיז=(גֶזִינְד)
אֶל הַתֵּבָה. — אִין דֶעם קַאסְטֶען,
כִּי — דֶען
אֹתְךָ — דִיר
רָאִיתִי — הָאבּ אִיךְ גֶעזֶעהְן
צַדִּיק — (אַלְס) גֶערֶעכְטֶען (מַאן)
לְפָנַי — פַאר מִיר
בַּדּוֹר הַזֶּה: — אִין דִיזֶען צַייט=אַלְטֶער.
2 מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה — 2. פוּן אַלֶע רֵיינֶע פִיה
תִּקַּח לְךָ — זָאלְסְט'וּ דִיר נֶעהְמֶען
שִׁבְעָה שִׁבְעָה — [ה] צוּ זִיבֶּען,
אִישׁ — [ו] אַ מַאן
וְאִשְׁתּוֹ — [ו] אוּן זַיין פְרוֹי,
וּמִן הַבְּהֵמָה — אוּן פוּן דִי פִיה,
אֲשֶׁר — וֶועלְכֶע

א) אַ פאָלקאָמענער. ב) גענעראַציאָנען, גשלעכטער ג) אַרכע. ד) ציפּרעסען־האָלץ. ה) זיבען, זיבען.
ו) מענליכעס און ווייבליכעס.

לֹא טְהֹרָה הִיא	אִיז נִיט רֵיין,
שְׁנַיִם	צְווייא,
אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ:	אַ מַאן אוּן זַיין פְרוֹי.
3 גַּם	3. אוֹיךְ
מֵעוֹף	פוּן דָאס גֶעפְלִיגֶעל
הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל
שִׁבְעָה שִׁבְעָה	צוּ זִיבֶּען,
זָכָר	מֶענְלִיכֶעס
וּנְקֵבָה.	אוּן ווייבְּלִיכֶעס,
לְחַיּוֹת	צוּ עֶרְהַאלְטֶען
זֶרַע	זָאמֶען
עַל פְּנֵי	אוֹיף דִי פְלֶעכֶע
כָל הָאָרֶץ:	פוּן דֶער גַאנְצֶער עֶרְד.
4 וַיַּעַשׂ נֹחַ	4. אוּן נֹחַ הָאט גֶעטְהָאן
כְּכֹל	ווִי אַלֶעס,
אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְיָ:	ווָאס דֶער עֶווִיגֶער הָאט אִיהְם גֶעבָּאטֶען.
5 בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה	5. אִין דֶעם זֶעקְס הוּנ-דֶערְדְסְטֶען יָאהְר
לְחַיֵּי נֹחַ	פוּן נֹחַ׳ס לֶעבֶּען,
בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי	אִין דֶעם צְווייטֶען מָאנַאט,
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם	אִין דֶעם זִיבְּצֶעהְנְטֶען טָאג,
לַחֹדֶשׁ	פוּן מָאנַאט,
נִבְקְעוּ	זַיינֶען אוֹיפְגֶעשְׁפָּאלְטֶען גֶעוָארֶען

א) אומגעקומען.

כָּל מַעְיְנוֹת	אַלֶע קְווֶעלֶען
תְּהוֹם רַבָּה	פוּן גְרֵיסֶען אָבְּגְרוּנְד,
וַאֲרֻבֹּת	אוּן דִי פֶענְסְטֶערְם
הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל
נִפְתָּחוּ:	זַיינֶען גֶעעֶפֶענְט גֶעוָוארֶען.
6 וַיְהִי הַגֶּשֶׁם	6. אוּן דֶר רֶעגֶען אִיז גֶעוֶוען
עַל הָאָרֶץ	אוֹיף דֶער עֶרְד
אַרְבָּעִים יוֹם	פֶערְצִיג טֶעג
וְאַרְבָּעִים לָיְלָה:	אוּן פֶערְצִיג נֶעכְט.
7 וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה	7. אוּן דֶר קַאסְטֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען
עַל פְּנֵי	אוֹיף דִי פְלֶעכֶע
הַמָּיִם.	פוּן דִי וַואסֶער,
וַיְכֻסּוּ	אוּן עֶס זַיינֶען בֶּעדֶעקְט גֶעוָוארֶען
כָּל הֶהָרִים הַגְּבֹהִים:	אַלֶע הוֹיכֶע בֶּערְג.
8 וַיִּגְוַע	8. אוּן עֶס אִיז א) אוּנְטֶערְגֶעגַנְגֶען
כָּל בָּשָׂר	אַלֶעס פְלֵייש,
כֹּל	אַלֶעס,
אֲשֶׁר נִשְׁמַת	וָואס (הָט גֶעהַאט) אַ הוֹיךְ
רוּחַ חַיִּים	פוּן אַ לֶעבֶּענְס-אָטְהֶעם
בְּאַפָּיו	אִין זַיין נָאז,
מִכֹּל	פוּן אַלֶעס,
אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה	וָואס אִיז אוֹיף דֶר טְרִיקֶענִיס,
מֵתוּ:	זַיינֶען גֶעשְׁטָארְבֶּען.
9 וַיִּשָּׁאֶר	9. אוּן עֶס אִיז אִיבֶּערְגֶעבְּלִיבֶּען
אַךְ נֹחַ	נוּר נֹחַ

וַאֲשֶׁר אִתּוֹ	און דִי, וָואס זַיינֶען גֶוֶוען מִט אִיהְם
בַּתֵּבָה:	אִין דֶעם קַאסְטֶען.

פֶּרֶק ח. — קַאפִּיטְל 8.

1 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים	1. און גָאט הָאט [א]דֶערְמָאנְט
אֶת נֹחַ	נֹחַ
וְאֵת כָּל הַחַיָּה	און אַלֶע טְהִירֶען
וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה	און אַלֶע פִיה,
אֲשֶׁר אִתּוֹ	וֶועלְכֶע (זַיינֶען גֶעוֶוען) מִיט אִיהְם
בַּתֵּבָה.	אִין דֶעם קַאסְטֶען,
וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם	און דֶער רֶעגֶען [ב]הָט אוֹיפְגֶעהֶערְט
מִן הַשָּׁמָיִם:	פוּן הִימֶעל.
2 וַתָּנַח הַתֵּבָה	2. און דֶער קַאסְטֶען הָט גֶערוּהְט
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי	אִין דֶעם זִיבֶּענְטֶען מָאנַאט,
בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם	אִין דֶעם זִיבְּצֶעהְנְטֶען טָאג
לַחֹדֶשׁ.	פוּן מָאנַאט,
עַל הָרֵי אֲרָרָט:	אוֹיף דִי בֶּערְג אֲרָרָט.
3 בָּעֲשִׂירִי	3. אִין דֶם צֶעהְנְטֶען (מָאנַאט)
בְּאֶחָד	אִין דֶעם עֶרְשְׁטֶען (טָאג)
לַחֹדֶשׁ	פוּן מָאנַאט,
נִרְאוּ	זַיינֶען גֶעזֶעהֶן גֶעוָוארֶען
רָאשֵׁי	דִי שְׁפִּיצֶען
הֶהָרִים:	פוּן דִי בֶּערְג.
4 וַיְשַׁלַּח נֹחַ	4. און נֹחַ הָט אַרוֹיסְגֶעשִׁיקְט
אֶת הַיּוֹנָה	דִי טוֹיבּ
מֵאִתּוֹ.	פוּן [ג]אִיהְם
לִרְאוֹת	צוּ זֶעהֶן,
הֲקַלּוּ הַמַּיִם	אוֹבּ דִי וַואסֶער זַיינֶען [ד]גְרִינְגֶער גֶעוָוארֶען
מֵעַל פְּנֵי	פוּן דִי פְלֶעכֶע
הָאֲדָמָה:	פוּן דֶער עֶרְד.
5 וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה	5. אָבֶּער דִי טוֹיבּ הָט נִיט גֶעפוּנֶען
מָנוֹחַ	אַ רוּהֶע-אָרְט
לְכַף	פִיר [ה]דֶעם זָאהְל
רַגְלָהּ	פוּן אִיהְר פוּס,
וַתָּשָׁב	און זִי הָט זִיךְ צוּרִיק-גֶעקֶעהְרְט
אֵלָיו	צוּ אִיהְם
אֶל הַתֵּבָה.	צוּ דֶעם קַאסְטֶען,
כִּי מַיִם	דֶען וַואסֶער (אִיז גֶעוֶועזֶען)
עַל פְּנֵי	אוֹיף דִי פְלֶעכֶע
כָל הָאָרֶץ:	פוּן דֶער גַאנְצֶער עֶרְד.
6 וַיָּחֶל עוֹד	6. און עֶר הָט נָאךְ גֶעוַוארְט
שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים.	אַנְדֶערֶע זִיבֶּען טֶעג,
וַיֹּסֶף שַׁלַּח	און עֶר הָט ווִידֶער אַרוֹיסְגֶעשִׁיקְט
אֶת הַיּוֹנָה	דִי טוֹיבּ
מִן הַתֵּבָה:	פוּן דֶעם קַאסְטֶען.
7 וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה	7. און דִי טוֹיבּ אִיז צוּ אִיהְם גֶעקוּמֶען

א) געדיינקט. ב) איז איינגעהאלטען געוואָרען. ג) זיך. ד) וויניגער. ה) איהר פוס-זאָהלע.

לְעֵת עֶרֶב	אַבֶּענְד-צַייט,
וְהִנֵּה	אוּן, זֶעה,
עֲלֵה	אַ בְּלַאט
זַיִת	פוּן אֵיין אֵייל-בּוֹים,
טָרָף	אֵיין אָבְּגֶעפְּלִיקְטֶער,
בְּפִיהָ.	(אִיז גֶעוֶועֶן) אִין אִיהְר מוֹיל;
וַיֵּדַע נֹחַ	דַאן הָט זִיךְ נֹחַ דֶערְוואוּסְט,
כִּי	דַאס
קַלּוּ הַמַּיִם	דִי וואַסֶער זַיינֶען גְרִינְגֶער גֶעוָורֶען
מֵעַל הָאָרֶץ:	פוּן דֶער עֶרְד.
8 וַיָּחֶל עוֹד	8. אוּן עֶר הָט נָאךְ גֶעוואַרְט
שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים.	אַנְדֶערֶע זִיבֶּען טֶעג,
וַיְשַׁלַּח	אוּן עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעשִׁיקְט
אֶת הַיּוֹנָה	דִי טוֹיבּ,
וְלֹא יָסְפָה	אוּן זִי הָאט נִיט גֶעמֶעהְרְט
שׁוּב	זִיךְ צוּרִיק-צוּקֶעהְרֶען
אֵלָיו	צוּ אִיהְם
עוֹד:	ווִידֶער.
9 וַיְהִי	9. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶועֶן
בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה	אִין זֶעקְס הוּנְדֶערְט אוּן עֶרְשְׁטֶען יָאהְר,
בָּרִאשׁוֹן	אִין דֶעם עֶרְשְׁטֶען (מָאנַאט),
בְּאֶחָד	אִין דֶעם עֶרְשְׁטֶען (טָאג)
לַחֹדֶשׁ	פוּן מָאנַאט,
חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:	זַיינֶען דִי וואַסֶער אָבְּגֶעטְרִי-קֶענְט גֶעוָוארֶען פוּן דֶר עֶרְד.

א) גאנץ-אָפּפער.

10 וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי	10. אוּן אִין דֶעם צְווייטֶען מָאנַאט,
בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם	אִין דֶעם זִיבֶּען אוּן צְוואַנְצִיגְסְטֶען טָאג.
לַחֹדֶשׁ.	פוּן מָאנַאט,
יָבְשָׁה הָאָרֶץ:	אִיז טְרוּקֶען גֶעוָוארֶען דִי עֶרְד.
11 וַיֵּצֵא נֹחַ	11. דַן אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען נֹחַ
וַאֲשֶׁר אִתּוֹ	אוּן דִי, וָואס זַיינֶען גֶעוֶען מִיט אִיהְם,
מִן הַתֵּבָה:	פוּן דֶעם קַאסְטֶען.
12 וַיִּבֶן נֹחַ	12. אוּן נֹחַ הָאט גֶעבּוֹיט
מִזְבֵּחַ	אַיין אַלְטַאר
לַיְיָ.	צוּם עֶווִיגֶען,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה	פוּן אַלֶע רֵיינֶע פִיה
וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר	אוּן פוּן אַלֶע רֵיינֶע גֶעפְלִיגֶעל
וַיַּעַל	אוּן עֶר הָאט אוֹיפְגֶעבְּרַאכְט
עוֹלֹת	[א] בְּרַאנְד-אָפְּפֶער
בַּמִּזְבֵּחַ:	אוֹיף דֶעם אַלְטַאר.

פֶּרֶק ט. — קַאפִּיטְל 9.

1 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים	1. אוּן גָאט הָאט גֶעבֶּענְשְׁט
אֶת נֹחַ	נֹחַ
וְאֶת בָּנָיו.	אוּן זַיינֶע זִיהְן,
וַיֹּאמֶר לָהֶם	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ זֵיי:

פְּרוּ זַייט פְרוּכְטְבַּאר,
וּרְבוּ אוּן מֶעהְרְט אַייךְ,
וּמִלְאוּ אוּן פִילְט
אֶת הָאָרֶץ: דִי עֶרְד.
2 וַאֲנִי .2 אוּן אִיךְ,
הִנְנִי מֵקִים זֶעה, אִיךְ שְׁטֶעל אוֹיף
אֶת בְּרִיתִי מַיין בּוּנְד
אִתְּכֶם מִיט אַייךְ,
וְאֶת זַרְעֲכֶם אוּן מִיט אַייעֶר זַאמֶען
אַחֲרֵיכֶם. נָאךְ אַייךְ,
וְלֹא יִהְיֶה עוֹד } דַאס עֶס זָאל מֶעהְר נִיט זַיין
מַבּוּל אַ פְלוּט,
לְשַׁחֵת צוּ פֶערְדַארְבֶּען
הָאָרֶץ: דִי עֶרְד.
3 וַיִּהְיוּ .3 אוּן עֶס זַיינֶען גֶעוֶועֶן
בְנֵי נֹחַ דִי זִיהְן פוּן נֹחַ,
הַיֹּצְאִים וֶועלְכֶע זַיינֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
מִן הַתֵּבָה פוּן דֶעם קַאסְטֶען,
שֵׁם וְחָם שֵׁם אוּן חָם
וָיָפֶת. אוּן יֶפֶת;
וּמֵאֵלֶּה אוּן פוּן דִיזֶע
נָפְצָה אִיז א) פֶערְשְׁפְּרֵייט גֶעוָוארֶען
כָל הָאָרֶץ: דִי גַאנְצֶע עֶרְד.
4 וַיְחִי נֹחַ .4 אוּן נֹחַ הָאט גֶעלֶעבְּט
תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה } נַיין הוּנְדֶערְט יָאהְר
וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה. } אוּן פוּפְצִיג יָאהְר,
וַיָּמֹת: אוּן עֶר אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען.

פֶּרֶק י. קַאפִּיטְל 10.

1 וְאֵלֶּה .1 אוּן דִיזֶע זַיינֶען
תּוֹלְדֹת דִי נַאכְקָאמֶען
בְּנֵי נֹחַ פוּן נֹחַ'ס זִיהְן,
שֵׁם חָם וָיָפֶת: שֵׁם, חָם אוּן יֶפֶת.
2 בְּנֵי יֶפֶת .2 דִי זִיהְן פוּן יֶפֶת (זַיינֶען גֶעוֶוען):
גֹּמֶר וּמָגוֹג גֹּמֶר אוּן מָגוֹג
וּמָדַי אוּן מָדַי
וְיָוָן וְתֻבָל. אוּן יָוָן אוּן תּוּבָל
וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: אוּן מֶשֶׁךְ אוּן תִּירָס.
3 וּבְנֵי חָם. .3 אוּן דִי זִיהְן פוּן חָם (זַיינֶען גֶעוֶוען):
כּוּשׁ וּמִצְרַיִם כּוּשׁ אוּן מִצְרַיִם
וּפוּט וּכְנָעַן: אוּן פוּט אוּן כְּנַעַן.
4 בְּנֵי שֵׁם .4 דִי זִיהְן פוּן שֵׁם (זַיינֶען גֶעוֶוען):
עֵילָם וְאַשּׁוּר. עֵילָם אוּן אַשּׁוּר
וְאַרְפַּכְשַׁד אוּן אַרְפַּכְשַׁד
וְלוּד וַאֲרָם: אוּן לוּד אוּן אֲרָם.
5 אֵלֶּה .5 דִיזֶע זַיינֶען
מִשְׁפְּחֹת דִי פַאמִילְיֶען
בְּנֵי נֹחַ. פוּן נֹחַ'ס זִיהְן,
וּמֵאֵלֶּה אוּן פוּן דִיזֶע
נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם הָבֶּען זִיךְ צוּטְהֵיילְט דִי פֶעלְקֶער
בָּאָרֶץ אוֹיף דֶער עֶרְד

א) בעפעלקערט,

אַחַר הַמַּבּוּל: נָאךְ דֶעם פְלוּט.

פֶּרֶק יא. קַאפִּיטְל 11.

1 וַיְהִי כָל הָאָרֶץ — 1. אוּן דִי גַאנְצֶע עֶרד אִיז גֶעוֶועֶן
שָׂפָה אֶחָת: — אֵיין שְׁפְּרַאכֶע.
2 וַיֹּאמְרוּ — 2. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. — אֵיינֶער צוּ דֶעם אַנְדֶערְן:
הָבָה — [א] קוּמְט,
נִבְנֶה לָּנוּ — מִיר וֶועלֶען אוּנְז בּוֹיעֶן
עִיר — אַ שְׁטָאדְט
וּמִגְדָּל — אוּן אַ טְהוּרֶעם,
וְרֹאשׁוֹ — דַאס זֵיין שְׁפִּיטְץ (זָאל זַיין)
בַשָּׁמַיִם: — (בִּיז) אִין הִימֶעל.
3 וַיְבָלֵל יְיָ — 3. אוּן גָאט הָאט צוּמִישְׁט
אֶת שְׂפָתָם. — זֵייעֶר שְׁפְּרַאכֶע,
אֲשֶׁר — דַאס
לֹא יִשְׁמְעוּ — זֵיי זָאלֶען נִיט פֶערְשְׁטֶעהְן
אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ: — אֵיינֶער דִי שְׁפְּרַאכֶע פוּן דֶעם אַנְדֶערְן.
4 וַיָּפֶץ יְיָ אֹתָם — 4. אוּן דֶער עֶווִיגֶער הָאט זֵיי פֶערְשְׁפְּרֵייט
מִשָּׁם — פוּן דָארְט
עַל פְּנֵי — אִיבֶּער דִי פְלֶעכֶע
כָל הָאָרֶץ — פוּן דֶער גַאנְצֶער עֶרד,
וַיַּחְדְּלוּ — אוּן זֵיי הָאבֶּען אוֹיפְגֶעהֶערְט

א) וואהלאן!

לִבְנוֹת — צוּ בּוֹיעֶן
הָעִיר: — דִי שְׁטָאדְט.
5 עַל כֵּן — 5. דַארוּם
קָרָא — הָאט מֶען גֶערוּפֶען
שְׁמָהּ — אִיהְר נָאמֶען
בָּבֶל. — בָּבֶל,
כִּי שָׁם — דֶען דָארְט
בָּלַל יְיָ — הָאט דֶער עֶווִיגֶער צוּמִישְׁט
שְׂפַת — דִי שְׁפְּרַאכֶע
כָּל הָאָרֶץ: — פוּן דֶער גַאנְצֶער עֶרד.
6 אֵלֶּה — 6. דִיזֶעס אִיז
תּוֹלְדֹת שֵׁם. — דִי גֶעשִׁיכְטֶע פוּן שֵׁם:
שֵׁם הוֹלִיד — שֵׁם הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת אַרְפַּכְשַׁד — אַרְפַּכְשַׁד
שְׁנָתַיִם — צְוֵויי יָאהְר
אַחַר הַמַּבּוּל: — נָאךְ דֶעם פְלוּט.
7 וְאַרְפַּכְשַׁד — 7. אוּן אַרְפַּכְשַׁד
הוֹלִיד — הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת שָׁלַח. — שֶׁלַח,
וְשֶׁלַח הוֹלִיד — אוּן שֶׁלַח הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת עֵבֶר: — עֵבֶר.
8 וְעֵבֶר הוֹלִיד — 8. אוּן עֵבֶר הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת פָּלֶג. — פֶּלֶג,
וּפֶלֶג הוֹלִיד — אוּן פֶּלֶג הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת רְעוּ: — רְעוּ.
9 וּרְעוּ הוֹלִיד — 9. אוּן רְעוּ הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת שְׂרוּג — שְׂרוּג,

וּשְׂרוּג הוֹלִיד אוּן שְׂרוּג הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת נָחוֹר. נָחוֹר,
וְנָחוֹר הוֹלִיד אוּן נָחוֹר הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת תָּרַח: תֶּרַח.
10 וַיְחִי תֶרַח הוֹלִיד 10. אוּן תֶּרַח הָאט גֶעבָּארֶן
אֶת אַבְרָם אַבְרָם,
אֶת נָחוֹר נָחוֹר
וְאֶת הָרָן. אוּן הָרָן,
וְהָרָן הוֹלִיד אוּן הָרָן הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת לוֹט: לוֹט.
11 וַיִּקַּח תֶּרַח 11. אוּן תֶּרַח הָאט גֶענוּמֶען
אֶת אַבְרָם אַבְרָם,
בְּנוֹ זַיין זוּהְן,
וְאֶת לוֹט אוּן לוֹט,
בֶּן הָרָן דֶער זוּהְן פוּן הָרָן,
בֶּן בְּנוֹ זַיין זוּהְן'ס-זוּהְן,
וְאֵת שָׂרַי אוּן שָׂרַי
כַּלָּתוֹ זַיין שְׁנוּר,
אֵשֶׁת דִי פְרוֹי
אַבְרָם בְּנוֹ. פוּן אַבְרָם, זַיין זוּהְן
וַיֵּצְאוּ אוּן זֵיי זַיינֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
אִתָּם מִיט זֵיי
מֵאוּר כַּשְׂדִּים פוּן אוּר כַּשְׂדִּים
לָלֶכֶת צוּ גֵעהְן
אַרְצָה כְּנַעַן נָאךְ דִי לַאנְד כְּנַעַן,
וַיָּבֹאוּ אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
עַד חָרָן בִּיז חָרָן
וַיֵּשְׁבוּ אוּן זֵיי הָאבֶען זִיךְ בֶּעזֶעצְט
שָׁם: דָארְט.

לֶךְ לְךָ לֶךְ לְךָ.

פֶּרֶק יב. קַאפִּיטְל 12.

1 וַיֹּאמֶר יְיָ 1. אוּן דֶר עֶווִיגֶר הָט גֶזָאגְט
אֶל אַבְרָם צוּ אַבְרָם:
לֶךְ לְךָ גֵעה דִיר
מֵאַרְצְךָ פוּן דַיין לַאנְד
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ אוּן פוּן דַיין גֶעבוּרְטְס-אָרְט
וּמִבֵּית אָבִיךָ. אוּן פוּן דַיין פָאטֶערְס הוֹיז
אֶל הָאָרֶץ צוּ דִי לַאנְד,
אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ: וֶועלְכֶע אִיךְ וֶועל דִיר וַוייזֶען.
2 וְאֶעֶשְׂךָ 2. אוּן אִיךְ וֶועל דִיר מַאכֶען
לְגוֹי גָּדוֹל. צוּ אַ גְרוֹיסֶע פָאלְק,
וַאֲבָרֶכְךָ אוּן אִיךְ וֶועל דִיר בֶּענְשֶׁען,
וַאֲגַדְּלָה אוּן אִיךְ וֶועל גְרוֹיס מַאכֶען
שְׁמֶךָ: דַיין נָאמֶען.
3 וַיֵּלֶךְ אַבְרָם 3. אוּן אַבְרָם אִיז גֶעגַאנְגֶען,
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ ווִי דֶער עֶווִיגֶער הָאט גֶערֶעדְט צוּ אִיהְם,
וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט אוּן לוֹט אִיז גֶגַאנְגֶן מִט אִיהְם
וַיָּבֹאוּ אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
אַרְצָה כְּנָעַן: אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן.
4 וְאַבְרָם 4. אוּן אַבְרָם

בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים	אִיז גֶעוֶועֶן אַלְט פִינְף יָאהְר
וְשִׁבְעִים שָׁנָה	אוּן זִיבְּצִיג יָאהְר,
בְּצֵאתוֹ	וֶוען עֶר אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
מֵחָרָן:	פוּן חָרָן.
5 וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם	5. אוּן דֶער עֶווִיגֶער הָאט זִיךְ בֶּעווִיזֶען צוּ אַבְרָם,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
לְזַרְעֲךָ	צוּ [א]דַיין זַאמֶען
אֶתֵּן	וֶועל אִיךְ גֶעבֶּען
אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת.	דִיזֶע לַאנְד;
וַיִּבֶן שָׁם	אוּן עֶר הָאט דָארְט גֶעבּוֹיט
מִזְבֵּחַ	אַיין אַלְטַאר
לַיְיָ	צוּ דֶעם עֶווִיגֶען,
הַנִּרְאֶה	וֶועלְכֶער הָאט זִיךְ בֶּעווִיזֶען
אֵלָיו:	צוּ אִיהְם.
6 וַיְהִי	6. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶועֶן
רָעָב	אַ הוּנְגֶער
בָּאָרֶץ	אִין דִי לַאנְד,
וַיֵּרֶד אַבְרָם	אוּן אַבְרָם אִיז אַרָאבְּגֶעגַאנְגֶען
מִצְרַיְמָה	אִין מִצְרַיִם
לָגוּר שָׁם:	צוּ וָואהְנֶען דָארְט.

פֶּרֶק יג. קַאפִּיטֶל 13.

1 וַיַּעַל אַבְרָם	1. אוּן אַבְרָם אִיז אַרוֹיפְגֶעגַאנְגֶען
מִמִּצְרַיִם	פוּן מִצְרַיִם,
הוּא	עֶר

וְאִשְׁתּוֹ	אוּן זַיין פְרוֹי,
וְכָל	אוּן אַלֶעם,
אֲשֶׁר לוֹ	וָואס עֶר הָאט גֶעהַאט,
וְלוֹט עִמּוֹ	אוּן לוֹט מִיט אִיהְם,
הַנֶּגְבָּה:	נָאךְ זִיד־זַייט.
2 וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ	2. אוּן דִי לַאנְד הָאט זֵיי נִיט גֶעטְרָאגֶען
לָשֶׁבֶת	צוּ וָואהְנֶען
יַחְדָּו.	צוּזַאמֶען,
כִּי	דֶען
הָיָה רְכוּשָׁם	זֵייעֶר פֶערְמֶעגֶען אִיז גֶעוֶועֶן
רָב:	גְרוֹיס.
3 וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט	3. אוּן לוֹט הָאט זִיךְ [ב]אוֹיסְגֶעווֶעהְלְט
אֵת כָּל כִּכַּר	דֶעם גַאנְצֶען [ג]קְרַייז
הַיַּרְדֵּן	פוּן יַרְדֵן
וַיִּפָּרְדוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּן זִיךְ גֶעשֵׁיידֶעט
אִישׁ	אֵיינֶער
מֵעַל אָחִיו:	פוּן דֶעם אַנְדֶערְן.
4 אַבְרָם יָשַׁב	4. אַבְרָם הָאט גֶעוָואהְנְט
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן	אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן,
וְלוֹט יָשַׁב	אוּן לוֹט הָאט גֶעוָואהְנְט
בְּעָרֵי	אִין דִי שְׁטֶעדְט
הַכִּכָּר	פוּן דֶעם [ג]קְרַייז,
וַיֶּאֱהַל	אוּן עֶר הָט גֶמַאכְט גֶעצֶעלְטֶען
עַד סְדֹם:	בִּיז סְדֹם.
5 וְאַנְשֵׁי סְדֹם	5. אוּן דִי לַייטֶע פוּן סְדֹם

א) דיינע קינדער. ב) אויסגעקליבען. ג) אומגעגענד.

רָעִים	זַיינֶען גֶעוֶוען שְׁלֶעכְטֶע
וְחַטָּאִים	און זִינְדִיגֶע
לַיְיָ	צוּ דֶעם עֶווִיגֶען
מְאֹד:	זֶעהר.
6 וַיְיָ אָמַר	6. און דֶער עֶווִיגֶער הָט גֶעזָאגְט
אֶל אַבְרָם	צוּ אַבְרָם:
שָׂא נָא	הֵייבּ דָאךְ אוֹיף
עֵינֶיךָ	דַיינֶע אוֹיגֶען
וּרְאֵה	און זֶעה
צָפֹנָה	נָאךְ נָארְד-זַייט
וָנֶגְבָּה	און נָאךְ זִיד-זַייט
וָקֵדְמָה	און נָאךְ [א]אָסְט-זַייט
וָיָמָּה:	און נָאךְ וֶועסְט-זַייט.
7 כִּי	7. דֶען
אֶת כָּל הָאָרֶץ	דִי גַאנְצֶע לַאנְד,
אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה	וֶועלְכֶע דוּ זֶעהְסְט,
לְךָ	צוּ דִיר
אֶתְּנֶנָּה.	וֶועל אִיךְ עֶס גֶעבֶּען
וּלְזַרְעֲךָ	און צוּ דַיין זַאמֶען
עַד עוֹלָם:	[ב]אוֹיף עֶווִיג.
8 וְשַׂמְתִּי	8. און אִיךְ וֶועל מַאכֶען
אֶת זַרְעֲךָ	דַיין זַאמֶען,
כַּעֲפַר	ווִי דִי שְׁטוֹיבּ
הָאָרֶץ.	פוּן דֶער עֶרְד,
אֲשֶׁר	דַאס,
אִם יוּכַל אִישׁ	אוֹיבּ אַ מַאן וֶועט קֶענֶען

א) מאָרגען-זייט. ב) ביז. ג) צייטען. ד) שטרייט.

לִמְנוֹת	צֶעהְלֶען
אֶת עֲפַר	דִי שְׁטוֹיבּ
הָאָרֶץ	פוּן דֶער עֶרְד,
גַּם זַרְעֲךָ	אוֹיךְ דַיין זַאמֶען
יִמָּנֶה:	וֶועט קֶענֶען גֶעצֶעהְלְט וֶוערֶען.

פֶּרֶק יד. קַאפִּיטְל 14.

1 וַיְהִי	1. און עֶס אִיז גֶעוֶוען
בִּימֵי אַמְרָפֶל	אִין דִי טֶעג פוּן אַמְרָפֶל,
מֶלֶךְ שִׁנְעָר	דֶער קֶענִיג פוּן שִׁנְעָר,
אַרְיוֹךְ	אַרְיוֹךְ,
מֶלֶךְ אֶלָּסָר.	דֶער קֶענִיג פוּן אֶלָּסָר,
כְּדָרְלָעֹמֶר	כְּדָרְלָעֹמֶר,
מֶלֶךְ עֵילָם	דֶער קֶענִיג פוּן עֵילָם,
וְתִדְעָל	און תִּדְעָל,
מֶלֶךְ גּוֹיִם:	דֶער קֶענִיג פוּן גּוֹיִם.
2 עָשׂוּ	2. הָאבֶּען זֵיי גֶעמַאכְט
מִלְחָמָה	אַ [ד]קְרִיג
אֶת בֶּרַע	מִיט בֶּרַע,
מֶלֶךְ סְדֹם	דֶעם קֶענִיג פוּן סְדֹם,
וְאֶת בִּרְשַׁע	און מִיט בִּרְשַׁע,
מֶלֶךְ עֲמֹרָה.	דֶעם קֶענִיג פוּן עֲמֹרָה,
שִׁנְאָב	(מִיט) שִׁנְאָב,
מֶלֶךְ אַדְמָה	דֶעם קֶענִיג פוּן אַדְמָה,
וְשֶׁמְאֵבֶר	און (מִיט) שֶׁמְאֵבֶר,
מֶלֶךְ צְבוֹיִים	דֶעם קֶענִיג פוּן צְבוֹיִם,
וּמֶלֶךְ בֶּלַע	און (מִיט) דֶם קֶענִיג פוּן בֶּלַע,

הִיא צֹעַר:	דָאס אִיז צֹעַר.
3 וַיָּנֻסוּ מֶלֶךְ סְדֹם וַעֲמֹרָה:	3. און עֶס זַיינֶען אֶנְטְלָאפֶען דֶר קֶענִג פוּן סְדֹם און עֲמֹרָה.
4 וַיִּקְחוּ	4. און זֵיי הָאבֶּען צוּגֶענוּמֶען
אֶת כָּל רְכֻשׁ	דֶעם גַאנְצֶען פֶערְמֶעגֶען
סְדֹם וַעֲמֹרָה	פוּן סְדֹם און עֲמוֹרָה
וְאֶת כָּל אָכְלָם	און זֵייעֶר גַאנְצֶע שְׁפַּייזֶע,
וַיֵּלֵכוּ:	און זֵיי זַיינֶען אַוֶועקְגֶעגַאנְגֶען.
5 וַיִּקְחוּ	5. און זֵיי הָאבֶּען צוּגֶענוּמֶען
אֶת לוֹט	לוֹט
וְאֶת רְכֻשׁוֹ	און זַיין פֶערְמֶעגֶען,
וַיֵּלֵכוּ:	און זֵיי זַיינֶען אַוֶועקְגֶעגַאנְגֶען.
6 וַיִּשְׁמַע אַבְרָם	6. און אַבְרָם הָאט גֶעהֶערְט,
כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו.	דַאס זַיין בְּרוּדֶער אִיז גֶעפַאנְגֶען גֶעוָוארֶען,
וַיָּרֶק	און עֶר הָאט [א]בֶּעוַואפֶענְט
אֶת חֲנִיכָיו	זַיינֶע גֶעאִיבְּטֶע (מֶענֶער),
וַיִּרְדֹּף	און עֶר הָאט נָאכְגֶעיָאגְט
עַד דָּן	בִּיז דָן,
וַיַּכֵּם:	און עֶר הָאט זֵיי גֶעשְׁלָאגֶען.
7 וַיָּשֶׁב	7. און עֶר הָט צוּרִיקְגֶעקֶהרְט
אֶת כָּל הָרְכֻשׁ.	דֶעם גַאנְצֶען פֶערְמֶעגֶען,
וְגַם	און אוֹיךְ
אֶת לוֹט אָחִיו	זַיין בְּרוּדֶער לוֹט
וּרְכֻשׁוֹ	און זַיין פֶערְמֶעגֶען
הֵשִׁיב	הָאט עֶר צוּרִיק־גֶעקֶעהְרְט,
וְגַם	און אוֹיךְ
אֶת הַנָּשִׁים	דִי פְרוֹיעֶן
וְאֶת הָעָם:	און דַאס פָאלְק.
8 וּמַלְכִּי צֶדֶק	8. און מַלְכִּי צֶדֶק,
מֶלֶךְ שָׁלֵם	דֶער קֶענִיג פוּן שָׁלֵם,
הוֹצִיא	הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט
לֶחֶם	בְּרוֹיט
וָיָיִן.	און וויין,
וְהוּא כֹהֵן	און עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ פְּרִיסְטֶער
לְאֵל עֶלְיוֹן:	צוּ דֶעם [ב]הֶעכְסְטֶען־גָאט.
9 וַיְבָרְכֵהוּ	9. און עֶר הָט אִיהְם גֶעבֶּענְשְׁט
וַיֹּאמַר.	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
בָּרוּךְ אַבְרָם	גֶעבֶּענְשְׁט זָאל זַיין אַבְרָם
לְאֵל עֶלְיוֹן	צוּ דֶעם [ב]הֶעכְסְטֶען גָאט,
קֹנֵה	דֶער [ג]בֶּעזִיצֶער
שָׁמַיִם וָאָרֶץ:	פוּן הִימֶעל און עֶרד.
10 וּבָרוּךְ	10. און גֶעלוֹיבְּט זָאל זַיין
אֵל עֶלְיוֹן	דֶער [ב]הֶעכְסְטֶער גָאט,
אֲשֶׁר מִגֵּן	וֶועלְכֶער הָט אִיבֶּערְגֶעגֶעבֶּן
צָרֶיךָ	דַיינֶע פַיינְד
בְּיָדֶךָ.	אִין דַיין הַאנְד,
וַיִּתֶּן לוֹ	און עֶר הָאט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען
מַעֲשֵׂר	אַ צֶעהְנְטֶע טְהֵייל
מִכֹּל:	פוּן אַלֶעס.
11 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדֹם	11 און דֶער קֶענִיג פוּן סְדוֹם הָאט גֶעזָאגְט

א) ארויסגעפיהרט; אדער: ער און זיינע געאיבטע מענער האבען ארויסגעציגען (דעם שווערד). ב) אויבערשטען גאט, ג) אייגענטהימער, שעפער,

אֶל אַבְרָם.	צו אַבְרָם:
תֶּן לִי	גִיב מִיר
הַנֶּפֶשׁ	די א)פֶערְזָאנֶען,
וְהָרְכֻשׁ	און דֶעם פֶערְמֶעגֶען
קַח לָךְ:	נֶעהְם דיר.
12 וַיֹּאמֶר אַבְרָם	12. און אַבְרָם הָט גֶעזָאגְט
אֶל מֶלֶךְ סְדֹם.	צום קֶעניג פון סְדום:
הֲרִימֹתִי	אִיךְ הָאב אויפְגֶעהויבֶּען
יָדִי	מַיין הַאנְד
אֶל יְיָ	צו דֶעם עֶוויגֶען,
אֵל עֶלְיוֹן	דֶעם הֶעכְסְטֶען גָאט,
קֹנֵה	דֶעם בֶּעזִיצֶער
שָׁמַיִם וָאָרֶץ:	פון הִימֶעל און עֶרְד.
13 אִם מִחוּט	13. אויב (אִיךְ וֶועל נֶעהְמֶן) פון אַ פָאדֶעם
וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל	בִּיז אַ שוּךְ־רִימֶען,
וְאִם אֶקַּח	און אויב אִיךְ וֶועל נֶעהְמֶען
מִכָּל	פון אַלֶעס,
אֲשֶׁר לָךְ.	וָואס גֶעהֶערְט צו דיר,
וְלֹא תֹאמַר	אום דו זָאלְסְט נִיט זָאגֶען:
אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי	אִיךְ הָאב רַייךְ גֶעמַאכְט
אֶת אַבְרָם:	אַבְרָם.

פֶּרֶק טו. קַאפִּיטְל 15.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	1. נָאךְ דִיזֶע בֶּעגֶעבֶּענְ־הַייטֶען
הָיָה	אִיז גֶעוֶוען
דְבַר יְיָ	גָאטֶעס וָוארְט
אֶל אַבְרָם	צו אַבְרָם
בַּמַּחֲזֶה	אִין עֶרְשַׁיינונְג,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
אַל תִּירָא אַבְרָם	פִירְכְטֶע נִיט, אַבְרָם!
אָנֹכִי מָגֵן	אִיךְ בִּן אַ ב)שִׁילְד
לָךְ	פִיר דִיר;
שְׂכָרְךָ	דַיין לוין
הַרְבֵּה מְאֹד:	אִיז זֶעהְר ג)גְרויס.
2 וַיֹּאמֶר אַבְרָם	2. און אַבְרָם הָאט גֶעזָאגְט:
אֲדֹנָי אֱלֹהִים	עֶוויגֶער גָאט,
מַה תִּתֶּן לִי	וָואס קֶענְסְט'וּ מִיר גֶעבֶּען?
הֵן	זֶעה,
לִי לֹא נָתַתָּה	מִיר הָאסְט'וּ נִיט גֶעגֶעבֶּען
זָרַע.	ד)זַאמֶען,
וְהִנֵּה	און זֶעה,
בֶן בֵּיתִי	מַיין ה)הויז־גֶעבָּארֶענֶער
יוֹרֵשׁ אֹתִי:	וֶועט מִיר עֶרְבֶּען.
3 וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה	3. און עֶר הָט אִיהם אַרויס־גֶעפִיהְרְט אִין דְרויסֶען,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הַבֶּט נָא	קוּק דָאךְ
הַשָּׁמַיְמָה	צום הִימֶעל,
וּסְפֹר	און צֶעהְל

א) זעעלען. ב) שוץ, פאנצער. ג) פיעל. ד) קינדער. ה) דער זאהן פון מיין הויז.

הַכּוֹכָבִים	דִי שְׁטֶערֶען,
אִם תּוּכַל	אוֹיבּ דוּ וֶועסְט קֶענֶען
לִסְפֹּר אֹתָם.	זֵיי צֶעהְלֶען.
וַיֹּאמֶר לוֹ	אוּן עֶר הָט צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט:
כֹּה יִהְיֶה	אַזוֹי וֶועט זַיין
זַרְעֶךָ:	דַיין זַאמֶען.
4 וַיֹּאמֶר	4. אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט
לְאַבְרָם	צוּ אַבְרָם:
יָדֹעַ תֵּדַע	דוּ זָאלְסְט וויסֶען,
כִּי גֵר	דַאס אַ פְרֶעמְדְלִינְג
יִהְיֶה זַרְעֲךָ	וֶועט דַיין זַאמֶען זַיין
בְּאֶרֶץ	אִין אַ לַאנְד,
לֹא לָהֶם	וֶועלְכֶע גֶעהֶערְט נִיט צוּ זֵיי,
וַעֲבָדוּם	אוּן מֶן וֶוט (מִט) זֵיי אַרְבֵּייטֶן,
וְעִנּוּ אֹתָם	אוּן מֶען וֶועט זֵיי [א]פַּיינִיגֶען
אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה.	פִיער הוּנְדֶערְט יָאהְר,
וְאַחֲרֵי כֵן	אוּן נָאכְדֶעם
יֵצְאוּ	וֶועלֶען זֵיי אַרוֹיסְגֶעהְן
בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל:	מִיט גְרוֹיס פֶערְמֶעגֶען.
5 בַּיּוֹם הַהוּא	5. אִין יֶענֶעם טָאג
כָּרַת יְיָ	הָאט דֶער עֶוויגֶער גֶעשְׁלָאסֶן
אֶת אַבְרָם	מִיט אַבְרָם
בְּרִית	אַ בּוּנְד,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
לְזַרְעֲךָ	צוּ דַיין זַאמֶען
נָתַתִּי	הָאבּ אִיךְ גֶעגֶעבֶּען

אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת	דִיזֶע לַאנְד,
מִנְּהַר מִצְרַיִם	פוּן דֶעם שְׁטְרָאם פוּן מִצְרַיִם
עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל	בִּיז דֶעם גְרוֹיסֶען שְׁטְרָאם,
נְהַר פְּרָת:	דֶעם שְׁטְרָאם פְּרָת.

פֶּרֶק טז. קַאפִּיטְל 16.

1 וְשָׂרַי	1. אוּן שָׂרַי,
אֵשֶׁת אַבְרָם	אַבְרָם'ס פְרוֹי,
לֹא יָלְדָה לוֹ.	הָט אִיהְם נִיט גֶעבָּרֶן (קֵין קִינְד),
וְלָהּ	אוּן זִיא הָאט גֶעהַאט
שִׁפְחָה מִצְרִית	[ב]אַ מִצְרִי'שֶׁע דִינְסְט,
וּשְׁמָהּ הָגָר:	אוּן אִיהְר נָאמֶן אִיז גֶוֶון הָגָר.
2 וַתִּקַּח שָׂרַי	2. אוּן שָׂרַי הָאט גֶענוּמֶען
אֶת הָגָר	הָגָר
הַמִּצְרִית	דִי [ב]מִצְרִית,
שִׁפְחָתָהּ.	אִיהְר דִינְסְט
וַתִּתֵּן אֹתָהּ	אוּן זִיא הָאט אִיהְר גֶעגֶעבֶּען
לְאַבְרָם	צוּ אַבְרָם
לְאִשָּׁה:	פִיר אַ פְרוֹי.
3 וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ	3. דַאן אִיז אִיהְר הֶערְרִין [ג]גְרִינְג גֶעוָוארֶען
בְּעֵינֶיהָ.	אִין אִיהְרֶע אוֹיגֶען,
וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי	דַרוּם הָט שָׂרַי אִיהְר גֶפַּיְנִיגְט,
וַתִּבְרַח	אוּן זִי אִיז עֶנְטְלָאפֶען
מִפָּנֶיהָ:	[ד]פוּן אִיהְר.

א) קוועלען. דריקען. ב) איין עגיפּטערן; א דינסט פון מצרים. ג) אונגערעכט. ד) פאר.

4 וַיִּמְצָאָהּ	4. און עס האט איהר געפונען
מַלְאַךְ יְיָ	גאָטעס ענגעל
עַל עֵין הַמַּיִם	ביי א וואסער-קוואל,
בַּמִּדְבָּר.	אין דער ווסטע,
וַיֹּאמֶר לָהּ	און ער האט געזאָגט צו איהר:
שׁוּבִי	קעהר זיך צוריק
אֶל גְּבִרְתֵּךְ	צו דיין הערין,
וְהִתְעַנִּי	און לאָז זיך פייניגען
תַּחַת יָדֶיהָ:	אונטער איהרע הענד.
5 וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְיָ	5. און גאָטעס ענגעל האט געזאָגט צו איהר:
הַרְבָּה אַרְבֶּה	איך וועל מעהרען
אֶת זַרְעֵךְ.	דיין זאָמען,
וְלֹא יִסָּפֵר	דאס עס וועט ניט קענען געצעהלט ווערן
מֵרֹב:	פון פילקייט.
6 הִנֵּה	6. וועה,
אַתְּ יֹלַדְתְּ בֵּן,	דו וועסט געבערען א זוהן,
וְקָרָאת שְׁמוֹ	און דו זאָלסט רופען זיין נאָמען
יִשְׁמָעֵאל	ישמעאל,
כִּי שָׁמַע יְיָ	דען דער עוויגער האט געהערט
אֶל עָנְיֵךְ:	צו דיין עלענד.
7 וַתֵּלֶד הָגָר	7. און הגר האט געבאָרען
לְאַבְרָם	צו אברם
בֵּן.	א זוהן,
וַיִּקְרָא אַבְרָם	און אברם האט גערופען
שֶׁם בְּנוֹ	דעם נאָמען פון זיין זוהן,
אֲשֶׁר	וועלכען

יָלְדָה הָגָר	הגר האט געבאָרען,
יִשְׁמָעֵאל:	ישמעאל.
8 וְאַבְרָם	8. און אברם
בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה	איז געוועזען אכטציג יאהר אלט
וְשֵׁשׁ שָׁנִים.	און זעקס יאהר,[א]
בְּלֶדֶת הָגָר	ווען הגר האט געבאָרען
אֶת יִשְׁמָעֵאל:	ישמעאל.

פֶּרֶק יז. קאפיטל 17.

1 וַיְהִי אַבְרָם	1. און אברם איז געוועזען
בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה	ניינציג יאהר אלט
וְתֵשַׁע שָׁנִים.	און ניין יאהר,[ב]
וַיֵּרָא יְיָ	און גאָט האט זיך באוויזען
אֶל אַבְרָם	צו אברם,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו	און ער האט געזאָגט צו איהם:
אֲנִי אֵל שַׁדַּי	איך בין גאָט דער אלמעכטיגער
הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי	געה פאר מיר
וֶהְיֵה תָמִים:	און זיי פרום.
2 וַיִּפֹּל אַבְרָם	2. און אברם איז געפאלען
עַל פָּנָיו.	אויף זיין געזיכט,
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים	און גאָט האט גערעדט מיט איהם
לֵאמֹר:	זאָגענדיג:
3 אֲנִי	3. איך (בין עס)!
הִנֵּה	וועה,

א) זעקס און אכציג יאהר אלט. ב) ניין און ניינציג יאהר אלט.

בְּרִיתִי אִתָּךְ.	מַיין בּוּנְד אִיז מִיט דִּיר,
וְהָיִיתָ	אוּן דוּ װעסט װערען
לְאַב	צוּ אַ פָּאטער
הֲמוֹן גּוֹיִם:	פוּן [א]אַ מענגע נאצִיאָנען.
4 וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד	4. אוּן עס זָאל מעהר ניט גערופען װערען
אֶת שִׁמְךָ	דַיין נאָמען
אַבְרָם.	אַבְרָם,
וְהָיָה שִׁמְךָ	זָאנדערן דַיין נאָמען זָאל זַיין
אַבְרָהָם	אַבְרָהָם,
כִּי אַב	װען אַ פָּאטער
הֲמוֹן גּוֹיִם	פוּן [א]אַ מענגע נאצִיאָנען
נְתַתִּיךָ:	האָב איך דיר געמאכט.
5 וַהֲקִמֹתִי	5. אוּן איך װעל אוֹיפשטעלען
אֶת בְּרִיתִי	מַיין בּוּנד
בֵּינִי וּבֵינֶךָ	צװישען מיר אוּן צװישען דיר
וּבֵין זַרְעֲךָ	אוּן צװישען דַיין זאמען
אַחֲרֶיךָ	נאָך דיר
לְדֹרֹתָם	פיר זייערע געשלעכטער
לִבְרִית עוֹלָם.	צוּ אײן עװיגען בּוּנד,
לִהְיוֹת לְךָ	דאס איך זָאל זַיין צוּ דיר
לֵאלֹהִים	פיר אַ גאָט
וּלְזַרְעֲךָ	אוּן צוּ דַיין זאמען
אַחֲרֶיךָ:	נאָך דיר.
6 וְנָתַתִּי לְךָ	6. אוּן איך װעל געבּען צוּ דיר
וּלְזַרְעֲךָ	אוּן צוּ דַיין זאמען
אַחֲרֶיךָ	נאָך דיר

א) פילע. ב) מאן. ג) זעעלע. ד) פערטיליגט, אויסגעראטּ.

אֶת אֶרֶץ	די לאַנד
מְגֻרֶיךָ	פוּן דַיין װאָהנונג,
אֵת כָּל אֶרֶץ כְּנַעַן.	די גאַנצע לאַנד כְּנַעַן,
לַאֲחֻזַּת עוֹלָם:	פיר אײן עװיגען אײגענטהום.
7 וְאַתָּה	7. אוּן דוּ,
אֶת בְּרִיתִי	מַיין בּוּנד
תִשְׁמֹר.	זָאלסט'וּ היטען,
אַתָּה	דוּ
וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ	אוּן דַיין זאמען נאָך דיר
לְדֹרֹתָם:	פיר זייערע געשלעכטער.
8 הִמּוֹל לָכֶם	8. בעשניטען זָאל װערען בּיי אייך
כָּל זָכָר.	יעדעס מענליכע,
וְהָיָה	אוּן דאָס זָאל זַיין
לְאוֹת בְּרִית	פיר אַ בּוּנדעס־צייכען
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם:	צװישען מיר אוּן צװישען אייך.
9 וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים	9. אוּן (צוּ) אַכט־טעג אַלט
יִמּוֹל לָכֶם	זָאל בעשניטען װערען בּיי אייך
כָּל זָכָר.	יעדעס מענליכע
לְדֹרֹתֵיכֶם:	פיר אייערע געשלעכטער.
10 וְעָרֵל זָכָר	אֶן אֶן אונבעשניטענער [ב]מענליכער
אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל	װעלכער װעט זיך ניט לאָזען בעשניידען,
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא	זָאל יענע [ג]פערזאָן [ד]אָבגע־שניטען װערען
מֵעַמֶּיהָ.	פוּן איהר פאָלק;
אֶת בְּרִיתִי	מַיין בּוּנד

הַסֵּפֶר :	האָט ער צושטערט.
11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	11. און גאָט האָט געזאָגט
אֶל אַבְרָהָם	צו אַבְרָהָם:
שָׂרַי אִשְׁתְּךָ	דיין פרוי שָׂרַי,
לֹא תִקְרָא	זאָלסטו ניט רופען
אֶת שְׁמָהּ	איהר נאָמען
שָׂרָי.	שָׂרַי,
כִּי שָׂרָה	זאָנדערן שָׂרָה
שְׁמָהּ :	(זאָל זיין) איהר נאָמען.
12 וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ.	12. און איך וועל איהר בענשען,
וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ	און איך פון איהר וועל איך דיר געבען
בֵּן :	אַ זוהן.
13 וְקָרָאתָ	13. און דו זאָלסט רופען
אֶת שְׁמוֹ	זיין נאָמען
יִצְחָק.	יִצְחָק;
וַהֲקִמֹתִי	און איך וועל אויפשטעלען
אֶת בְּרִיתִי	מיין בונד
אִתּוֹ	מיט איהם
לִבְרִית עוֹלָם	צו איין עוויגען בונד
לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:	פיר זיין זאמען נאָך איהם.
14 וַיִּקַּח אַבְרָהָם	14. און אַבְרָהָם האָט גענומען
אֶת יִשְׁמָעֵאל	יִשְׁמָעֵאל
בְּנוֹ	זיין זוהן

וְאֵת כָּל זָכָר	און יעדען מענליכען
בְּאַנְשֵׁי	אונטער די לייטע
בֵּית אַבְרָהָם.	פון אַבְרָהָם'ס הויז,
וַיָּמָל אֹתָם	און ער האָט זיי בעשניטען,
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ אֱלֹהִים:	ווי גאָט האָט מיט איהם גערעדט.

וַיֵּרָא — וַיֵּרָא

פֶּרֶק יח. — קאַפּיטל 18.

1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ	1 און גאָט האָט זיך צו אם בּאַוויזען
בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא.	ביי די אייכען-בוימער פון מַמְרֵא,
וְהוּא יֹשֵׁב	און ער איז געזעסען
פֶּתַח	(אין) דעם אײַנגאַנג[א]
הָאֹהֶל	פון געצעלט
כְּחֹם	ביי די היטץ
הַיּוֹם :	פון טאָג.[ב]
2 וַיִּשָּׂא	2. און ער האָט אופגעהובען
עֵינָיו	זיינע אויגען,
וַיַּרְא.	און ער האָט געזעהן,
וְהִנֵּה	[ג] דאָס
שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים	דריי לייטע
נִצָּבִים	שטעהען
עָלָיו.	ביי איהם;
וַיָּרָץ	און ער איז געלאָפען
לִקְרָאתָם	ענטגעגען זיי,

א) טהיר, עפנונג. ב) ד. ה. אין די הייסע צייט פון טאָג. ג) און זעה.

וַיִּשְׁתַּחוּ	און ער האט זיך געבוקט
אָרְצָה:	צו דער ערד.
3 וַיֹּאמַר	3. און ער האט געזאגט:
אֲדֹנָי	א מיין הערר!
אִם נָא מָצָאתִי	אויב איך האב געפונען
חֵן	גנאדע
בְּעֵינֶיךָ	אין דיינע אויגען,
אַל נָא תַעֲבֹר	זאלסט'ו ניט פארביי־געהן
מֵעַל עַבְדֶּךָ:	פאר דיין קנעכט.
4 אֶקְחָה	4. איך וועל נעהמען
פַּת לֶחֶם	א שטיק ברויט,
וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם	און ערקוויקט אייער הארץ,
אַחַר תַּעֲבֹרוּ.	נאכדעם מעגט איהר אוועקגעהן.
וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
כֵּן תַּעֲשֶׂה	אזוי זאלסט'ו טהאן,
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:	ווי דו האסט גערעדט.
5 וַיְמַהֵר אַבְרָהָם	5. און אברהם האט געאיילט
הָאֹהֱלָה	אין דעם געצעלט
אֶל שָׂרָה.	צו שרה,
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
מַהֲרִי	אייל
שְׁלשׁ סְאִים	דריי מאס
קֶמַח סֹלֶת	זעמעל מעהל,
לוּשִׁי	קנעט
וַעֲשִׂי עֻגוֹת:	און מאך קוכענס.
6 וַיִּקַּח	6. און ער האט גענומען

חֶמְאָה וְחָלָב	פוטער און מילך
וּבֶן הַבָּקָר	און דעם יונגען רינד,
אֲשֶׁר עָשָׂה	וועלכען ער האט געמאכט,
וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם.	און ער הט ב געשטעלט פאר זיי,
וַיֹּאכֵלוּ:	און זיי האבען געגעסען.
7 וַיֹּאמֶר	7. און ער האט געזאגט:
שׁוֹב אָשׁוּב	איך וועל זיך צוריק־קעהרען
אֵלֶיךָ	צו דיר
כָּעֵת חַיָּה,	איבער א יאהר אין דיזער צייט, ג
וְהִנֵּה בֵן	און א זוהן (וועט זיין)
לְשָׂרָה	ביי שרה
אִשְׁתֶּךָ:	דיין פרוי.
8 וַיֹּאמֶר יְיָ	8. און דר עוויגער הט געזאגט:
זַעֲקַת	דער געשריי
סְדֹם וַעֲמֹרָה	(איבער) סדום און עמורה
כִּי רָבָּה.	איז גרויס,
וְחַטָּאתָם	און זייער זינד
כִּי כָבְדָה מְאֹד:	איז זעהר שווער.
9 אֵרְדָה נָּא	9. איך וועל אראבגעהן,
וְאֶרְאֶה	און איך וועל זעהן,
הַכְּצַעֲקָתָהּ	אויב ווי דער געשריי,
הַבָּאָה אֵלַי	וועלכער איז געקומען צו מיר,
עָשׂוּ	האבען זיי געטהאן,
כָּלָה:	(דן וועל איך ברענגען) פערניכטונג.
10 וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים	10. און די מענער האבען זיך פון דארט געקעהרט

א) מיינע הערען. ב) געגעבען. ג) פירייכט ווי אין אידיש: ביי דיזע צייט, ווען מען וועט לעבען אדער: אין וועלכען איהר וועט לעבען.

וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה.	און זֵיי זַיינֶען גֶעגַאנְגֶען נָאךְ סְדוֹם;
וְאַבְרָהָם	און אַבְרָהָם
עוֹדֶנּוּ עֹמֵד	אִיז נָאךְ גֶעשְׁטַאנֶען
לִפְנֵי יְיָ:	פַאר דֶעם עֶווִיגֶען.
11 וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם	11. און אַבְרָהָם הָאט זִיךְ עֶרְנֶעהֶנְטֶערְט,
וַיֹּאמַר:	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
12 אוּלַי יֵשׁ	12. פִילַייכְט אִיז דָא
חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם	פוּפְצִיג גֶערֶעכְטֶע
בְּתוֹךְ הָעִיר.	אִין דֶער שְׁטָאדְט,
הַאַף תִּסְפֶּה	ווֶעסְט'וּ אוֹיךְ פֶערְנִיכְטֶען
וְלֹא תִשָּׂא	און דוּ ווֶעסְט נִיט פֶערְצַייהֶען
לַמָּקוֹם	דֶעם אָרְט
לְמַעַן	ווֶעגֶען
חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם	דִי פוּפְצִיג גֶערֶעכְטֶע,
אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ:	ווֶעלְכֶע זַיינֶען אִין אִיהְר?
13 וַיֹּאמֶר יְיָ	13. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט:
אִם אֶמְצָא	אוֹיבּ אִיךְ ווֶעל גֶעפִינֶען
בִסְדֹם	אִין סְדֹם
חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם	פוּפְצִיג גֶערֶעכְטֶע
בְּתוֹךְ הָעִיר.	אִין דֶער שְׁטָאדְט,
וְנָשָׂאתִי	ווֶעל אִיךְ פֶערְצַייהֶען
לְכָל הַמָּקוֹם	דֶעם גַאנְצֶען אָרְט
בַּעֲבוּרָם:	ווֶעגֶען זֵיי.

14 וַיַּעַן אַבְרָהָם	14. און אַבְרָהָם הָאט גֶעאַנְטְוָוארְט,
וַיֹּאמַר:	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
15 אוּלַי	15. פִילַייכְט
יַחְסְרוּן	ווֶעלֶען פֶעהְלֶען
חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם	(פוּן) דִי פוּפְצִיג גֶערֶעכְטֶע
חֲמִשָּׁה	פִינְף?
הֲתַשְׁחִית	צוּ ווֶעסְט'וּ פֶערְדַארְבֶּען
בַּחֲמִשָּׁה	ווֶעגֶען דִי פִינְף
אֶת כָּל הָעִיר.	דִי גַאנְצֶע שְׁטָאדְט?
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
לֹא אַשְׁחִית	אִיךְ ווֶעל נִיט פֶערְדַארְבֶּען,
אִם אֶמְצָא שָׁם	אוֹיבּ אִיךְ ווֶעל דָארְט גֶעפִינֶען
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה:	פִינְף און פֶערְצִיג.
16 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם	16. און אַבְרָהָם הָאט גֶעזָאגְט:
אוּלַי	פִילַייכְט
יִמָּצְאוּן שָׁם	ווֶעלֶען דָארְט גֶעפוּנֶען ווֶערֶען
אַרְבָּעִים,	פֶערְצִיג,
שְׁלשִׁים,	דְרַייסִיג,
עֶשְׂרִים,	צְוַואנְצִיג,
אוֹ עֲשָׂרָה.	אָדֶער צֶעהְן?
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
לֹא אַשְׁחִית	אִיךְ ווֶעל נִיט פֶערְדַארְבֶּען

בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה: — װעגֶען דִי צֶעהְן.

פֶּרֶק יט. — קַאפִּיטְל 19.

1 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים — 1. און דִי צְװײ עֶנְגְלֶען זַײנֶען גֶעקוּמֶען
סְדֹמָה — נָאךְ סְדוֹם
בָּעֶרֶב. — אִין אַבֶּענְד,
וַיָּסֻרוּ — און זֵײ הָאבֶּען אַײנְגֶעקֶעהְרְט
אֶל בֵּית לוֹט: — אִין לוֹט'ס הױז.
2 וַיַּעַשׂ לָהֶם — און עֶר הָאט פִיר זֵײ גֶעמַאכְט
מִשְׁתֶּה. — אַ מָאהְלְצַײט
וּמַצּוֹת — און אוּנְגֶעזַײעֶרְטֶע קוּכֶענְס
אָפָה — הָאט עֶר גֶעבַּאקֶען
וַיֹּאכֵלוּ: — און זֵײ הָאבֶּען גֶעגֶעסֶען.
3 טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ — 3. זֵײ הָבֶּען זִךְ נָךְ נִט גֶלֵײגְט,
וְאַנְשֵׁי הָעִיר — און דִי לַײטֶע פוּן שְׁטָאדְט
נָסַבּוּ — הָאבֶּען אַרוּמְגֶערִינְגֶעלְט
עַל הַבַּיִת: — אַרוּם דִי הױז.
4 וַיִּקְרְאוּ — 4. און זֵײ הָאבֶּען גֶערוּפֶּען
אֶל לוֹט — צוּ לוֹט,
וַיֹּאמְרוּ לוֹ — און זֵײ הָאבֶּן גֶזָאגְט צוּ אִיהְם:
אַיֵּה הָאֲנָשִׁים — װאוּ זַײנֶען דִי מֶענֶער,
אֲשֶׁר בָּאוּ — װֶעלְכֶע זַײנֶען גֶעקוּמֶען
אֵלֶיךָ — צוּ דִיר
הַלָּיְלָה. — דִיזֶע נַאכְט?
הוֹצִיאֵם — פִיהְר זֵײ אַרוֹיס

אֵלֵינוּ: — צוּ אוּנְז.
5 וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט — 5. און לוֹט אִיז צוּ זֵײ אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
וַיֹּאמַר. — און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אַל נָא אַחַי תָּרֵעוּ — טְהוּט דָאךְ קֵײן בֵּײזֶעס, מַײנֶע בְּרִידֶער![א]
וְלָאֲנָשִׁים הָאֵל — און צוּ דִיזֶע לַײטֶע
אַל תַּעֲשׂוּ דָבָר: — זָאלְט אִיהְר קֵײן זַאךְ טְהָאן.
6 וַיֹּאמְרוּ — 6. און זֵײ הָאבֶּען גֶעזָאגְט:
גֶּשׁ הָלְאָה. — גֵעה װַײטֶער!
וַיִּגְּשׁוּ — און זֵײ הָבֶּן זִיךְ עֶרְנֶעהְנְטֶערְט
לִשְׁבֹּר הַדָּלֶת: — צוּ צוּבְּרֶעכֶען דִי טְהִיר.
7 וַיִּשְׁלְחוּ הָאֲנָשִׁים — 7. און דִי לַײטֶע הָאבֶּען אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְט
אֶת יָדָם. — זֵײעֶר הַאנְד,
וַיָּבִיאוּ — און זֵײ הָאבֶּן אַרַײנְגֶעבְּרַאכְט
אֶת לוֹט — לוֹט
אֲלֵיהֶם — צוּ [ב]זֵײ
הַבָּיְתָה: — אִין הױז.
8 וְאֶת הָאֲנָשִׁים — 8. און דִי לַײטֶע,
אֲשֶׁר — װֶעלְכֶע (זַײנֶען גֶעװֶען)
פֶּתַח הַבַּיִת — (בַּײם) אַײנְגַאנְג פוּן הױז,
הִכּוּ — הָאבֶּען זֵײ גֶעשְׁלָאגֶען
בַּסַּנְוֵרִים — מִיט בְּלִינְדְהַײט,
מִקָּטֹן — פוּן קְלֵײן

א) אזוי ווי: אל תרעו נא אחי! אדער ווי: נא אחי! אל תרעו, איך בּיטע, מיינע ברידער, טהוט קיין בייזעס. ב) זיך.

וְעַד גָּדוֹל.	בִּיז גְרוֹיס,
וַיִּלְאוּ	אוּן זֵיי זַיינֶען מִיד גֶעוָוארֶען
לִמְצֹא הַפָּתַח:	צוּ גֶעפִינֶען דֶעם אַיינְגַאנְג.
9 וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים	9. אוּן דִי לַייטֶע הָאבֶּען גֶעזָאגְט
אֶל לוֹט	צוּ לוֹט:
כֹּל אֲשֶׁר לְךָ	אַלֶעס, וָואס גֶעהֶערְט צוּ דִיר
בָּעִיר.	אִין דֶער שְׁטָאדְט,
הוֹצֵא	פִיהְר אַרוֹיס
מִן הַמָּקוֹם:	פוּן דֶעם אָרְט.
10 כִּי	10. דֶען
מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ	מִיר פֶערְדַארְבֶּען
אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה	דִיזֶען אָרְט,
כִּי גָדְלָה	דֶען עֶס אִיז גְרוֹיס
צַעֲקָתָם	[א]דֶער גֶעשְׁרֵיי אִיבֶּער זֵיי
אֶת פְּנֵי יְיָ:	פַאר דֶעם עֶווִיגֶען.
11 וַיֹּצִאֻהוּ	11. אֶן זֵי הָבֶּן אִם אַרוֹסְגֶעפִּרְט
וַיַּנִּחֻהוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען אִיהְם גֶעלָאזֶען
מִחוּץ לָעִיר	פוּן אוֹיסֶען שְׁטָאדְט,
וַיֹּאמֶר.	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הִמָּלֵט	רֶעטֶע זִיךְ
עַל נַפְשֶׁךָ	וָועגֶען דַיין זֶעעלֶע,
אַל תַּבִּיט	דוּ זָאלְסְט נִיט קוּקֶען
אַחֲרֶיךָ	הִינְטֶער דִיר,
פֶּן תִּסָּפֶה:	אוּם דוּ זָאלְסְט נִט פֶּרְנִכְטֶט וֶוערֶן

12 וַיְיָ	12. אוּן דֶער עֶווִיגֶער
הִמְטִיר	הָאט גֶעמַאכְט רֶעגֶענֶען
עַל סְדֹם	אִיבֶּער סְדֹם
וְעַל עֲמֹרָה	אוּן אִיבֶּער עֲמוֹרָה
גָּפְרִית וָאֵשׁ.	שְׁוֶועבֶּעל אוּן פַייעֶר
מִן הַשָּׁמָיִם:	פוּן הִימֶעל.
13 וַיַּהֲפֹךְ	13. אוּן עֶר הָט אוּמְגֶעקֶהְרְט
אֶת הֶעָרִים הָאֵל	דִיזֶע שְׁטֶעדְט,
וְאֵת כָּל הַכִּכָּר.	אוּן דֶעם גַאנְצֶען [ב]קְרַייז,
וְאֵת כָּל יֹשְׁבֵי	אוּן אַלֶע אַיינְוָואהְנֶער
הֶעָרִים	פוּן דִי שְׁטֶעדְט,
וְצֶמַח	אוּן דִי [ג]שְׁפְּרָאצוּנְג
הָאֲדָמָה:	פוּן דֶער עֶרְד.
14 וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ	14. אוּן זַיין פְרוֹי הָט גֶקוּקְט
מֵאַחֲרָיו	פוּן הִינְטֶער זִיךְ,
וַתְּהִי	אוּן זִי אִיז גֶעוָוארֶען
נְצִיב מֶלַח:	אַ זַייל זַאלְץ.

פֶּרֶק כ. — קַאפִּיטְל 20.

1 וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם	1. אוּן אַבְרָהָם הָאט פוּן דָארְט גֶערַייזְט
אַרְצָה הַנֶּגֶב	נָאךְ זִיד-לַאנְד,
וַיֵּשֶׁב	אוּן עֶר הָאט זִיךְ בֶּעזֶעצְט
בֵּין קָדֵשׁ	צְווִישֶׁען קָדֵשׁ

א) זייער געשריי איז גרויס. ב) אומגעגענד. ג) געוועקס.

וּבֵין שׁוּר .	און צְווִישֶׁען שׁוּר,
וַיָּגָר בִּגְרָר :	און עֶר הָט אגֶעוואָהְנְט אִין גְרָר.
2 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ	2. און עֶס הָאט גֶעזָאגְט אֲבִימֶלֶךְ,
מֶלֶךְ גְּרָר	דֶער קֶענִיג פון גְרָר,
אֶל אַבְרָהָם	צו אַבְרָהָם:
*הִנֵּה	זֶעה,
אַרְצִי לְפָנֶיךָ .	מַיין לַאנְד אִיז פַאר דִיר;
בַּטּוֹב	וואו עֶס אִיז גוּט
בְּעֵינֶיךָ	אִין דַיינֶע אוֹיגֶען
שֵׁב :	וְואהְן.

פֶּרֶק כא. קַאפִּיטְל 21.

1 וַיְיָ	1. און דֶער עֶווִיגֶער
פָּקַד אֶת שָׂרָה	הָאט דֶערְמָאנְט שָׂרָה,
כַּאֲשֶׁר אָמָר :	ווִי עֶר הָאט גֶעזָאגְט.
2 וַתֵּלֶד שָׂרָה	2. און שָׂרָה הָאט גֶעבָּארֶען
לְאַבְרָהָם	צו אַבְרָהָם
בֵּן	אַ זוהְן,
לִזְקֻנָיו .	צו זַיין עֶלְטֶער,
לַמּוֹעֵד	צו דִי בֶּעשְׁטִימְטֶע צַייט,
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים :	ווָאס גָאט הָאט (צו) אִיהְם גֶערֶעדְט.
3 וַיִּקְרָא אַבְרָהָם	3. און אַבְרָהָם הָאט גֶערוּפֶען
אֶת שֶׁם בְּנוֹ	דֶעם נָאמֶען פון זַיין זוהְן,
יִצְחָק :	יִצְחָק.

א) זיך אויפגעהאלטען. ב) בעפוילען.

4 וַיָּמָל אַבְרָהָם	4. און אַבְרָהָם הָאט בֶּעשְׁנִיטֶען
אֶת יִצְחָק בְּנוֹ	זַיין זוהְן יִצְחָק
בֶּן שְׁמֹנַת יָמִים .	(צו) אַכְט טֶעג אַלְט,
כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים :	ווִי גָאט הָאט אִיהְם ב) גֶעבָּאטֶען.
5 וְאַבְרָהָם	5. און אַבְרָהָם (אִיז גֶעוועֶזען)
בֶּן מְאַת שָׁנָה	הונְדֶערְט יָאהְר אַלְט,
בְּהִוָּלֶד לוֹ	וֶוען בַּיי אִיהְם אִיז גֶבָּארֶען גֶעווָארֶען
אֵת יִצְחָק בְּנוֹ :	זַיין זוהְן יִצְחָק.
6 וַתֵּרֶא שָׂרָה	6. און שָׂרָה הָאט גֶעזֶעהְן
אֶת בֶּן הָגָר	דֶעם זוהְן פון הָגָר,
הַמִּצְרִית	דִי מִצְרִית,
אֲשֶׁר	ווֶעלְכֶע
יָלְדָה	זִי הָאט גֶעבָּארֶען
לְאַבְרָהָם	צו אַבְרָהָם,
מְצַחֵק :	שְׁפָּאטֶענְדִיג.
7 וַתֹּאמֶר	7. און זִי הָאט גֶעזָאגְט
לְאַבְרָהָם .	צו אַבְרָהָם:
גָּרֵשׁ	טְרַייבּ אַרוֹיס
הָאָמָה הַזֹּאת	דִיזֶע דִינְסְט
וְאֶת בְּנָהּ :	און אִיהְר זוהְן.
8 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	8. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט
אֶל אַבְרָהָם	צו אַבְרָהָם:
אַל יֵרַע	עֶס זָאל נִיט שְׁלֶעכְט זַיין

בְּעֵינֶיךָ	אִין דַיינֶע אוֹיגֶען
עַל הַנַּעַר	וֶועגֶען דֶעם קְנַאבֶּע
וְעַל אֲמָתֶךָ.	אוּן וֶועגֶען דַיין דִינְסְט,
כִּי בְיִצְחָק	דֶען נָאךְ יִצְחָק
יִקָּרֵא לְךָ	וֶועט דִיר גֶערוּפֶען וֶוערֶען
זָרַע:	זַאמֶען.[א]
9 וְגַם	9. אוּן אוֹיךְ
אֶת בֶּן הָאָמָה	דֶעם זוּהְן פוּן דֶער דִינְסְט
לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ.	וֶועל אִיךְ מַאכֶען צוּ אַפָאלְק,
כִּי זַרְעֲךָ הוּא:	וַוייל עֶר אִיז דַיין זַאמֶען.
10 וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם	10. אוּן אַבְרָהָם אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען פְרִיה
בַּבֹּקֶר	דֶעם־מָארְגֶענְס,
וַיִּקַּח לֶחֶם	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען בְּרוֹיט
וְחֵמַת מַיִם	אוּן אַ [ב]שְׁלוֹיךְ וַואסֶער,
וַיִּתֵּן	אוּן עֶר הָאט (עֶס) גֶעגֶעבֶּען
אֶל הָגָר	צוּ הָגָר,
וַיְשַׁלְּחֶהָ.	אוּן עֶר הָט אִיהְר אַוועֶגְגֶשִׁיקְט;
וַתֵּלֶךְ	אוּן זִי אִיז גֶעגַאנְגֶען,
וַתֵּתַע	אוּן זִי הָאט [ג]פֶערְאִירְט
בְּמִדְבַּר	אִין דֶער וִויסְטֶע
בְּאֵר שָׁבַע:	בְּאֵר שֶׁבַע.
11 וַיִּכְלוּ הַמַּיִם	11. אוּן (וֶוען) דִי וַואסֶער הָאט זִיךְ גֶעעֶנְדִיגְט
מִן הַחֵמֶת.	פוּן דֶעם [ב]שְׁלוֹיךְ,
וַתַּשְׁלֵךְ	הָאט זִיא אַוֶועגְגֶעוָוארְפֶען
אֶת הַיֶּלֶד	דֶעם קִינְד

תַּחַת אַחַד הַשִּׂיחִם:	אוּנְטֶער אֵיינֶעם פוּן דִי [ד]בּוֹימֶער.
12 וַתֵּשֶׁב לָהּ	12. אוּן זִי הָאט זִיךְ גֶעזֶעצְט
מִנֶּגֶד.	[ה]ענְטְגֶעגֶען,
וַתִּשָּׂא	אוּן זִי הָאט אוֹיפְגֶעהֵייבֶּען
אֶת קֹלָהּ	אִיהְר שְׁטִימֶע,
וַתֵּבְךְּ:	אוּן זִי הָאט גֶעוויינְט.
13 וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים	13. אוּן אֵיין עֶנְגֶעל פוּן גָאט הָאט גֶערוּפֶען
אֶל הָגָר	צוּ הָגָר
מִן הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל,
וַיֹּאמֶר לָהּ	אוּן עֶר הָט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְר:
מַה לָּךְ הָגָר.	וָואס אִיז דִיר, הָגָר?
אַל תִּירְאִי	פִירְכְטֶע נִיט,
כִּי	דֶען
שָׁמַע אֱלֹהִים	גָאט הָאט גֶעהֶערְט
אֶל קוֹל הַנַּעַר:	צוּ דִי שְׁטִימֶע פוּן דֶם קְנַאבֶּע.
14 קוּמִי	14. שְׁטֶעה אוֹיף,
שְׂאִי	[ו]הֵייבּ אוֹיף
אֶת הַנַּעַר.	דֶעם קְנַאבֶּע,
כִּי לְגוֹי גָּדוֹל	דֶען צוּ אַגְרוֹיסֶע נַאצְיָאן
אֲשִׂימֶנּוּ:	וֶועל אִיךְ אִיהְם מַאכֶען.
15 וַיִּפְקַח אֱלֹהִים	15. אוּן גָאט הָאט גֶעעֶפֶענְט
אֶת עֵינֶיהָ	אִיהְרֶע אוֹיגֶען,
וַתֵּרֶא	אוּן זִי הָאט גֶעזֶעהְן
בְּאֵר מָיִם.	אַ וַואסֶער־בְּרוּנֶען,

א) ד. ה. נור יצחק'ס קינדער וועלען זיך רופען אויף דיין נאמען. ב) לאָגעל. ג) פערבלאָנדזשעט. ד) געשטרויכען. ה) פון וויטען. ו) טראג.

וַתַּשְׁקְ — און זיא האט אָנגעטרונקען
אֶת הַנָּעַר: — דעם קנאבע.
16 וַיְהִי — 16. און עס איז געוועזן
בָּעֵת הַהִוא — אין יענער צייט,
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ — האט געזאגט אבימלך
וּפִיכֹל — און פיכול,
שַׂר צְבָאוֹ — זיין א)העער-פיהרער,
אֶל אַבְרָהָם — צו אברהם,
לֵאמֹר. — זאגענדיג:
אֱלֹהִים עִמְּךָ — גאט איז מיט דיר
בְּכֹל — אין אלעס,
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: — וואס דו טהוסט.
17 וְעַתָּה — 17. און יעצט
הִשָּׁבְעָה לִּי — שווער מיר
בֵּאלֹהִים — ביי גאט
הֵנָּה — דיר,
אִם תִּשְׁקֹר — אויב דו וועסט פאלש זיין
לִי — צו מיר,
וּלְנִינִי — אדער צו מיין ב)זוהן,
וּלְנֶכְדִּי. — אדער צו מיין איניקעל;
כַּחֶסֶד — ווי די גנאדע,
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי — וועלכע איך האב געטהאן
עִמְּךָ — מיט דיר,
תַּעֲשֶׂה — זאלסט'ו טהאן
עִמָּדִי: — מיט מיר.

א) פעלד-מארשאל. ב) קינד, קינדער.

18 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם — 18. און אברהם הט געזאגט:
אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ. — איך וועל שווערען;
וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם — און זיי האבען ביידע געשלאסען
בְּרִית: — א בונד.
19 עַל כֵּן — 19. דארום
קָרָא — האט מען גערופען
לַמָּקוֹם הַהוּא — יענעם ארט
בְּאֵר שָׁבַע. — באר שבע,
כִּי שָׁם — דען דארט
נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם: — האבען זייביידע געשווארען.
20 וַיִּטַּע — 20. און ער הט געפלאנצט
אֶשֶׁל — א פלאנצונג
בִּבְאֵר שָׁבַע. — אין באר שבע,
וַיִּקְרָא שָׁם — און ער האט דארט גערופען
בְּשֵׁם יְיָ — אין דעם נאמען פון יי,
אֵל עוֹלָם: — דעם עוויגען גאט.
21 וַיָּגָר אַבְרָהָם — 12. און אברהם האט זיך אויפגעהאלטען
בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים — אין די לאנד פון די פלשתים
יָמִים רַבִּים: — פילע טעג.

פֶּרֶק כב. — קאפיטל 22.

1 וַיְהִי — 1. און עס איז געוועזן

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	נָאךְ דִיזֶע א) בֶּעגֶעבֶּענְהַייטֶען
וְהָאֱלֹהִים	אוּן גָאט
נִסָּה אֶת אַבְרָהָם.	הָאט גֶעפְּרוּפְט אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו:	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם:
2 קַח נָא	2. נֶעהְם דָאךְ
אֶת בִּנְךָ	דַיין זוּהְן,
אֶת יְחִידְךָ	דַיין אֵיינְצִיגֶען (זוּהְן),
אֲשֶׁר אָהַבְתָּ	וֶועלְכֶען דוּ לִיבְּסְט,
אֶת יִצְחָק	יִצְחָק,
וְלֶךְ לְךָ	אוּן גֶעה דִיר
אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה.	צוּ דִי לַאנְד מוֹרִיָה,
וְהַעֲלֵהוּ שָׁם	אוּן בְּרֵיינְג אִיהְם דָארְט אוֹיף
לְעֹלָה:	פִיר אַ ב) בְּרַאנְד־אָפְּפֶער.
3 וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם	3. אוּן אַבְרָהָם אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען פְּרִיה
בַּבֹּקֶר	דֶעם־מָארְגֶענְס,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.	זַיין זוּהְן יִצְחָק,
וַיְבַקַּע	אוּן עֶר הָאט צוּשְׁפָּאלְטֶען
עֲצֵי עֹלָה	הָאלְץ (צוּם) בְּרַאנְד־אָפְּפֶער
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
בְּיָדוֹ	אִין זַיין הַאנְד
אֶת הָאֵשׁ	דַאס פֵייעֶר
וְאֶת הַמַּאֲכֶלֶת	אוּן דֶעם ג) שְׁלַאכְט־מֶעסֶער,

וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:	אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעגַאנְגֶען בֵּיידֶע צוּזַאמֶען.
4 וַיָּבֹאוּ	4. אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
אֶל הַמָּקוֹם	צוּ דֶעם אָרְט,
אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים:	וֶועלְכֶען גָאט הָאט אִיהְם גֶעזָאגְט.
5 וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם	אוּן אַבְרָהָם הָאט דָארְט גֶעבּוֹיט
אֶת הַמִּזְבֵּחַ	דֶעם אַלְטַאר,
וַיַּעֲרֹךְ	אוּן עֶר הָאט ד) גֶעאָרְדְנֶעט
אֶת הָעֵצִים	דַאס הָאלְץ,
וַיַּעֲקֹד	אוּן עֶר הָאט גֶעבּוּנְדֶען
אֶת יִצְחָק בְּנוֹ	זַיין זוּהְן יִצְחָק,
וַיָּשֶׂם אֹתוֹ	אוּן עֶר הָט אִיהְם אַוֶועגְגֶעלֵייגְט
עַל הַמִּזְבֵּחַ	אוֹיף דֶעם אַלְטַאר
מִמַּעַל לָעֵצִים	אִיבֶּער דַאס הָאלְץ,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
אֶת הַמַּאֲכֶלֶת	דֶעם ג) שְׁלַאכְט־מֶעסֶער,
לִשְׁחֹט	צוּ שְׁלַאכְטֶען
אֶת בְּנוֹ:	זַיין זוּהְן.
6 וַיִּקְרָא אֵלָיו	6. דַאן הָט גֶערוּפֶען צוּ אִיהְם
מַלְאַךְ יְיָ	אֵיין עֶנְגֶעל פוּן דֶעם עֶווִיגֶען
מִן הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל,
וַיֹּאמַר:	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
7 אַל תִּשְׁלַח	7. שְׁטְרֶעק נִיט אוֹיס
יָדְךָ	דַיין הַאנְד
אֶל הַנַּעַר	צוּ דֶעם קְנַאבֶּע,

א) זאכען, פאסירונגען. ב) גאנץ-אָפּפער. ג) מעסער. ד) אויסגעליגט, צורעכט געמאכט; צובערייט.

וְאַל תַּעַשׂ לוֹ	און דוּ זָלְסְט אִיהְם נִיט טְהָאן
מְאוּמָה.	עְטְווַאס,[א]
כִּי	דֶען
עַתָּה יָדַעְתִּי	יֶעצְט ווֵייס אִיךְ,
כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה	דַאס דוּ בִּיסְט אַ גָאטֶעס־פִירְכְטִיגֶער,
וְלֹא חָשַׂכְתָּ	און הָאסְט נִיט [ב]פֶערְמִידֶען
אֶת בִּנְךָ	דַיין זוּהְן,
אֶת יְחִידְךָ	דַיין אֵיינְצִיגֶען (זוּהְן),
מִמֶּנִּי:	פוּן מִיר.
8 כִּי	8. דַארוּם
בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ	ווֶעל אִיךְ דִיר בֶּענְשֶׁען
וְהַרְבָּה אַרְבֶּה	און אִיךְ ווֶעל מֶעהְרֶען
אֶת זַרְעֲךָ	דַיין זַאמֶען,
כְּכוֹכְבֵי	ווִי דִי שְׁטֶערֶען
הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל
וְכַחוֹל	און ווִי דִי זַאמְד,
אֲשֶׁר	ווֶעלְכֶע אִיז
עַל שְׂפַת הַיָּם:	בַּיי דֶעם בְּרֶעג פוּן מֶעער.

חַיֵּי שָׂרָה חַיֵּי שָׂרָה

פֶּרֶק כג. קַאפִּיטְל 23.

1 וַיִּהְיוּ	1. און עֶס אִיז גֶעוֶועֶן
חַיֵּי שָׂרָה	דִי לֶעבֶּענְס־(צַייט) פוּן שָׂרָה
מֵאָה שָׁנָה	הוּנְדֶערְט יָאהְר

וְעֶשְׂרִים שָׁנָה	און צְווַאנְצִיג יָאהְר
וְשֶׁבַע שָׁנִים.	און זִיבֶּען יָאהְר,
שְׁנֵי	(דָס זַיינֶען גֶעוֶוען) דִי יָאהְרֶען
חַיֵּי שָׂרָה:	פוּן שָׂרָה'ס לֶעבֶּען.
2 וַתָּמָת שָׂרָה	2. און שָׂרָה אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען
בְּקִרְיַת אַרְבַּע	אִין קִרְיַת אַרְבַּע,
הִיא חֶבְרוֹן	דָאס אִיז חֶבְרוֹן,
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:	אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן.
3 וַיְדַבֵּר אַבְרָהָם	3. און אַבְרָהָם הָט גֶערֶעדְט
אֶל בְּנֵי חֵת	צוּ דִי קִינְדֶער חֵת,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
שְׁמָעוּנִי	הֶערְט מִיר,
וּפִגְעוּ לִי	און בֶּעט פִיר מִיךְ
בְּעֶפְרוֹן	בַּיי עֶפְרוֹן,
בֶּן צֹחַר:	דֶער זוּהְן פוּן צֹחַר,
4 וְיִתֶּן לִי	4. דַאס עֶר זָאל מִיר גֶעבֶּען
אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה	דִי [ג]הֵייל מַכְפֵּלָה,
אֲשֶׁר לוֹ	ווֶעלְכֶע גֶעהֶערְט צוּ אִיהְם,
אֲשֶׁר	ווֶעלְכֶע אִיז
בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ.	בַּיים [ד]עֶנְד פוּן זַיין פֶעלְד,
בְּכֶסֶף מָלֵא	פִיר (דִי) פוּלֶע גֶעלְד
יִתְּנֶנָּה לִּי	זָאל עֶר אִיהְר גֶעבֶּען צוּ מִיר
בְּתוֹכְכֶם	צְווִישֶׁען אַייךְ
לַאֲחֻזַּת קָבֶר:	פִיר [ה]אַן אֵייגֶענְטְהוּם־גְרַאבּ.
5 וַיַּעַן עֶפְרוֹן	5. און עֶפְרוֹן הָט גֶעַנְטְוָוֶרְט
אֶת אַבְרָהָם	אַבְרָהָם

א) ד. ה. דו זאלסט איהם גאר ניכט טהאָן. ב) פערוויגערט. ג) דאָפּעלע הייל. ד) ברעג. ה) ערב־בעגרעבּניס.

לֵאמֹר לוֹ:	זָאגֶענְדִיג צוּ אִיהְם:
6 אֲדֹנִי	6. מַיין הֶערְר!
שְׁמָעֵנִי	הֶער מִיךְ!
אֶרֶץ	אַ לַאנְד
אַרְבַּע מֵאֹת	פוּן פִיער הוּנְדֶערְט
שֶׁקֶל כֶּסֶף	שֶׁקֶל זִילְבֶּער
בֵּינִי	צְווִישֶׁען מִיר
וּבֵינְךָ	אוּן צְווִישֶׁען דִיר
מַה הִוא.	[א]וָואס אִיז דָאס?
וְאֶת מֵתְךָ קְבֹר:	בֶּעגְרָאבּ (נוּר) דַיין טוֹיטֶען.
7 וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם	7. אוּן אַבְרָהָם הָאט אָבְּגֶעוֶועגֶען
לְעֶפְרֹן	צוּ עֶפְרוֹן
אֶת הַכֶּסֶף	דִי זִילְבֶּער,
אַרְבַּע מֵאוֹת	פִיער הוּנְדֶערְט
שֶׁקֶל כֶּסֶף	שֶׁקֶל זִילְבֶּער
עֹבֵר	גַאנְגְבַּאר
לַסֹּחֵר:	בַּיים קוֹיפְמַאן.
8 וְאַחֲרֵי כֵן	8. אוּן נָאכְדֶעם
קָבַר אַבְרָהָם	הָאט אַבְרָהָם בֶּעגְרָאבֶּען
אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ.	זַיין פְרוֹי שָׂרָה
אֶל מְעָרַת	אִין דִי הֵייל
שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה:	פוּן דִי פֶעלְד מַכְפֵּלָה.

א) וואס פיר א ווערטה האט עס?

פֶּרֶק כד. קַאפִּיטְל 24.

1 וְאַבְרָהָם זָקֵן	אוּן אַבְרָהָם אִיז גֶעוֶועֶן אַלְט,
וַיְיָ	אוּן דֶער עֶווִיגֶער
בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם	הָאט גֶעבֶּענְשְׁט אַבְרָהָם
בַּכֹּל:	מִיט אַלֶעס.
2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם	2. אוּן אַבְרָהָם הָאט גֶעזָאגְט
אֶל עַבְדּוֹ	צוּ זַיין קְנֶעכְט:
אַשְׁבִּיעֲךָ	אִיךְ וֶועל דִיר בֶּעשְׁוֶוערֶען
בַּיְיָ	בַּיי דֶעם עֶווִיגֶען,
אֱלֹהֵי	דֶער גָאט
הַשָּׁמַיִם	פוּן דֶעם הִימֶעל
וֵאלֹהֵי	אוּן דֶער גָאט
הָאָרֶץ.	פוּן דִי עֶרְד,
אֲשֶׁר	דַאס
לֹא תִקַּח	דוּ זָאלְסְט נִיט נֶעהְמֶען
אִשָּׁה	אַ פְרוֹי
לִבְנִי	פִיר מַיין זוּהְן
מִבְּנוֹת	פוּן דִי טֶעכְטֶער
הַכְּנַעֲנִי:	פוּן דֶעם כְּנַעֲנִי.
3 כִּי	3. זָאנְדֶערְן
אֶל אַרְצִי	צוּ מַיין לַאנְד
וְאֶל מוֹלַדְתִּי	אוּן צוּ מַיין גֶעבּוּרְטְס־אָרְט
תֵּלֵךְ.	זָאלְסְט'וּ גֶעהְן,
וְלָקַחְתָּ	אוּן דוּ זָאלְסְט נֶעהְמֶען

אִשָּׁה	אַ פְרוֹי
לִבְנִי	פִיר מַיין זוּהְן,
לְיִצְחָק:	פִיר יִצְחָק.
4 וַיִּשָּׁבַע לוֹ הָעֶבֶד	4. אוּן דֶער קְנֶעכְט הָאט צוּ אִיהְם גֶעשְׁוָוארֶען
עַל הַדָּבָר הַזֶּה:	אוֹיף דִיזֶע זַאךְ.
5 וַיִּקַּח הָעֶבֶד	5. אוּן דֶר קְנֶעכְט הָט גֶענוּמֶן
עֲשָׂרָה גְמַלִּים	צֶעהְן קַאמֶעלֶען
מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו.	פוּן זַיין הֶערְרֶען'ס קַאמֶעלֶען
וַיֵּלֶךְ	אוּן עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען
אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם	נָאךְ אֲרַם נַהֲרַיִם,
אֶל עִיר נָחוֹר:	צוּ דִי שְׁטָאדְט פוּן נָחוֹר.
6 וַיַּבְרֵךְ	6. אוּן עֶר הָאט גֶמַאכְט קְנִיעֶן
הַגְּמַלִּים	דִי קַאמֶעלֶען
מִחוּץ לָעִיר	פוּן אוֹיסֶען שְׁטָאדְט
אֶל בְּאֵר הַמָּיִם:	בַּיי דֶעם וַואסֶער־בְּרוּנֶען.
7 וַיֹּאמַר	7. אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
יְיָ	עֶווִיגֶער,
אֱלֹהֵי	דֶער גָאט
אֲדֹנִי אַבְרָהָם.	פוּן מַיין הֶערְר אַבְרָהָם,
עֲשֵׂה נָא	טְהוּא דָאךְ
חֶסֶד	גְנַאדֶע
עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם:	מִיט מַיין הֶערְר אַבְרָהָם.

א) מערכען. ב) געשעהן.

8 הִנֵּה	8. זֶעה,
אָנֹכִי נִצָּב	אִיךְ שְׁטֶעה
עַל עֵין הַמָּיִם.	בַּיי דֶעם וַואסֶער־קְוָואל
וּבְנוֹת	אוּן דִי טֶעכְטֶער
אַנְשֵׁי הָעִיר	פוּן דִי שְׁטָאדְט־לַייטֶע
יֹצְאֹת	גֶעהֶען אַרוֹיס
לִשְׁאֹב	צוּ שֶׁעפֶּען
מָיִם:	וַואסֶער.
9 וְהָיָה	9. אוּן עֶס זָאל זַיין,
הַנַּעֲרָה	דִי [א]מֵיידֶעל,
אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ	וָואס אִיךְ וֶועל זָאגֶען צוּ אִיהְר:
הַטִּי נָא	בֵּייג דָאךְ אַיין
כַדֵּךְ	דַיין קְרוּג
וְאֶשְׁתֶּה	אוּן אִיךְ וֶועל טְרִינְקֶען,
וְאָמְרָה	אוּן זִיא וֶועט זָאגֶען:
שְׁתֵה	טְרִינְק,
וְגַם גְּמַלֶּיךָ	אוּן אוֹיךְ דַיינֶע קַאמֶעלֶען
אַשְׁקֶה .	וֶועל אִיךְ אָנְטְרִינְקֶען,
אֹתָהּ הֹכַחְתָּ	אִיהְר הָאסְט'וּ בֶּעשְׁטִימְט
לְעַבְדְּךָ	צוּ דַיין קְנֶעכְט,
לְיִצְחָק:	צוּ יִצְחָק.
10 וַיְהִי	10. אוּן עֶס אִיז [ב]גֶעוֶועזֶן:
הוּא טֶרֶם כִּלָּה	אֵיידֶער עֶר הָט נָךְ גֶעעֶנְדִיגְט
לְדַבֵּר	צוּ רֵיידֶען,
וְהִנֵּה	אוּן זֶעה,
רִבְקָה יֹצֵאת	רִבְקָה אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען

אשר ילדה	וועלכע איז געבארן געווארן
לבתואל	ביי בתואל,
בן מלכה	דער זוהן פון מלכה,
אשת נחור	נחור'ס פרוי,
אחי אברהם.	אברהם'ס ברודער,
וכדה	און איהר קרוג
על שכמה:	(וואר) אויף איהר שולטער.
11 והנערה	11. און די [א]מיידעל.
טבת מראה מאד.	(איז געוועזן) פון זעהר [ב]גוטען אנזעהן,
ותרד	און זי איז אראבגעגאנגען
העינה	צום קוואל,
ותמלא	און זי האט אנגעפילט
כדה	איהר קרוג,
ותעל:	און זי איז ארויפגעגאנגען.
12 וירץ העבד	12. און דער קנעכט איז געלאפען
לקראתה.	ענטגעגען איהר,
ויאמר	און ער האט געזאגט:
הגמיאיני נא	[ג]לאז מיר דאך טרינקען
מעט מים	א ביסעל וואסער
מכדך:	פון דיין קרוג.
13 ותאמר	13. און זי האט געזאגט:
שתה אדני	טרינק, מיין העהר,
וגם לגמליך	און אויך פיר דיינע קעמלען
אשאב.	וועל איך אנשעפען;
ותשאב	און זי האט אנגעשעפט

לכל גמליו:	פיר אלע זיינע קעמלען.
14 ויהי	14. און עס איז געוועזן,
כאשר כלו הגמלים	ווי די קאמעלען האבען געענדיגט
לשתות.	צו טרינקען,
ויקח האיש	האט דער מאן גענומען
נזם זהב	א גאלדענעם נאז-רינג,
ושני צמידים	און צוויי ארם-בענדער
על ידיה:	[ד]פיר איהרע הענד.
15 ויאמר	15. און ער האט געזאגט:
בת מי את	וועמענס טאכטער ביסט'ו?
הגידי נא לי,	זאג דאך מיר,
היש	איז דא
בית אביך	(אין) דיין פאטערס הויז
מקום לנו	איין ארט פיר אונז
ללין:	איבער-צו-נעכטיגען?
16 ותאמר	16. און זי האט געזאגט
אליו.	צו איהם:
בת בתואל	די טאכטער פון בתואל,
אנכי:	בין איך.
17 ותאמר	17. און זי האט געזאגט
אליו	צו איהם
גם תבן	אויך שטרוי,
גם מספוא	אויך פוטער
רב	(איז דא) פיל
עמנו.	ביי אונז,
גם מקום	אויך איין ארט

א) מעדכען. ב) שעהנעם. ג) מאך מיר אנזופען, שלירפען. ד) (האט ער אנגעטאהן) אויף איהרע הענד.

לָלוּן:	איבערצונעכטיגען.
18 וַיִּקֹּד הָאִישׁ	18. און דר מן הט זך [א]גענקט,
וַיִּשְׁתַּחוּ לַיְיָ:	אן ער הט זך געבוקט צם עווגן.
19 וַיֹּאמֶר	19. און ער האט געזאגט:
בָּרוּךְ יְיָ	געלויבט איז דער עוויגער,
אֱלֹהֵי	דער גאט
אֲדֹנִי אַבְרָהָם	פון מיין הערן אברהם,
אֲשֶׁר לֹא עָזַב	וועלכער האט נט אבגעלאזן
חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ	זיין גנאדע און זיין [ב]טריע.
מֵעִם אֲדֹנִי.	פון מיין הערן,
וְנָחַנִי	און ער האט מיר געפיהרט
בֵּית	(צו) די הויז
אֲחֵי אֲדֹנִי:	פון מיין הערן'ס ברידער.
20 וַתָּרָץ הַנַּעֲרָה	20. און די [ג]מיידעל איז געלאפען,
וַתַּגֵּד	און זי האט דערצעהלט
לְבֵית אִמָּהּ.	[ד]צו איהר מוטער'ס הויז
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:	[ה]דיזע זאכען.
21 וּלְרִבְקָה	21. און רבקה האט געהאט
אָח	א ברודער,
וּשְׁמוֹ לָבָן.	און זיין נאמען איז געווען לבן;
וַיָּרָץ לָבָן	און לבן איז געלאפען
אֶל הָאִישׁ	צו דעם מאן,
וַיָּבֵא אוֹתוֹ	און ער הט אהם אריינגעברכט
הַבָּיְתָה:	אין הויז.
22 וַיּוּשַׂם	22. און מען האט געלייגט

לְפָנָיו	פאר איהם
לֶאֱכֹל.	צו עסען,
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
לֹא אֹכַל	איך וועל ניט עסען
עַד אִם דִּבַּרְתִּי	ביז איך וועל האבען גערעדט
דְּבָרָי.	מיינע ווערטער;
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
דַּבֵּר:	רייד.
23 וַיְסַפֵּר לָהֶם הָעֶבֶד	23. און דער קנעכט האט זיי דערצעהלט
אֵת כָּל	אלעס,
אֲשֶׁר קָרָהוּ.	וואס האט איהם געטראפען,
וַיֹּאמַר:	און ער האט געזאגט:
24 וְעַתָּה	24. און יעצט,
אִם יֶשְׁכֶם עֹשִׂים	אויב איהר ווילט טהאן
חֶסֶד	גנאדע
אֶת אֲדֹנִי	מיט מיין הערן,
הַגִּידוּ לִי.	זאגט מיר;
וְאִם לֹא	און אויב ניט,
הַגִּידוּ לִי:	זאגט מיר (אויך).
25 וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל	25. און לבן און בתואל האבען געאנטווארט
וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
מֵיְיָ	פון דעם עוויגען
יָצָא הַדָּבָר.	איז ארויסגעגאנגען די זאך,
לֹא נוּכַל	מיר קענען ניט

א) פערנייגט. ב) ריכטיגקייט, וואהרהייט. ג) מעדכען. ד) אין. ה) ווי דיזע.

דַּבֵּר אֵלֶיךָ	רֵיידֶען צוּ דִיר
רַע אוֹ טוֹב:	שְׁלֶעכְטֶעס אָדֶער גוּטֶעס.
26 נִקְרָא	26. מִיר וֶועלֶען רוּפֶען
לַנַּעֲרָה,	דִי מֵיידֶעל,
וְנִשְׁאֲלָה	אוּן מִיר וֶועלֶען פְרֶעגֶען
אֶת פִּיהָ:	אִיהְר מוֹיל.
27 וַיִּקְרְאוּ	27. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶערוּפֶען
לְרִבְקָה	[צוּ] רִבְקָה,
וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶזָאגְט צוּ אִיהְר:
הֲתֵלְכִי	ווילְסְטוּ גֵעהְן
עִם הָאִישׁ הַזֶּה.	מִיט דִיזֶען מַאן?
וַתֹּאמֶר	אוּן זִי הָאט גֶעזָאגְט:
אֵלֵךְ:	אִיךְ וֶועל גֵעהְן.
28 וַיְשַׁלְּחוּ	28. אוּן זֵיי הָבֶּען אַוֶועגְגֶעשִׁקְט
אֶת רִבְקָה	רִבְקָה,
אֲחֹתָם	זֵייעֶר שְׁוֶועסְטֶער,
וְאֶת מֵנִקְתָּהּ,	אוּן אִיהְר אַמֶע,
וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם	אוּן אַבְרָהָם'ס קְנֶעכְט
וְאֶת אֲנָשָׁיו:	אוּן זַיינֶע לַייטֶע.
29 וַיְבָרְכוּ	29. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעבֶּענְשְׁט
אֶת רִבְקָה	רִבְקָה,
וַיֹּאמְרוּ לָהּ,	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעזָגְט צוּ אִיהְר:
אֲחֹתֵנוּ	אוּנְזֶער שְׁוֶועסְטֶער,
אַתְּ הֲיִי	דוּ זָאלְסְט וֶוערֶען
לְאַלְפֵי רְבָבָה:	צוּ צֶעהְנְדְלִיג טוֹיזֶענְדֶער.

א) זיך געענדיגט, פערשידען.

30 וַיְבִאֶהָ יִצְחָק	30. אוּן יִצְחָק הָאט אִיהְר גֶעבְרַאכְט
הָאֹהֱלָה	אִין דֶעם גֶעצֶעלְט
שָׂרָה אִמּוֹ.	פוּן זַיין מוּטֶער שָׂרָה,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
אֶת רִבְקָה	רִבְקָה,
וַתְּהִי לוֹ	אוּן זִי אִיז גֶעוָוארֶען צוּ אִיהְם
לְאִשָּׁה	פִיר אַ פְרוֹי,
וַיֶּאֱהָבֶהָ:	אוּן עֶר הָאט אִיהְר גֶעלִיבְּט.

פֶּרֶק כה. קַאפִּיטְל 25.

1 וְאֵלֶּה	1. אוּן דִיזֶע זַיינֶען
שְׁנֵי	דִי יָאהְרֶען
חַיֵּי אַבְרָהָם.	פוּן אַבְרָהָם'ס לֶעבֶּען:
מְאַת שָׁנָה	הוּנְדֶערְט יָאהְר
וְשִׁבְעִים שָׁנָה	אוּן זִיבְּצִיג יָאהְר
וְחָמֵשׁ שָׁנִים:	אוּן פִינְף יָאהְר.
2 וַיִּגְוַע	2. אוּן עֶר אִיז [א]פֶערְגַאנְגֶען,
וַיָּמָת אַבְרָהָם	אוּן אַבְרָהָם אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען
בְּשֵׂיבָה טוֹבָה	אִין אַ גוּטֶען עֶלְטֶער;
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ	אוּן עֶס הָאבֶּען אִיהְם בֶּעגְרָאבֶּען
יִצְחָק	יִצְחָק
וְיִשְׁמָעֵאל	אוּן יִשְׁמָעֵאל,
בָּנָיו	זַיינֶע זִיהְן,
אֶל מְעָרַת	אִין דֶער הֵייל
הַמַּכְפֵּלָה:	פוּן מַכְפֵּלָה.

תּוֹלְדֹת תּוֹלְדֹת.

3 וְאֵלֶּה	3. און דיזע איז
תּוֹלְדֹת יִצְחָק	די געשיכטע פון יִצְחָק,
בֶּן אַבְרָהָם.	דער זוהן פון אַבְרָהָם:
יִצְחָק	יִצְחָק
בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה	איז געוועזן פערציג יאהר אַלט,
בְּקַחְתּוֹ	ווען ער האט גענומען
אֶת רִבְקָה	רִבְקָה,
לוֹ לְאִשָּׁה:	צו [א]זיך פיר א פרוי.
4 וַיֶּעְתַּר יִצְחָק	4. און יִצְחָק האט געבעטען
לַיְיָ	צום עוויגען
לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ	[ב]ווענען זיין פרוי,
כִּי עֲקָרָה הִיא.	דען זי איז געווען אן אונפרוכטבארע
וַתֵּלֶד רִבְקָה	און רִבְקָה האט געבארען
שְׁנֵי בָנִים	צוויי זיהן
תּוֹמִים:	א צווילינג.
5 וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן	5. און דער ערשטער איז ארויסגעגאנגען
אַדְמוֹנִי	[ג]רויט,
כֻּלּוֹ	אין גאנצען
כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר.	ווי א האריגער מאנטעל,
וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ	און זיי האבען גערופען זיין נאמען
עֵשָׂו:	עֵשָׂו.
6 וְאַחֲרֵי כֵן	6. און נאכדעם
יָצָא אָחִיו	איז ארויסגעגאנגען זיין ברודער,

וְיָדוֹ אֹחֶזֶת	און זיין האנד האט [ד]געהאלטען
בַּעֲקֵב עֵשָׂו	אן עֵשָׂו'ס טריט;
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ	און ער האט גערופען זיין נאמען
יַעֲקֹב.	יַעֲקֹב;
וְיִצְחָק	און יִצְחָק (וואר)
בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה	זעכציג יאהר אלט,
בְּלֶדֶת אֹתָם:	[ה]ווען (רִבְקָה) האט זיי געבארען
7 וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים	7. און די קנאבען זיינען גרויס געווארען,
וַיְהִי עֵשָׂו	און עֵשָׂו איז געוועזן
אִישׁ	א מאן,
יֹדֵעַ צַיִד	(וועלכער) פערשטעהט יאכט,
אִישׁ שָׂדֶה.	א פעלד-מאן,
וְיַעֲקֹב	און יַעֲקֹב
אִישׁ תָּם	וואר א[ו]פרומער מאן
יֹשֵׁב אֹהָלִים:	(און) ער האט געוואהנט אין געצעלטען
8 וַיֶּאֱהַב יִצְחָק	8. און יִצְחָק האט געליבט
אֶת עֵשָׂו.	עֵשָׂו;
וְרִבְקָה אֹהֶבֶת	אבער רִבְקָה האט געליבט
אֶת יַעֲקֹב:	יַעֲקֹב.
9 וַיָּזֶד יַעֲקֹב	9. און יַעֲקֹב האט געקאכט
נָזִיד.	א געריכט;
וַיָּבֹא עֵשָׂו	און עֵשָׂו איז געקומען
מִן הַשָּׂדֶה	פון פעלד,
וְהוּא עָיֵף:	און ער איז געוועזן מיד.
10 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו	10. און עֵשָׂו האט געזאגט

א) איהם. ב) פיר; געגען. ג) רויטהליך. ד) אנגענומען. ה) ביי זייער געבורט. ו) בעשיידענער, אונשולדיגער.

אֶל יַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב:
הַלְעִיטֵנִי נָא	לָאז מִיר דָאךְ שְׁלִינְגֶען
מִן הָאָדֹם	פוּן דִי רוֹיטֶע,
הָאָדֹם הַזֶּה	דִיזֶע רוֹיטֶע,
כִּי עָיֵף אָנֹכִי.	דֶען אִיךְ בִּין מִיד;
עַל כֵּן	דַארוּם
קָרָא שְׁמוֹ	הָאט מֶען גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען
אֱדוֹם:	אֱדוֹם.
11 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	11. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט:
מִכְרָה	פֶערְקוֹיף
אֶת בְּכֹרָתְךָ	דַיין עֶרְשְׁט-גֶעבּוּרְט-(רֶכְט)
לִי:	צוּ מִיר.
12 וַיִּמְכֹּר עֵשָׂו	12. אוּן עֵשָׂו הָאט פֶּרְקוֹיפְט
אֶת בְּכֹרָתוֹ	זַיין עֶרְשְׁט-גֶעבּוּרְט-(רֶעכְט)
לְיַעֲקֹב:	צוּ יַעֲקֹב.
13 וְיַעֲקֹב	13. אוּן יַעֲקֹב
נָתַן לְעֵשָׂו	הָאט גֶעגֶעבֶּען צוּ עֵשָׂו
לֶחֶם	בְּרוֹיט
וּנְזִיד עֲדָשִׁים	אוּן אַ גֶערִיכְט פוּן לִינְזֶען;
וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ	אוּן עֶר הָט גֶגֶסֶן, אֶן גֶטְרוּנְקֶן
וַיָּקָם וַיֵּלַךְ.	אֶן אִז אוֹפְגֶשְׁטַנֶן, אוּן גֶעגַנְגֶן
וַיִּבֶז עֵשָׂו	אוּן עֵשָׂו הָאט פֶעראַכְטֶעט
אֶת הַבְּכֹרָה:	דִי עֶרְשְׁט-גֶעבּוּרְט-(רֶעכְט).

פֶּרֶק כו. — קַאפִּיטְל 26.

1 וַיְהִי רָעָב	1. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ הוּנְגֶר
בָּאָרֶץ.	אִין דִי לַאנְד;
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק	אוּן יִצְחָק אִיז גֶעגַאנְגֶען
אֶל אֲבִימֶלֶךְ	צוּ אֲבִימֶלֶךְ,
מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים	דֶער קֶענִיג פוּן דִי פְּלִשְׁתִּים,
גְּרָרָה:	נָאךְ גְּרָר.
2 וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ	2. אוּן דֶער עֶווִיגֶער הָאט זִיךְ בֶּעווִיזֶען צוּ אִיהְם,
וַיֹּאמֶר.	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אַל תֵּרֵד	גֶעה נִיט אַרָאב
מִצְרָיְמָה:	אִין מִצְרַיִם.
3 גּוּר	3. הַאלְט זִיךְ אוֹיף
בָּאָרֶץ הַזֹּאת	אִין דִיזֶע לַאנְד,
וְאֶהְיֶה עִמְּךָ	אוּן אִיךְ וֶועל זַיין מִיט דִיר,
וַאֲבָרְכֶךָּ.	אוּן אִיךְ וֶועל דִיר בֶּענְשֶׁען,
וַהֲקִמֹתִי	אוּן אִיךְ וֶועל אוֹיפְשְׁטֶעלֶען
אֶת הַשְּׁבֻעָה	דֶעם שְׁוואוּר,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי	וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעשְׁוָוארֶען
לְאַבְרָהָם	צוּ אַבְרָהָם,
אָבִיךָ:	דַיין פָאטֶער.
4 וְהִרְבֵּיתִי	4. אוּן אִיךְ וֶועל מֶעהְרֶען
אֶת זַרְעֲךָ	דַיין זַאמֶען,
כְּכוֹכְבֵי	ווִי דִי שְׁטֶערֶען
הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל,
וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ	אוּן אִיךְ וִויל גֶעבֶּן צוּ דַיין זַאמֶן
אֵת כָּל הָאֲרָצֹת הָאֵל.	אַלֶע דִיזֶע לֶענְדֶער,
וְהִתְבָּרְכוּ	אוּן עֶס וֶועלֶען זִיךְ בֶּענְשֶׁען

בְּזַרְעֲךָ	מִיט דַיין זַאמֶען
כֹּל גּוֹיֵי	אַלֶע נַאצְיָאנֶען
הָאָרֶץ׃	פוּן דֶער עֶרד.
5 עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם	5. וַוייל אַבְרָהָם הָאט גֶעהֶערְט
בְּקֹלִי.	אִין מַיין שְׁטִימֶע,
וַיִּשְׁמֹר	אוּן עֶר הָאט גֶעהִיט
מִשְׁמַרְתִּי	מַיין אפֶערְאָרְדְנוּנְג,
מִצְוֹתַי	מַיינֶע גֶעבָּאטֶע,
חֻקּוֹתַי	מַיינֶע גֶעזֶעצֶע,
וְתוֹרֹתָי׃	אוּן מַיינֶע לֶעהְרֶען.
6 וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר׃	6. אוּן יִצְחָק הָאט זִיךְ בֶּזֶעצְט אִין גְרָר.
7 וַיִּזְרַע יִצְחָק	7. אוּן יִצְחָק הָאט גֶעזֶעעט
בָּאָרֶץ הַהִיא	אִין יֶענֶע לַאנְד,
וַיִּמְצָא	אוּן עֶר הָאט גֶעפוּנֶען
מֵאָה שְׁעָרִים.	בהוּנְדֶערְט־פַּאךְ;
וַיְבָרְכֵהוּ יְיָ׃	אֶן דֶר עֶווִיגֶר הָט אִיהְם גֶעבֶּנְשְׁט
8 וַיְהִי לוֹ	8. אוּן עֶר הָאט גֶעהַאט
צֹאן וּבָקָר	שָׁאף אוּן רִינְדֶער
וַעֲבֻדָּה רַבָּה.	אוּן גְרוֹיסֶע דִינֶערְשַׁאפְט;
וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃	אוּן דִי פְּלִשְׁתִּים הָאבֶּען אִיהְם גבֶּעניידֶעט.
9 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ	9. אוּן אֲבִימֶלֶךְ הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יִצְחָק.	צוּ יִצְחָק:
לֵךְ מֵעִמָּנוּ	גֶעה פוּן אוּנְז,

כִּי עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד׃	דֶען דוּ בִּיסְט פִיל דשְׁטַארְקֶער פוּן אוּנְז.
10 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק.	10. אוּן יִצְחָק אִיז פוּן דָארְטֶען אַוועקְגֶעגַאנְגֶען,
וַיִּחַן	אוּן עֶר הָאט הגֶעלַאגֶערְט
בְּנַחַל גְּרָר	אִין דֶעם טְהָאל גְרָר,
וַיֵּשֶׁב שָׁם׃	אוּן עֶר הָט זִךְ בֶּזֶעצְט דָרְט.
11 וַיַּעַל מִשָּׁם	אֶן עֶר אִז אַרוֹפְגֶגַנְגֶען פוּן דָרְט
בְּאֵר שָׁבַע׃	(נָאךְ) בְּאֵר שֶׁבַע.
12 וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ	12. אוּן דֶער עֶווִיגֶער הָאט זִיךְ בֶּעווִיזֶען צוּ אִיהְם
בַּלַּיְלָה הַהוּא	אִין יֶענֶער נַאכְט,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אָנֹכִי	אִיךְ בִּין
אֱלֹהֵי	דֶער גָאט
אַבְרָהָם אָבִיךָ.	פוּן אַבְרָהָם, דַיין פָאטֶער,
אַל תִּירָא	דוּ זָאלְסְט נִיט פִירְכְטֶען,
כִּי אִתְּךָ אָנֹכִי	דֶען אִיךְ בִּין מִיט דִיר,
וּבֵרַכְתִּיךָ	אוּן אִיךְ וֶועל דִיךְ בֶּענְשֶׁען
וְהִרְבֵּיתִי	אוּן אִיךְ וֶועל מֶעהרֶען
אֶת זַרְעֲךָ	דַיין זַאמֶען
בַּעֲבוּר	וֶועגֶען
אַבְרָהָם עַבְדִּי׃	אַבְרָהָם, מַיין קְנֶעכְט.
13 וַיִּבֶן שָׁם	13. אוּן עֶר הָט גֶעבּוֹיט דָרְט
מִזְבֵּחַ	אַיין אַלְטַאר,
וַיִּקְרָא	אוּן עֶר הָאט גֶערוּפֶען
בְּשֵׁם יְיָ	אִין דֶעם נָאמֶען פוּן דֶם עֶווִיגֶן

א) פארשריפט. ב) הונדערט מאל אזוי פיעל. ג) מקנא געוועזן. ד) רייכער. ה) גערוהט.

וַיֶּט שָׁם	אֶן ער הָט דָרט [א]אוֹפְגֶשְׁטֶלְט
אָהֳלוֹ.	זַיין גֶעצֶעלְט;
וַיִּכְרוּ שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק	אוּן יִצְחָק'ס קְנֶעכְט הָאבֶּען דָארְט גֶעגְרָאבֶּען
בְּאֵר:	אַ בְּרוּנֶען.
14 וַאֲבִימֶלֶךְ	14. אוּן אֲבִימֶלֶךְ
הָלַךְ אֵלָיו	אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּ אִיהְם
מִגְּרָר.	פוּן גְרָר,
וַאֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ	אֶן אַגֶזֶעלְשַׁפְט פֶון זַיינֶע פְרַיינְדֶע
וּפִיכֹל	אוּן פִיכוֹל,
שַׂר צְבָאוֹ:	זַיין [ב]הֶעעֶר-פִיהְרֶער.
15 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִצְחָק	15. אוּן יִצְחָק הָאט גֶעזָאגְט צוּ זֵיי:
מַדּוּעַ בָּאתֶם	וַוארוּם זַייט אִיהְר גֶעקוּמֶען
אֵלָי.	צוּ מִיר,
וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם אֹתִי	אִיהְר [ג]הָאט מִיךְ דָאךְ פַיינְד,
וַתְּשַׁלְּחוּנִי	אוּן אִיהְר הָט מִךְ אַוֶועגְגֶעשִׁיקְט
מֵאִתְּכֶם:	פוּן אַייךְ?
16 וַיֹּאמְרוּ	16. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט:
רָאוֹ רָאִינוּ	מִיר הָאבֶּען [ד]אַיינְגֶעזֶעהְן,
כִּי הָיָה יְיָ	דַאס דֶער עֶווִיגֶער אִיז גֶעוֶוען
עִמָּךְ	מִיט דִיר,
וַנֹּאמֶר.	דַארוּם הָאבֶּען מִיר גֶעזָאגְט:
נִכְרְתָה בְרִית	מִיר וֶועלֶען [ה]שְׁלִיסֶען אַ בּוּנְד
עִמָּךְ:	מִיט דִיר.
17 וַיַּעַשׂ לָהֶם	17 אוּן ער הָט גֶמַאכְט פַר זֵיי

מִשְׁתֶּה.	אַ מָאהְלְצַייט,
וַיֹּאכְלוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעגֶעסֶען,
וַיִּשְׁתּוּ:	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעטְרוּנְקֶען.
18 וַיַּשְׁכִּימוּ	אוּן זֵיי זַיינֶען אוֹפְגֶשְׁטַאנֶען פְרִיה
בַבֹּקֶר.	דֶעם-מָארְגֶענְס,
וַיִּשָּׁבְעוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעשְׁוָוארֶען
אִישׁ לְאָחִיו:	אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערְן.

פֶּרֶק כז. קַאפִּיטְל 27.

1 וַיְהִי	1. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶוען,
כִּי זָקֵן יִצְחָק	וֶוען יִצְחָק אִיז אַלְט גֶעוָוארֶען,
וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו	זַיינֶען זַיינֶע אוֹגֶען דוּנְקֶל גֶוָוארֶען
מֵרְאֹת.	צוּ זֶעהֶן,
וַיִּקְרָא	אוּן עֶר הָאט גֶערוּפֶען
אֶת עֵשָׂו	עֵשָׂו,
בְּנוֹ הַגָּדֹל	זַיין גְרֶעסֶערְן זוּהְן,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט
אֵלָיו:	צוּ אִיהְם:
2 הִנֵּה נָא	2. זְעה דָאךְ,
זָקַנְתִּי.	אִיךְ בִּין אַלְט,
לֹא יָדַעְתִּי	אִיךְ וֵויס נִיט
יוֹם מוֹתִי:	דֶעם טָאג פוּן מַיין טוֹיט.
3 וְעַתָּה	3. אוּן יֶעצְט,
צֵא הַשָּׂדֶה	גֶעה אַרוֹיס (אִין) פֶעלְד,
וְצוּדָה לִּי צָיִד:	אוּן פַאנְג מִיר אַ [ו]פַאנְג.
4 וַעֲשֵׂה לִי	4. אוּן מַאךְ מִיר
מַטְעַמִּים.	גֶעשְׁמַאקֶע גֶערִיכְטֶען,

א) אויפגעשלאגען. ב) פעלד-מארשאל. ג) האסט מיך דאך. ד) קלאהר געזעהן. ה) פערשניידען.
ו) ווילדפרעט.

בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי	אוּם מַיין זֶעעלֶע זָאל דִיךְ בֶּענְשֶׁען
בְּטֶרֶם אָמוּת:	בֶּעפָאר אִיךְ וֶועל שְׁטַארְבֶּען.
5 וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו	5. אוּן עֵשָׂו אִיז גֶעגַאנְגֶען
הַשָּׂדֶה	(אִין) פֶעלְד
לָצוּד צַיִד	צוּ פַאנְגֶען אַ א)פַאנְג
לְהָבִיא:	צוּ בְּרֵיינְגֶען.
6 וְרִבְקָה	6. אוּן רִבְקָה
אָמְרָה	הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יַעֲקֹב בְּנָהּ	צוּ יַעֲקֹב, אִיהְר זוּהְן,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
הִנֵּה שָׁמַעְתִּי	זְעה, אִיךְ הָאבּ גֶעהֶערְט
אֶת אָבִיךָ	דַיין פָאטֶער
מְדַבֵּר	רֶעדֶענְדִיג
אֶל עֵשָׂו אָחִיךָ	צוּ עֵשָׂו, דַיין בְּרוּדֶער,
לֵאמֹר:	זָאגֶענְדִיג:
7 הָבִיאָה לִּי	7. בְּרֵיינְג מִיר
צַיִד	אַ א)פַאנְג,
וַעֲשֵׂה לִי	אוּן מַאךְ מִיר
מַטְעַמִּים.	גֶעשְׁמַאקֶע גֶערִיכְטֶען,
וַאֲבָרֶכְכָה	אוּן אִיךְ וֶועל דִיךְ בֶּענְשֶׁען
לִפְנֵי מוֹתִי:	פַאר מַיין טוֹיט.
8 וְעַתָּה בְנִי	8. אוּן יֶעצְט, מַיין זוּהְן,
לֵךְ נָא	גֵיעה דָאךְ
אֶל הַצֹּאן	צוּ דִי שָׁאף,
וְקַח לִי	אוּן נֶעהְם מִיר
מִשָּׁם	פוּן דָארְט

א) ווילדפרעט.

שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים טֹבִים.	צְווֵיי גוּטֶע צִיגֶענְ-בֶּעקְלֶעךְ
וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם	אוּן אִיךְ וֶועל זֵיי מַאכֶען
מַטְעַמִּים	גֶעשְׁמַאקֶע גֶערִיכְטֶען
לְאָבִיךָ	פִיר דַיין פָאטֶער,
כַּאֲשֶׁר אָהֵב:	ווִי עֶר לִיבְּט.
9 וְהֵבֵאתָ	9. אוּן דוּ זָאלְסְט (זֵיי) בְּרֵיינְגֶען
לְאָבִיךָ	צוּ דַיין פָאטֶער,
וְאָכָל.	אוּן עֶר וֶועט עֶסֶען,
בַּעֲבֻר אֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ	אוּם עֶר זָאל דִיר בֶּענְשֶׁען
לִפְנֵי מוֹתוֹ:	פַאר זַיין טוֹיט.
10 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	10. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט
אֶל רִבְקָה	צוּ רִבְקָה,
אִמּוֹ.	זַיין מוּטֶער:
הֵן עֵשָׂו אָחִי	זֶעה, מַיין בְּרוּדֶער עֵשָׂו
אִישׁ שָׂעִיר	(אִיז) אַ הָארִיגֶער מַאן
וְאָנֹכִי	אוּן אִיךְ בִּין
אִישׁ חָלָק:	אַ גְלַאטֶער מַאן.
11 אוּלַי	11. פִילֵייכְט
יְמֻשֵּׁנִי אָבִי	וֶועט מִיר מַיין פָאטֶער אָנְטַאפֶּען,
וְהָיִיתִי בְעֵינָיו	אוּן אִךְ וֶועל זַיין אִין זַיינֶע אוֹיגֶען,
כִּמְתַעְתֵּעַ.	ווִי אַ בֶּעטְרִיגֶער,
וְהֵבֵאתִי עָלַי	אוּן אִיךְ וֶועל בְּרֵיינְגֶען אוֹיף מִר
קְלָלָה	אַ פְלוּךְ,
וְלֹא בְרָכָה:	אוּן נִיט קֵיין זֶעגֶען.

12 וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ	12. אוּן זַיין מוּטֶער הָאט צוּ אִיהם גֶעזָאגְט:
עָלַי קִלְלָתְךָ	אוֹיף מִר (זָל קוּמֶען) דַיין פְלוּךְ,
בְּנִי.	מַיין זוּהְן,
אַךְ	נוּר
שְׁמַע בְּקֹלִי	הֶער אִין מַיין שְׁטִימֶע,
וְלֵךְ קַח לִי:	אוּן גֶעה, נֶעהם מִיר.
13 וַיֵּלֶךְ	13. אוּן עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען,
וַיִּקַּח	אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
וַיָּבֵא לְאִמּוֹ.	אוּן עֶר הָט גֶעבְּרַאכְט צוּ זַיין מוּטֶער
וַתַּעַשׂ אִמּוֹ	אוּן זַיין מוּטֶער הָט גֶעמַאכְט
מַטְעַמִּים	גֶעשְׁמַאקֶע גֶערִיכְטֶען,
כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו:	ווי זַיין פָאטֶער לִיבְּט.
14 וַתִּקַּח רִבְקָה	14. אוּן רִבְקָה הָאט גֶענוּמֶען
אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו	דִי קְלֵיידֶער פוּן עֵשָׂו,
הַחֲמֻדֹת	דִי א)שֶׁעהְנֶע,
אֲשֶׁר אִתָּהּ	וועלְכֶע זַיינֶען גֶעוועֶן בַּיי אִיהר
בַּבָּיִת.	אִין הוֹיז,
וַתַּלְבֵּשׁ	אוּן זִי הָאט בֶּעקְלֵיידֶעט
אֶת יַעֲקֹב:	יַעֲקֹב.
15 וְאֵת עֹרֹת	15. אוּן דִי פֶעלְעֶן
גְּדָיֵי הָעִזִּים	פוּן דִי צִיגֶען־בֶּעקְלֶעךְ
הִלְבִּישָׁה	הָאט זִי אָנְגֶעקְלֵיידֶעט
עַל יָדָיו.	אוֹיף זַיינֶע הֶענְד,
וְעַל חֶלְקַת	אוּן אוֹיף דָאס ב)גְלַאטֶע

א) טהייערע. געלוסטיגע. ב) גלאטען ארט.

צַוָּארָיו:	פוּן זַיין הַאלְז.
16 וַתִּתֵּן	16. אוּן זִי הָאט גֶעגֶעבֶּען
אֶת הַמַּטְעַמִּים	דִי גֶעשְׁמַאקֶע גֶערִיכְטֶען
וְאֶת הַלֶּחֶם	אוּן דָאס בְּרוֹיט,
אֲשֶׁר עָשָׂתָה.	וועלְכֶע זִי הָאט גֶעמַאכְט,
בְּיַד	אִין דִי הַאנְד
יַעֲקֹב בְּנָהּ:	פוּן אִיהר זוּהְן יַעֲקֹב.
17 וַיָּבֹא	17. אוּן עֶר אִיז גֶעקוּמֶען
אֶל אָבִיו	צוּ זַיין פָאטֶער,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אָבִי.	מַיין פָאטֶער!
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הִנֶּנִּי	הִיר בִּין אִיךְ,
מִי אַתָּה	ווער בִּיסְט'וּ,
בְּנִי:	מַיין זוּהְן?
18 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	18. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט
אֶל אָבִיו	צוּ זַיין פָאטֶער:
אָנֹכִי עֵשָׂו	אִיךְ בִּין עֵשָׂו,
בְּכֹרֶךָ	דַיין עֶרְשְׁט־גֶעבָּארֶענֶער,
עָשִׂיתִי	אִיךְ הָאבּ גֶעטָאהְן,
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ	ווִי דוּ הָאסְט גֶערֶעדְט
אֵלָי.	צוּ מִיר,
קוּם נָא	שְׁטֶעה דָאךְ אוֹיף,
שְׁבָה	זֶעץ זִיךְ,
וְאָכְלָה	אוּן עֶסס
מִצֵּידִי	פוּן מַיין פַאנְג,

בַּעֲבוּר	אוּם
תְּבָרֶכְךָ נַפְשֶׁךָ׃	דַיין זֶעעלֶע זָאל מִיר בֶּענְשֶׁען.
19 וַיֹּאמֶר יִצְחָק	19. אוּן יִצְחָק הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב׃
גְּשָׁה נָּא	עֶרְנֶעהֶנְטֶער זִיךְ דָאךְ,
וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי.	אוּן אִיךְ וֶויל דִר אָנְטַאפֶּן מַיין זוּהְן׳
הַאַתָּה זֶה	צוּ בִּיסְט׳וּ דָאס
בְּנִי עֵשָׂו	מַיין זוּהְן עֵשָׂו,
אִם לֹא׃	אָדֶער נִיט.
20 וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב	אוּן יַעֲקֹב הָט זִיךְ עֶרְנֶעהֶנְטֶערְט
אֶל יִצְחָק	צוּ יִצְחָק,
אָבִיו	זַיין פָאטֶער,
וַיְמֻשֵּׁהוּ.	אוּן עֶר הָט אִיהְם אָנְגֶעטַאפְּט
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט׃
הַקֹּל	דִי שְׁטִימֶע
קוֹל יַעֲקֹב	אִיז יַעֲקֹב׳ס שְׁטִימֶע,
וְהַיָּדַיִם	אָבֶער דִי הֶענְד
יְדֵי עֵשָׂו׃	זַיינֶען עֵשָׂו׳ס הֶענְד.
21 וְלֹא הִכִּירוֹ	21 אוּן עֶר הָט אִיהְם נִט דֶרְקֶענְט
כִּי הָיוּ יָדָיו	דֶען זַיינֶע הֶענְד זַיינֶען גֶעוֶועזֶן,
כִּידֵי עֵשָׂו	וִוי דִי הֶענְד פוּן עֵשָׂו
אָחִיו	זַיין בְּרוּדֶער,
שְׂעִרֹת.	הָארִיגֶע;
וַיְבָרְכֵהוּ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעבֶּענְשְׁט
וַיֹּאמַר׃	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט׃

א) זאפט פון וויינטרויבען.

22 וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים	22. אוּן גָאט זָאל דִיר גֶעבֶּען
מִטַּל	פוּן דִי טְהוֹי
הַשָּׁמַיִם	פוּן הִימֶעל
וּמִשְׁמַנֵּי	אוּן פוּן דִי פֶעטְקַייטֶען
הָאָרֶץ.	פוּן דֶער עֶרד,
וְרֹב דָּגָן	אוּן פִיל קָארְן
וְתִירֹשׁ׃	אוּן [א]מָאסְט.
23 יַעַבְדוּךָ עַמִּים	23. פֶעלְקֶער זָאלֶען דִיר דִינֶען,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים	אוּן נַאצְיָאנֶען זָאלֶען זִיךְ צוּ דִיר בּוּקֶען;
הֱוֵה גְבִיר	דוּ זָאלְסְט זַיין אַ הֶערר
לְאַחֶיךָ	אִיבֶּער דַיינֶע בְּרִידֶער,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ	אוּן עֶס זָאלֶען זִיךְ בּוּקֶן צוּ דִיר
בְּנֵי אִמֶּךָ.	דִי זִיהְן פוּן דַיין מוּטֶער;
אֹרְרֶיךָ	דִי, וָואס פְלוּכֶען דִיר,
אָרוּר	זָאלֶען זַיין פֶערְפְלוּכְט;
וּמְבָרְכֶיךָ	אוּן דִי, וָואס בֶּענְשֶׁען דִיר,
בָּרוּךְ׃	זָאלֶען זַיין גֶעבֶּענְשְׁט.
24 וַיְהִי	24. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶועזֶן,
אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב	(וִוי) יַעֲקֹב אִיז נוּר אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
מֵאֵת פְּנֵי	פוּן פַאר
יִצְחָק	יִצְחָק
אָבִיו.	זַיין פָאטֶער,
וְעֵשָׂו אָחִיו	אוּן זַיין בְּרוּדֶער עֵשָׂו

בָּא מִצֵּידוֹ:	איז געקומען פון זיין [א]פאנגען.
25 וַיַּעַשׂ גַּם הוּא	25. און ער האט אויך געמאכט
מַטְעַמִּים.	געשמאקע געריכטען,
וַיָּבֵא לְאָבִיו:	און ער האט געבראכט צו זיין פאטער.
26 וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו	26. און זיין פאטער יצחק האט צו איהם געזאגט:
מִי אָתָּה.	„ווער ביסט'ו?"
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
אֲנִי בִּנְךָ	איך בין דיין זוהן
בְּכֹרְךָ עֵשָׂו:	דיין ערשט-געבארענר עשו.
27 וַיֶּחֱרַד יִצְחָק	27. און יצחק האט געציטערט
חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד:	זעהר א גרויסע ציטערניס.
28 וַיֹּאמֶר	28. און ער האט געזאגט:
בָּא אָחִיךָ	דיין ברודער איז געקומען
בְּמִרְמָה.	מיט [ב]ליסט,
וַיִּקַּח	און ער האט צוגענומען
בִּרְכָתֶךָ:	דיין זעגען.
29 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו	29. און עשו האט געזאגט
אֶל אָבִיו	צו זיין פאטער:
הַבְרָכָה אַחַת הִוא לְךָ	האסט'ו דען איין זעגען,
אָבִי	מיין פאטער?
בָּרְכֵנִי גַם אָנִי	בענטש מיר אויך,
אָבִי.	מיין פאטער,

א) יאכט. ב) בעטרוג, רמאות.

וַיִּשָּׂא עֵשָׂו	און עשו האט אויפגעהויבען
קֹלוֹ	זיין שטימע
וַיֵּבְךְּ:	און ער האט געוויינט.
30 וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו	30. און זיין פאטער יצחק האט געענטווארט,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו.	און ער האט געזאגט צו אהם:
הִנֵּה	זעה,
מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ	פון די פעטיגקייטען פון דער ערד
יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ	וועט זיין דיין וואהנונגס-ארט
וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם	און פון די טהוי פון הימעל
מֵעָל	פון אויבען,
וְעַל חַרְבְּךָ	אבער דורך דיין שווערט
תִחְיֶה:	וועסט'ו לעבען.
31 וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו	31. און עשו האט געהאסט
אֶת יַעֲקֹב	יעקב
עַל הַבְּרָכָה	וועגען דעם זעגען,
אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ אָבִיו.	(מיט) וועלכען זיין פאטער האט איהם געבענטשט,
וַיֹּאמֶר עֵשָׂו	און עשו האט געטראכט
בְּלִבּוֹ	אין זיין הארצען:
יִקְרְבוּ	(ווען) עס וועלען זיך דערנעהנטערן
יְמֵי אֵבֶל אָבִי	די טרויער טעג פון מיין פאטער
וְאַהַרְגָה	דאן וועל איך דערשלאגען
אֶת יַעֲקֹב אָחִי:	מיין ברודער יעקב.
32 וַיֻּגַּד	32. און עס איז געזאגט געווארען
לְרִבְקָה	צו רבקה

אֶת דִּבְרֵי עֵשָׂו.	דִי װערְטֶער פוּן עֵשָׂו,
וַתִּשְׁלַח	אוּן זִי הָאט גֶעשִׁיקְט,
וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב	אוּן זִי הָאט גֶערוּפֶן צוּ יַעֲקֹב,
וַתֹּאמֶר אֵלָיו	אוּן זִי הָאט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם:
הִנֵּה	זֶעה,
עֵשָׂו אָחִיךָ	דַיין בְּרוּדֶער עֵשָׂו
מִתְנַחֵם	טְרֵייסְט זִיךְ
לְךָ	װעגֶען דִיר
לְהָרְגֶךָ:	דִיךְ צוּ דֶערְשְׁלָאגֶען.
33 וְעַתָּה בְנִי	33. אוּן יֶעצְט, מַיין זוּהְן,
שְׁמַע בְּקֹלִי.	הֶער אִין מַיין שְׁטִימֶע,
וְקוּם	אוּן שְׁטֶעה אוֹיף,
בְּרַח לְךָ	עֶנְטְלוֹיף דִיר
אֶל לָבָן אָחִי	צוּ מַיין בְּרוּדֶער לָבָן
חָרָנָה:	נָאךְ חָרָן.
34 וְיָשַׁבְתָּ	34. אוּן דוּ זָאלְסְט װאהְנֶען
עִמּוֹ	בַּיי אִיהְם
עַד שׁוּב	בִּיז עֶס װעט זִיךְ [א]אָבְּװֶענְדֶען
אַף אָחִיךָ	דֶער צָארְן פוּן דַיין בְּרוּדֶער
מִמְּךָ	פוּן דִיר
וְשָׁכַח	אוּן עֶר װעט פֶערְגֶעסֶען,
אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לּוֹ.	װָאס דוּ הָאסְט אִיהְם גֶעטְהָאן,
וְשָׁלַחְתִּי	דַאן װעל אִיךְ שִׁיקֶען,
וּלְקַחְתִּיךָ	אוּן אִיךְ װעל דִיךְ נֶעהְמֶען
מִשָּׁם:	פוּן דָארְט.

א) אבקעהרען, צוריק-קעהרען.

פֶּרֶק כח. קַאפִּיטֶל 28.

1 וַיִּקְרָא יִצְחָק	1. אוּן יִצְחָק הָאט גֶערוּפֶען
אֶל יַעֲקֹב	יַעֲקֹב,
וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ.	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעבֶּענְשְׁט,
וַיְצַוֵּהוּ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם בֶּעפוֹילֶען
וַיֹּאמֶר לוֹ	אוּן עֶר הָאט צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט:
לֹא תִקַּח	דוּ זָאלְסְט נִיט נֶעהְמֶען
אִשָּׁה	אַ פְרוֹי
מִבְּנוֹת כְּנָעַן:	פוּן דִי טֶעכְטֶער פוּן כְּנַעַן.
2 קוּם	2. שְׁטֶעה אוֹיף,
לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם.	גֶעה נָאךְ פַּדַן אֲרָם
וְקַח לְךָ	אוּן נֶעהְם דִיר
מִשָּׁם	פוּן דָארְט
אִשָּׁה	אַ פְרוֹי,
מִבְּנוֹת לָבָן	פוּן דִי טֶעכְטֶער פוּן לָבָן,
אֲחִי אִמֶּךָ:	דַיין מוּטֶער'ס בְּרוּדֶער.
3 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב	3. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעהֶערְט
אֶל אָבִיו	צוּ זַיין פָאטֶער,
וְאֶל אִמּוֹ.	אוּן צוּ זַיין מוּטֶער,
וַיֵּלֶךְ	אוּן עֶר אִיז אַװעגְגֶעגַאנְגֶען
פַּדֶּנָה אֲרָם:	אִין פַּדַן אֲרָם.

וַיֵּצֵא   וַיֵּצֵא

4 וַיֵּצֵא יַעֲקֹב	4. אוּן יַעֲקֹב אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
מִבְּאֵר שָׁבַע.	פוּן בְּאֵר שֶׁבַע
וַיֵּלֶךְ חָרָנָה:	אוּן עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען נָאךְ חָרָן.

5 וַיִּפְגַּע	5. און עֶר הָאט [א]גֶעטְרָאפֶען
בַּמָּקוֹם	אַיין אָרְט,
וַיָּלֶן שָׁם:	אֶן עֶר הָט דָרְט אִבֶּרְגֶנַכְטִגְט.
6 וַיַּחֲלֹם	6. און עֶר הָאט גֶעטְרוֹימְט,
וְהִנֵּה סֻלָּם	[ב]דַאס אַ לֵייטֶער
מֻצָּב אַרְצָה	אִיז גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף דֶר עֶרד
וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ	און זַיין [ג]שְׁפִּיץ גְרֵייכְט
הַשָּׁמָיְמָה.	בִּיז דֶעם הִימֶעל,
וְהִנֵּה	און זֶעה,
מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים	גָאטֶעס עֶנְגֶלֶען
עֹלִים וְיֹרְדִים	גֶעהֶן אַרוֹיף און גֶעהֶן אַרוּנְטֶער
בּוֹ:	[ד]אוֹיף אִיהְם.
7 וְהִנֵּה	7. און זֶעה,
יְיָ נִצָּב עָלָיו	דֶר עֶוִוגֶר אִז גֶשְׁטַנֶען בַּיי אִהְם,
וַיֹּאמַר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אֲנִי יְיָ	אִיךְ בִּין דֶער עֶווִיגֶער,
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם	דֶער גָאט פוּן אַבְרָהָם,
אָבִיךָ	דַיין פָאטֶער,
וֵאלֹהֵי יִצְחָק.	און דֶער גָאט פוּן יִצְחָק;
הָאָרֶץ	דִי לַאנְד,
אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ	וָואס דוּ לִיגְסְט אוֹיף אִיהְר,
לְךָ אֶתְּנֶנָּה	צוּ דִיר וֶועל אִיךְ אִיהְר גֶעבֶּען
וּלְזַרְעֶךָ:	און צוּ דַיין זַאמֶען.
8 וְהָיָה זַרְעֲךָ	8. און דַיין זַאמֶען וֶועט זַיין
כַּעֲפַר הָאָרֶץ.	ווִי דִי שְׁטוֹיבּ פוּן דֶער עֶרְד,
וְנִבְרְכוּ בְךָ	אֶן [ה]דוּרְךְ דִר וֶולֶן גֶבֶּנְשְׁט וֶוְרֶן
כָּל מִשְׁפְּחֹת	אַלֶע פַאמִילְיֶען
הָאֲדָמָה:	פוּן דֶער עֶרְד.
9 וְהִנֵּה	9. און זֶעה,
אָנֹכִי עִמָּךְ	אִיךְ בִּין מִיט דִיר,
וּשְׁמַרְתִּיךָ	און אִיךְ וֶועל דִיךְ הִיטֶען
בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ.	[ו]וואוּהִין דוּ וֶועסְט גֶעהֶן,
וַהֲשִׁבֹתִיךָ	און אִיךְ וֶיל דִךְ צוּרִיק=קֶעהְרֶן
אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת:	צוּ דִיזֶע לַאנְד.
10 וַיִּיקַץ יַעֲקֹב	10. און יַעֲקֹב הָאט עֶרְוַואכְט
מִשְּׁנָתוֹ	פוּן זַיין שְׁלָאף,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אָכֵן יֵשׁ יְיָ	וַואהְרְלִיךְ! דֶער עֶווִיגֶר אִז דָא
בַּמָּקוֹם הַזֶּה.	אִין דִיזֶען אָרְט,
וְאָנֹכִי	און אִיךְ
לֹא יָדָעְתִּי:	הָאבּ (עֶס) נִיט גֶעווּאוּסְט.
11 וַיִּירָא	11. און עֶר הָט גֶעפִירְכְטֶט,
וַיֹּאמַר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
מַה נּוֹרָא	ווִי פוּרְכְבַּאר אִיז
הַמָּקוֹם הַזֶּה.	דִיזֶער אָרְט!
אֵין זֶה	דָאס אִיז נִיט אַנְדֶערְש
כִּי אִם	[ז]אוֹיסֶער
בֵּית אֱלֹהִים	גָאטֶעס=הויז,
וְזֶה	און דִיזֶער אִיז
שַׁעַר הַשָּׁמָיִם:	דֶער טוֹיעֶר פוּן הִימֶעל.

א) בעגעגענט, צוגעגאנגען געגרייכט. ב) און זעה. ג) קאפ. ד) דורך. ה) עס וועלען זיך מיט דיר בענשען.
ו) אומעדומ ואו דו וועסט געהן. ז) זאנדערן, אלס, סיידען.

12 וַיִּקְרָא	12. און ער האט גערופען
אֶת שֵׁם	דעם נאמען
הַמָּקוֹם הַהוּא	פון יענעם ארט
בֵּית אֵל:	[א] בית אל.

פֶּרֶק כט. קאַפּיטל 29.

1 וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב	1. און יַעֲקֹב האט אויפגעהויבען
רַגְלָיו.	זיינע פיס,
וַיֵּלֶךְ	און ער איז געגאנגען
אַרְצָה	נאך די לאנד
בְנֵי קֶדֶם:	פון די [ב] מארגען-לענדער.
2 וַיַּרְא	2. און ער האט געזעהן,
וְהִנֵּה בְאֵר	דאס א ברונען
בַּשָּׂדֶה.	איז אויפ'ן פעלד,
וְהִנֵּה שָׁם	און דארט (זיינען געוועזן)
שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי צֹאן	דריי שאף-הערדען
רֹבְצִים עָלֶיהָ:	[ג] געלאגערט ביי [ד] איהר.
3 וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב	3. און יַעֲקֹב האט געזאגט צו זיי:
אַחַי	מיינע ברידער,
מֵאַיִן אַתֶּם.	פון וואנען זייט איהר?
וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
מֵחָרָן אֲנָחְנוּ:	פון חָרָן זיינען מיר.
4 וַיֹּאמֶר לָהֶם	4. און ער האט געזאגט צו זיי:
הַיְדַעְתֶּם אֶת לָבָן.	קענט איהר לָבָן?

וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
יָדָעְנוּ:	מיר קענען (איהם).
5 וַיֹּאמֶר לָהֶם	5. און ער האט געזאגט צו זיי:
הֲשָׁלוֹם לוֹ.	איז ער [ה] געזונד?
וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
שָׁלוֹם	ער איז געזונד,
וְהִנֵּה	און זעה,
רָחֵל בִּתּוֹ	זיין טאכטער רָחֵל
בָּאָה	קומט
עִם הַצֹּאן:	מיט די שאף.
6 וַיֹּאמֶר	6. און ער האט געזאגט:
הֵן	זעהט,
עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל	דער טאג איז נאך גרויס,
לֹא עֵת	עס איז ניט צייט
הֵאָסֵף	איינצוזאמלען
הַמִּקְנֶה.	די פיה,
הַשְׁקוּ הַצֹּאן	טרינקט אן די שאף,
וּלְכוּ רְעוּ:	און געהט, פיטערט.
7 וַיֹּאמְרוּ	7. און זיי האבען געזאגט:
לֹא נוּכַל	(דאס) קענען מיר ניט
עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ	ביז עס וועלען זיך פערזאמלען
כָּל הָעֲדָרִים	אלע הערדען,
וְגָלֲלוּ	און זיי וועלען אראבקייקלען
אֶת הָאֶבֶן	דעם שטיין
מֵעַל פִּי	פון די עפנונג
הַבְּאֵר.	פון דעם ברונען,

א) גאָטעס-הויז. ב) קינדער פון מארגען-לאנד. ג) ליגענדיג. ד) איהם. ה) פרידליך; געהט עס איהם וואוהל?

וְהִשְׁקִינוּ	[א]און מיר וועלען אנטרינקען
הַצֹּאן׃	די שאף.
8 עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר	8. ער רעדט נאך
עִמָּם.	מיט זיי,
וְרָחֵל בָּאָה	און רחל איז געקומען
עִם הַצֹּאן	מיט די שאף,
אֲשֶׁר לְאָבִיהָ	וועלכע געהערט צו איהר פאטער,
כִּי רֹעָה הִוא׃	דען זי איז געוועזן א הירטין.
9 וַיְהִי	9. און עס איז געוועזן,
כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב	ווי יעקב האט דערזעהן
אֶת רָחֵל	רחל,
בַּת לָבָן	די טאכטער פון לבן,
אֲחִי אִמּוֹ	זיין מוטער'ס ברודער,
וְאֶת צֹאן לָבָן.	און די שאף פון לבן,
וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב	דאן האט זיך יעקב ערנעהנטערט,
וַיָּגֶל	און ער האט אראבגעקייקעלט
אֶת הָאֶבֶן	דעם שטיין
מֵעַל פִּי	פון די עפנונג
הַבְּאֵר	פון דעם ברונען,
וַיַּשְׁקְ	און ער האט אנגעטרונקען
אֶת צֹאן לָבָן׃	די שאף פון לבן.
10 וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל.	10. און יעקב האט געקושט רחל,
וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ	און האט אופגעהובען זיין שטימע
וַיֵּבְךְּ׃	און ער האט געוויינט.
11 וַיַּגֵּד יַעֲקֹב	11. און יעקב האט [ב]דערצעהלט

לְרָחֵל	צו רחל,
כִּי בֶן רִבְקָה הוּא.	דאס ער איז רבקה'ס זוהן;
וַתָּרָץ	און זי איז געלאפען,
וַתַּגֵּד	און זי האט [ב]דערצעהלט
לְאָבִיהָ׃	צו איהר פאטער.
12 וַיְהִי	12. און עס איז געוועזן,
כִשְׁמֹעַ לָבָן	ווי לבן האט געהערט
אֶת שֵׁמַע יַעֲקֹב	די נאכריכט פון יעקב,
בֶּן אֲחֹתוֹ	זיין שוועסטער'ס זוהן,
וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ	דס ער אז גלפן ענטגעגן אהם,
וַיְחַבֶּק לוֹ	און ער הט אהם אומגעארמט,
וַיְנַשֶּׁק לוֹ	און ער האט איהם געקושט,
וַיְבִיאֵהוּ	און ער האט איהם געבראכט
אֶל בֵּיתוֹ.	אין זיין הויז;
וַיְסַפֵּר לְלָבָן	און ער הט דערצעהלט צו לבן
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	דיזע אלע [ג]בעגעבענהייטען.
13 וּלְלָבָן	13. און לבן האט געהאט
שְׁתֵּי בָנוֹת.	צוויי טעכטער,
שֵׁם הַגְּדֹלָה	דער נאמען פון די גרעסערע
לֵאָה	(איז געוועזן) לאה,
וְשֵׁם הַקְּטַנָּה	און דר נאמען פון די קלענערע
רָחֵל׃	(איז געוועזן) רחל
14 וְעֵינֵי לֵאָה	14. און לאה'ס אויגען
רַכּוֹת.	(זיינען געוועזן) שוואכע,

א) דאן וועלען מיר. ב) געזאגט. ג) פאסירונגען, זאכען.

ורחל היתה	אבער רחל איז געווען
יפת תאר	פון שעהנעם געשטאלט
ויפת מראה:	און פון שעהנעם אנזעהן.
15 ויאהב יעקב	15. און יעקב האט געליבט
את רחל.	רחל,
ויאמר	און ער האט געזאגט:
אעבדך	איך וועל דיך דינען
שבע שנים	זיבען יאהר
ברחל	פיר רחל,
בתך הקטנה:	דיין קלענערע טאכטער.
16 ויעבד יעקב	16. און יעקב האט געדינט
ברחל	פיר רחל
שבע שנים.	זיבען יאהר,
ויהיו בעיניו	און זיי זיינען געווען אין זיינע אויגען,
כימים אחדים	ווי איינינע טעג,
באהבתו אתה:	ווייל ער האט איהר געליבט.
17 ויאמר יעקב	17. און יעקב האט געזאגט
אל לבן.	צו לבן:
הבה	גיב (מיר)
את אשתי	מיין פרוי,
כי מלאו ימי:	דען [א]מיין צייט איז פול.
18 ויאסף לבן	18. און לבן האט פערזאמלט
את כל אנשי	אלע לייטע

המקום.	פון דעם ארט,
ויעש משתה:	און ער הט געמכט א מאהלצייט.
19 ויקח	19. און [ב]ער האט גענומען
את לאה בתו.	זיין טאכטער לאה,
ויבא אתה	און [ב]ער האט איהר געבראכט
אליו:	צו [ג]איהם.
20 ויאמר	20. און ער האט געזאגט
אל לבן.	צו לבן:
מה זאת	וואס איז דיזעס
עשית לי	(וואס) דו האסט מיר געטאהן?
הלא ברחל עבדתי עמך	האב איך ניט פיר רחל געדינט ביי דיר?
ולמה רמיתני:	און ווארום האסט'ו מיר [ד]גענארט?
21 ויאמר לבן	21. און לבן האט געזאגט:
לא יעשה כן	עס ווערט אזוי ניט געטאהן
במקומנו.	אין אונזער ארט,
לתת הצעירה	צו געבען די אינגערע
לפני הבכירה:	פאר די עלטערע.
22 מלא	22. [ה]ערפיל
שבע זאת.	די וואך [ו]פון דיזע,
ונתנה לך	און [ז]מיר וועלען דיר געבען
גם את זאת	אויך דיזע
בעבדה	פיר די דינסט,
אשר תעבד	וועלכע דו וועסט דינען
עמדי	ביי מיר,
עוד שבע שנים אחרות:	נאך אנדערע זיבען יאהר.

א) מיינע טעג זיינען פול געווארען. ב) לבן. ג) יעקב. ד) בעטראגען. ה) ענדיג. ו) לאה. זעה רש"י.
ז) עס וועט דיר געגעבען ווערען.

23 וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן	אוּן יַעֲקֹב הָאט אַזוֹי גֶעטָאהְן,
וַיִּתֶּן לוֹ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען
אֶת רָחֵל בִּתּוֹ	זַיין טָאכְטֶער רָחֵל
לְאִשָּׁה.	פִיר אַ פְרוֹי;
וַיֶּאֱהַב	אוּן עֶר הָאט גֶעלִיבְּט
אֶת רָחֵל	רָחֵל
מִלֵּאָה:	מֶעהְר פוּן לֵאָה.
24 וַתֵּלֶד לֵאָה	24. אוּן לֵאָה הָאט גֶעבָּארֶן
בֵּן.	אַ זוּהְן,
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ	אוּן זִי הָאט גֶערוּפֶן זַיין נָאמֶן
רְאוּבֵן:	רְאוּבֵן.
25 וַתֵּלֶד עוֹד	25. אוּן זִי הָט ווִדֶר גֶעבָּארֶן
אֶת שִׁמְעוֹן	שִׁמְעוֹן
וְאֶת לֵוִי	אוּן לֵוִי
וְאֶת יְהוּדָה.	אוּן יְהוּדָה;
וַתַּעֲמֹד	אוּן זִי הָאט זִיךְ א)אָבְּגֶעשְׁטֶעלְט
מִלֶּדֶת:	פוּן גֶעבֶּערֶען.

פֶּרֶק ל. — קַאפִּיטֶל 30.

1 וַתֵּרֶא רָחֵל	1. אוּן (ווֶען) רָחֵל הָט גֶעזֶעהְן,
כִּי לֹא יָלְדָה	דַאס זִי הָאט נִיט גֶעבָּארֶען
לְיַעֲקֹב.	צוּ יַעֲקֹב,
וַתִּתֶּן לוֹ	דַאן הָאט זִי אִיהְם גֶעגֶעבֶּען
אֶת בִּלְהָה	בִּלְהָה,
שִׁפְחָתָהּ	אִיהְר דִינְסְט,
לְאִשָּׁה:	פִיר אַ פְרוֹי.

א) אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ גֶעבֶּערֶען.

2 וַתֵּלֶד בִּלְהָה	2. אוּן בִּלְהָה הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת דָּן	דָן
וְאֶת נַפְתָּלִי:	אוּן נַפְתָּלִי.
3 וַתֵּרֶא לֵאָה	3. אוּן (ווֶען) לֵאָה הָט גֶעזֶעהְן,
כִּי עָמְדָה	דַאס זִי הָאט זִיךְ א)אָבְּגֶעשְׁטֶעלְט
מִלֶּדֶת.	פוּן גֶעבֶּערֶען,
וַתִּקַּח	דַאן הָאט זִי גֶענוּמֶען
אֶת זִלְפָּה	זִלְפָּה,
שִׁפְחָתָהּ	אִיהְר דִינְסְט,
וַתִּתֵּן אֹתָהּ	אוּן זִי הָאט אִיהְר גֶעגֶעבֶּען
לְיַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב
לְאִשָּׁה:	פִיר אַ פְרוֹי.
4 וַתֵּלֶד זִלְפָּה	4. אוּן זִלְפָּה הָאט גֶעבָּארֶען
אֶת גָּד	גָד
וְאֶת אָשֵׁר:	אוּן אָשֵׁר.
5 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים	5. אוּן גָאט הָאט גֶעהֶערְט
אֶל לֵאָה.	צוּ לֵאָה,
וַתֵּלֶד	אוּן זִי הָאט גֶעבָּארֶען
בֵּן חֲמִישִׁי	אַ פִינְפְטֶען זוּהְן,
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ	אוּן זִי הָאט גֶערוּפֶן זַיין נָאמֶן
יִשָּׂשכָר:	יִשָּׂכָר.
6 וַתֵּלֶד	6. אוּן זִי הָאט גֶעבָּארֶען
בֵּן שִׁשִּׁי.	אַ זֶעקְסְטֶען זוּהְן,
וַתִּקְרָא	אוּן זִי הָאט גֶערוּפֶען
אֶת שְׁמוֹ	זַיין נָאמֶען

זְבֻלוּן:	זבולון.
7 וְאַחַר	7. און נאכדעם
יָלְדָה בַּת.	האט זי געבארען א טאכטער,
וַתִּקְרָא	און זי האט גערופען
אֶת שְׁמָהּ	איהר נאמען
דִּינָה:	דינה.
8 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים	8. און גאט האט דערמאנט
אֶת רָחֵל	רחל,
וַתֵּלֶד	און זי האט געבארען
בֵּן.	א זוהן,
וַתִּקְרָא	און זי האט גערופען
אֶת שְׁמוֹ	זיין נאמען
יוֹסֵף:	יוסף.
9 וַיְהִי	9. און עס איז געוועזן,
כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל	ווי רחל האט געבארען
אֶת יוֹסֵף.	יוסף,
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	דאס יעקב האט געזאגט
אֶל לָבָן	צו לבן:
שַׁלְּחֵנִי	שיק מיר אוועג
וְאֵלְכָה	און איך וועל געהן
אֶל מְקוֹמִי	צו מיין ארט
וּלְאַרְצִי:	און צו מיין לאנד.
10 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן.	10. און לבן האט צו איהם געזאגט:
נָקְבָה	בעשטימט

שְׂכָרְךָ	דיין לוין,
עָלַי	פיר מיר,
וְאֶתֵּנָה:	און איך וועל (עס) געבען.
11 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	11. און יעקב האט געזאגט:
אִם תַּעֲשֶׂה לִּי	אויב דו וועסט מיר טהאן
הַדָּבָר הַזֶּה.	דיזע זאכע,
אָשׁוּבָה	[א]וועל איך זיך צוריק-קעהרען,
אֶרְעֶה	[א]איך וועל פיטערן
צֹאנְךָ:	דיינע שאף.
12 כָּל שֶׂה	12. יעדער [ב]לאם
נָקֹד	קליין-פלעקיג
וְטָלוּא	אדער גרויס-פלעקיג,
אֲשֶׁר יִוָּלֵד	וואס וועט געבארען ווערען
בַּכְּשָׂבִים	אונטער די [ג]שעפסען
וּבָעִזִּים.	און אונטער די ציגען,
וְהָיָה	דאס זאל זיין
שְׂכָרִי:	מיין לוין.
13 וַיֹּאמֶר לָבָן	13. און לבן האט געזאגט:
הֵן.	יא,
לוּ יְהִי	[ד]א, ווען עס וואלט זיין
כִדְבָרֶךָ:	ווי דיין ווארט!
14 וַיָּשַׁב יַעֲקֹב	און יעקב האט זיך צוריק-געקעהרט
לִרְעוֹת	צו פיטערן
אֶת צֹאן לָבָן.	די שאף פון לבן;
וַתֵּלֶד הַצֹּאן	און די שאף פלעגען געבערען
עֲקֻדִּים	פוס-געצייכענטע,

א) וועל איך ווידער פיטערן. ב) שעפס. ג) לעמער. ד) הלואי וואלט זיין.

נְקֻדִּים קְלֵיין־פְּלֶעקִיגֶע
וּטְלֻאִים: אוּן גְרוֹיס־פְּלֶעקִיגֶע.
15 וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ 15. אוּן דֶער מַאן הָאט זִיךְ [א]אוֹיסְגֶעבְּרֵייטֶערְט
מְאֹד מְאֹד. זֶעהְר (אוּן) זֶעהְר,
וַיְהִי לוֹ אוּן עֶר הָאט גֶעהַאט
צֹאן רַבּוֹת פִיל שָׁאף
וּשְׁפָחוֹת אוּן דִינְסְטֶען
וַעֲבָדִים אוּן קְנֶעכְט
וּגְמַלִּים אוּן קַאמֶעלֶען
וַחֲמֹרִים: אוּן אֵייזְלֶען.

פֶּרֶק לא. קַאפִּיטְל 31.

1 וַיִּשְׁמַע 1. אוּן עֶר הָאט גֶעהֶערְט
אֶת דִּבְרֵי דִי וֶוערְטֶער
בְּנֵי לָבָן פוּן לָבָן'ס זִיהְן,
לֵאמֹר. זָאגֶענְדִיג:
לָקַח יַעֲקֹב יַעֲקֹב הָאט אַוֶועג־גֶענוּמֶען
אֵת כָּל אַלֶעס,
אֲשֶׁר לְאָבִינוּ: וָואס גֶעהֶערְט צוּ אוּנְזֶר פָּאטֶר.
2 וַיֹּאמֶר יְיָ 2. אוּן דֶר עֶחִיגֶר הָט גֶעזָאגְט
אֶל יַעֲקֹב צוּ יַעֲקֹב:
שׁוּב קֶעהְר זִיךְ צוּרִיק
אֶל אֶרֶץ צוּ דִי לַאנְד
אֲבוֹתֶיךָ פוּן דַיינֶע [ב]עֶלְטֶערְן
וּלְמוֹלַדְתֶּךָ. אוּן צוּ דַיין גֶעבּוּרְטְס־אָרְט,
וְאֶהְיֶה עִמָּךְ: אוּן אִיךְ וֶועל זַיין מִיט דִיר.
3 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב 3. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעשִׁיקְט
וַיִּקְרָא אוּן עֶר הָאט גֶערוּפֶען
לְרָחֵל וּלְלֵאָה. רָחֵל אוּן לֵאָה
הַשָּׂדֶה (אוֹיף) דַאס פֶעלְד
אֶל צֹאנוֹ: צוּ זַיינֶע שָׁאף.
4 וַיֹּאמֶר לָהֶן. 4. אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ זֵיי:
רֹאֶה אָנֹכִי אִיךְ זֶעה
אֶת פְּנֵי [ג](אוֹיף) דֶעם גֶעזִיכְט.
אֲבִיכֶן פוּן אַייעֶר פָּאטֶער,
כִּי אֵינֶנּוּ [ד]דַאס עֶר אִיז נִיט
אֵלַי מִיט מִיר
כִּתְמֹל ווִי גֶעסְטֶערְן
שִׁלְשֹׁם: (אוּן) פָארְגֶעסְטֶערְן.[ה]
5 וְאַתֵּנָה יְדַעְתֶּן. 5. אוּן אִיהְר ווייסְט (דָאךְ),
כִּי דַאס
בְּכָל כֹּחִי מִיט מַיין גַאנְצֶע קְרַאפְט
עָבַדְתִּי הָאבּ אִיךְ גֶעדִינְט
אֶת אֲבִיכֶן: אַייעֶר פָּאטֶער.
6 וַאֲבִיכֶן 6. אוּן אַייעֶר פָּאטֶער
הֶחֱלִף הָאט אוּמְגֶעבִּיטֶען
אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי מַיין לוֹין
עֲשֶׂרֶת מֹנִים. צֶעהְן מָאהְל;
וְלֹא נְתָנוֹ אֱלֹהִים אָבֶער גָאט הָאט אִיהְם נִיט [ו]גֶעלָאזֶען
לְהָרַע עִמָּדִי: בֵּייזֶעס צוּ טָאהְן מִיט מִיר.
7 וְעַתָּה 7. אוּן יֶעצְט,

א) ד. ה. רייך געווארען. ב) פאטערס. ג) דאס געזיכט. ד) עס איז. ה) ד. ה. ווי בעפאר. ו) געגעבען.

אָמַר יְיָ	הָאט דֶער עֶווִיגֶער גֶעזָאגְט
אֵלַי.	צוּ מִיר:
קוּם	שְׁטֶעה אוּיף
צֵא	גֶעה אַרוֹים
מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת	פוּן דִיזֶען לַאנְד,
וְשׁוּב	אוּן קֶעהְר זִיךְ צוּרִיק
אֶל אֶרֶץ	צוּ דִי לַאנְד
מוֹלַדְתֶּךָ:	פוּן דַיין גֶעבוּרְט.
8 וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה.	8. אוּן רָחֵל אוּן לֵאָה הָאבֶּען גֶעאַנְטְוָוארְט:
כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים	אַלֶעס, וָואס גָאט הָאט גֶעזָאגְט
אֵלֶיךָ	צוּ דִיר,
עֲשֵׂה:	טְהוּא.
9 וַיָּקָם יַעֲקֹב	9. אוּן יַעֲקֹב אִז אוּפְגֶעשְׁטַאנֶען,
וַיִּשָּׂא	אוּן עֶר הָאט [א]גֶעטְרָאגֶען
אֶת בָּנָיו	זַיינֶע זִיהְן
וְאֶת נָשָׁיו	אוּן זַיינֶע פְרוֹיעֶן
עַל הַגְּמַלִּים:	אוֹיף דִי קַאמֶעלֶען.
10 וַיִּנְהַג	10. אוּן עֶר הָט אַוֶועגְגֶעפִיהְרְט
אֶת כָּל מִקְנֵהוּ	זַיין גַאנְצֶע הֶערְדֶע
וְאֶת כָּל רְכֻשׁוֹ.	אוּן זַיין גַאנְצֶען פֶערְמֶעגֶען,
לָבוֹא	צוּ קוּמֶען
אֶל יִצְחָק	צוּ יִצְחָק
אָבִיו	זַיין פָּאטֶער
אַרְצָה כְּנָעַן:	נָאךְ דִי לַאנְד כְּנַעַן.

11 וַיֻּגַּד	11. אוּן עֶס אִז אָנְגֶעזָאגְט גֶעווָארְן
לְלָבָן	צוּ לָבָן
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי.	אוֹיף דֶעם דְרִיטֶען טָאג,
כִּי בָרַח יַעֲקֹב:	דַאס יַעֲקֹב אִיז עֶנְטְלָאפֶען.
12 וַיִּקַּח	12. אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
אֶת אֶחָיו	זַיינֶע בְּרִידֶער
עִמּוֹ	מִיט אִיהְם,
וַיִּרְדֹּף	אוּן עֶר הָאט גֶעיָאגְט
אַחֲרָיו.	נָאךְ אִיהְם,
וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם דֶערְגְרֵייכְט
בְּהַר הַגִּלְעָד:	אוֹיף דֶעם בַּארְג גִלְעָד.
13 וַיָּבֹא אֱלֹהִים	13. אָבֶּער גָאט אִיז גֶעקוּמֶען
אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי	צוּ לָבָן דֶעם אֲרַמִי
בַּחֲלֹם הַלָּיְלָה,	אִין נַאכְט-טְרוֹים,
וַיֹּאמֶר לוֹ	אוּן עֶר הָט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם:
הִשָּׁמֶר לְךָ	הִיט דִיךְ,
פֶּן תְּדַבֵּר	דַאס דוּ זָאלְסְט נִיט רֵיידֶען
עִם יַעֲקֹב	מִיט יַעֲקֹב
מִטּוֹב עַד רָע:	פוּן גוּטֶעס בִּיז שְׁלֶעכְטֶעס.[ב]
14 וַיֹּאמֶר לָבָן	14. אוּן לָבָן הָאט גֶעזָאגְט
לְיַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב:
מֶה עָשִׂיתָ.	וָואס הָאסְט'וּ גֶעטָאהְן?
לָמָּה נַחְבֵּאתָ	וַוארוּם הָאסְט'וּ זִיךְ בֶּעהַאלְטֶען
לִבְרֹחַ	צוּ עֶנְטְלוֹיפֶען
וְלֹא הִגַּדְתָּ לִּי	אוּן דוּ הָסְט מִיר נִכְטְס גֶעזָאגְט?

א) ארויפגעזעצט, ב) ד. ה. קיין גוטעס און קיין שלעכטעס.

וָאֲשַׁלֵּחֲךָ	אִךְ וָואלְט דִר דָךְ אַוועג־גֶעשִׁקְט
בְּשִׂמְחָה	מִיט פְרֵיידֶע
וּבְשִׁרִים	אוּן מִיט לִידֶער,
בְּתֹף	מִיט אַ פּוֹיק
וּבְכִנּוֹר:	אוּן מִיט אַ [א]הַארְפֶע.
15 וַיַּעַן יַעֲקֹב	15. אוּן יַעֲקֹב הָט גֶעאַנְטְוָוארְט,
וַיֹּאמֶר לְלָבָן.	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ לָבָן:
כִּי יָרֵאתִי	וַוייל אִיךְ הָאבּ גֶעפִירְכְטֶעט,
פֶּן תִּגְזֹל	פִילַייכְט וֶועסְט'ו רוֹיבֶּען
אֶת בְּנוֹתֶיךָ	דַיינֶע טֶעכְטֶער
מֵעִמִּי:	פוּן מִיר.
16 וַיַּעַן לָבָן	16. אוּן לָבָן הָט גֶעאַנְטְוָוארְט,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יַעֲקֹב.	צוּ יַעֲקֹב:
לְכָה	קוּם,
נִכְרְתָה בְרִית	מִיר וֶועלְען שְׁלִיסֶען אַ בּוּנְד,
אֲנִי וָאָתָּה:	אִיךְ אוּן דוּ.
17 וַיִּקְחוּ	17. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶענוּמֶען
אֲבָנִים	שְׁטֵיינֶער,
וַיַּעֲשׂוּ גָל.	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעמַאכְט אַ [ב]הוֹיפֶען,
וַיֹּאכְלוּ שָׁם	אוּן זֵיי הָאבֶּען דָארְט גֶעגֶעסֶען
עַל הַגָּל:	אוֹיף דֶעם [ג]הוֹיפֶען.
18 וַיֹּאמֶר לָבָן	18. אוּן לָבָן הָאט גֶעזָאגְט:
הַגַּל הַזֶּה	דִיזֶער הוֹיפֶען
עֵד	(זָאל זַיין) אַ צַייגֶע
בֵּינִי וּבֵינְךָ	צְווִישֶׁען מִיר אוּן צְווִישֶׁען דִיר
הַיּוֹם.	הַיינְטֶע;

א) פִידֶעל. ב) קוּפֶּע, בֶּערְגֶעל. ג) שְׁפֵּייזֶע.

עַל כֵּן	דַארוּם
קָרָא שְׁמוֹ	הָאט מֶען גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען
גַּלְעֵד:	גַלְעֵד.
19 וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב	19. אוּן יַעֲקֹב הָט גֶעשְׁלַאכְט
זֶבַח	אַ שְׁלַאכְטוּנְג
בָּהָר.	אוֹיף דֶעם בַּארְג,
וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם	אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעגֶעסֶען בְּרוֹיט,
וַיָּלִינוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען אִיבֶּערְגֶענֶעכְטִיגְט
בָּהָר:	אוֹיף דֶעם בַּארְג.

פֶּרֶק לב. קַאפִּיטְל 32.

1 וַיַּשְׁכֵּם לָבָן	1 אוּן לָבָן אִז אוֹפְגֶעשְׁטַאנֶען פְרִיה
בַּבֹּקֶר	דֶעם־מָארְגֶענְס,
וַיְנַשֵּׁק	אוּן עֶר הָאט גֶעקוּשְׁט
לְבָנָיו	זַיינֶע זִיהְן
וְלִבְנוֹתָיו	אוּן זַיינֶע טֶעכְטֶער,
וַיְבָרֶךְ אֶתְהֶם.	אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעבֶּענְשְׁט,
וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ:	אוּן הָט צוּרִיקְגֶעקֶערְט צוּ זַיין אָרְט
2 וְיַעֲקֹב הָלַךְ	2. אוּן יַעֲקֹב אִיז גֶעגַאנְגֶען
לְדַרְכּוֹ.	צוּ זַיין וֶועג;
וַיִּפְגְּעוּ בוֹ	אוּן עֶס הָאבֶּען אִיהְם בֶּעגֶעגֶענְט
מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים	גָאטֶעס־עֶנְגֶעלְען.
3 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	3. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט,
כַּאֲשֶׁר רָאָם	וִוי עֶר הָאט זֵיי גֶעזֶעהְן:
מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה.	דִיזֶער אִיז גָאטֶעס לַאגֶער;
וַיִּקְרָא	אוּן עֶר הָאט גֶערוּפֶען

שָׁם	דֶעם נָאמֶען
הַמָּקוֹם הַהוּא	פוּן יֶענֶעם אָרְט
מַחֲנָיִם:	מַחֲנַיִם.

וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁלַח

4 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב	4. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעשִׁיקְט
מַלְאָכִים	בָּאטֶע
לְפָנָיו	פַאר א) אִיהְם
אֶל עֵשָׂו	צוּ עֵשָׂו,
אָחִיו.	זַיין בְּרוּדֶער,
אַרְצָה שֵׂעִיר	נָאךְ דִי לַאנְד שֵׂעִיר,
שְׂדֵה אֱדוֹם:	(אִין) דִי פֶעלְד פוּן אֱדוֹם.
5 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים	5. אוּן דִי בָּאטֶע הָאבֶּען זִיךְ צוּרִיק־גֶעקֶעהְרְט
אֶל יַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
בָּאנוּ	מִיר זַיינֶען גֶעקוּמֶען
אֶל אָחִיךָ	צוּ דַיין בְּרוּדֶער,
אֶל עֵשָׂו	צוּ עֵשָׂו,
וְגַם הֹלֵךְ	אוּן אוֹיךְ עֶר גֶעהְט
לִקְרָאתְךָ	דִיר עֶנְטְגֶעגֶען,
וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ	אוּן פִיער הוּנְדֶערְט מַאן
עִמּוֹ:	(זַיינֶען) מִיט אִיהְם.
6 וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד	6. אוּן יַעֲקֹב הָאט זֶעהְר גֶעפִירְכְטֶעט,
וַיֹּאמַר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:

א) זיך. ב) איהם.

אֱלֹהֵי	גָאט
אָבִי אַבְרָהָם	פוּן מַיין פָאטֶער אַבְרָהָם
וֵאלֹהֵי	אוּן גָאט
אָבִי יִצְחָק.	פוּן מַיין פָאטֶער יִצְחָק;
יְיָ	עֶווִיגֶער,
הָאֹמֵר אֵלַי	וועלכער הָאט גֶעזָאגְט צוּ מִיר:
שׁוּב	קֶעהְר זִיךְ צוּרִיק
לְאַרְצְךָ	צוּ דַיין לַאנְד
וּלְמוֹלַדְתְּךָ	אוּן צוּ דַיין גֶעבוּרְטְס־אָרְט,
וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ:	אוּן אִיךְ וֶועל גוּטֶעס טְהָאן מִיט דִיר.
7 הַצִּילֵנִי נָא	7. רֶעטֶע מִיר דָאךְ
מִיַּד אָחִי	פוּן דִי הַאנְד פוּן מַיין בְּרוּדֶר,
מִיַּד עֵשָׂו.	פוּן דִי הַאנְד פוּן עֵשָׂו,
כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ	דֶען אִיךְ פִירְכְטֶע אִיהְם,
פֶּן יָבוֹא	דַאס עֶר זָאל נִיט קוּמֶען,
וְהִכַּנִי	אוּן מִיר שְׁלָאגֶען,
אֵם	(דִי) מוּטֶער
עַל בָּנִים:	מִיט (דִי) קִינְדֶער.
8 וַיִּקַּח	8. אוּן עֶר הָאט גֶענוּמֶען
מִנְחָה	אַ גֶעשֵׁענְק
לְעֵשָׂו	פִיר עֵשָׂו,
אָחִיו:	זַיין בְּרוּדֶער.
9 וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה	9. אוּן דֶער גֶעשֵׁענְק אִיז פַארבַּייגֶעגַאנְגֶען
עַל פָּנָיו.	פַאר ב) זַיין גֶעזִיכְט,

וְהוּא לָן	און ער האט גענעכטיגט
בַּלַּיְלָה הַהוּא	אין יענע נאכט
בַּמַּחֲנֶה׃	אין דעם לאגער.
10 וַיָּקָם	10. און ער איז אויפגעשטאנען
בַּלַּיְלָה הַהוּא	אין יענע נאכט,
וַיִּקַּח	און ער האט גענומען
אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו	זיינע צוויי פרויען,
וְאֶת שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו	און זיינע צוויי דינסטען,
וְאֶת אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו.	און זיינע עלף קינדער,
וַיַּעֲבֹר	און ער איז איבערגעגאנגען
אֵת מַעֲבַר יַבֹּק׃	די פורט פון [א]יבק.
11 וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב	11. און יעקב איז געבליבען
לְבַדּוֹ.	אליין;
וַיֵּאָבֵק אִישׁ	און א מאן האט זיך געראנגעלט
עִמּוֹ	מיט איהם
עַד עֲלוֹת	ביז דעם אויפגאנג
הַשָּׁחַר׃	פון דעם מארגען־שטערן.
12 וַיַּרְא	12. און (ווען) ער האט געזעהן,
כִּי לֹא יָכֹל לוֹ	דאס ער קען איהם ניט בייקומען,
וַיִּגַּע	דאן האט ער אנגעריהרט
בְּכַף יְרֵכוֹ.	אין דעם גלענק פון זיין היפטע,
וַתֵּקַע	און עס האט זיך [ב]אויסגערוקט
כַּף	דער געלענק
יֶרֶךְ יַעֲקֹב	פון יעקב'ס היפטע,
בְּהֵאָבְקוֹ	ווען ער האט זיך געראנגעלט
עִמּוֹ׃	מיט איהם.
13 וַיֹּאמֶר	13. און ער האט געזאגט:
שַׁלְּחֵנִי	שיק מיר אוועק,
כִּי עָלָה	דען עס איז אויפגעגאנגען
הַשָּׁחַר.	דער מארגען־שטערן;
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ	איך וועל דיך ניט אוועקשיקען,
כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי׃	זאנדערן ווען דו וועסט מיך האבען געבענשט.
14 וַיֹּאמֶר	14. און ער האט געזאגט
אֵלָיו	צו איהם:
מַה שְּׁמֶךָ.	וואס איז דיין נאמען?
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט:
יַעֲקֹב׃	יעקב.
15 וַיֹּאמֶר	15. און ער האט געזאגט:
לֹא יַעֲקֹב	ניט יעקב
יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ	זאל דיין נאמען [ג]ווייטער גערופען ווערען,
כִּי אִם יִשְׂרָאֵל	זאנדערן ישראל,
כִּי שָׂרִיתָ	דען דו האסט געשטריטען
עִם אֱלֹהִים	מיט [ד]גאט
וְעִם אֲנָשִׁים	און מיט מענשען,
וַתּוּכָל.	און דו ביזט (זייו) בייגעקומען;
וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ	און ער האט איהם געבענשט
שָׁם׃	דארט.

א) איבערגאנג. ב) אויסגעלינקט. ג) ווערטערליך: נאך געזאגט ווערען. ד) גאטעס־ענגלען, געטליכע וועזען.

16 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב	16. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶערוּפֶען
שֵׁם הַמָּקוֹם	דֶעם נָאמֶען פוּן דֶעם אָרְט:
פְּנִיאֵל.	[א]פְּנִיאֵל,
כִּי רָאִיתִי	דֶען אִיךְ הָאבּ גֶעזֶעהְן
אֱלֹהִים	[ב]גָאט
פָּנִים אֶל פָּנִים	גֶעזִיכְט צוּ גֶעזִיכְט,
וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי:	אוּן מַיְין זֶעלֶע אִיז גֶערֶעטֶעט גֶעוָארֶען

פֶּרֶק לג.	קַאפִּיטְל 33.
1 וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב	1. אוּן יַעֲקֹב הָט אוֹפְגֶעהוֹבֶּן
עֵינָיו	זַיינֶע אוֹיגֶען,
וַיַּרְא	אוּן עֶר הָאט גֶעזֶעהְן,
וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא	דַאס עֵשָׂו קוּמְט,
וְעִמּוֹ	אוּן מִיט אִיהְם
אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ.	פִיער הוּנְדֶערְט מַאן;
וַיַּחַץ	אוּן עֶר הָאט צוּטְהֵיילְט
אֶת הַיְלָדִים	דִי קִינְדֶער
עַל לֵאָה	אוֹיף לֵאָה
וְעַל רָחֵל	אוּן אוֹיף רָחֵל
וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת:	אוּן אוֹיף דִי צְווֵיי דִינְסְטֶען.
2 וְהוּא עָבַר	2. אוּן עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען
לִפְנֵיהֶם.	פַאר זֵיי,
וַיִּשְׁתַּחוּ	אוּן עֶר הָאט זִיךְ גֶעבּוּקְט
אַרְצָה	צוּ דֶער עֶרד
שֶׁבַע פְּעָמִים	זִיבֶּען מָאהְל,
עַד גִּשְׁתּוֹ	בִּיז עֶר הָאט זִךְ עֶרְנֶעהְנְטֶערְט
עַד אָחִיו:	בִּיז זַיין בְּרוּדֶער.
3 וַיָּרָץ עֵשָׂו	3. אוּן עֵשָׂו אִיז גֶעלָאפֶען
לִקְרָאתוֹ	עֶנְטְגֶעגֶען אִיהְם,
וַיְחַבְּקֵהוּ	אֻן עֶר הָט אִהְם אַרֶם־גֶעאַרֶמְט
וַיִּפֹּל	אוּן עֶר אִיז גֶעפַאלֶען
עַל צַוָּארָו	אוֹיף זַיין הַאלְז,
וַיִּשָּׁקֵהוּ.	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעקוּשְׁט,
וַיִּבְכּוּ:	אוּן זֵיי הָאבֶּן גֶעוֵויינְט.
4 וַיָּשָׁב עֵשָׂו	4 אֻן עֵשָׂו הָט זִךְ צֻרִק־גֶקֶהְרְט
בַּיּוֹם הַהוּא	אִין יֶענֶעם טָאג
לְדַרְכּוֹ	צוּ זַיין וֶועג,
שֵׂעִירָה:	נָאךְ שֵׂעִיר.
5 וְיַעֲקֹב נָסַע	5. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶערַייזְט
סֻכֹּתָה	נָאךְ סֻכּוֹת,
וַיִּבֶן לוֹ	אוּן עֶר הָאט גֶעבּוֹיט פִיר זִיךְ
בָּיִת.	אַ הוֹיז,
וּלְמִקְנֵהוּ	אוּן פִיר זַיינֶע פִיה
עָשָׂה	הָאט עֶר גֶעמַאכְט
סֻכֹּת	[ג]בַּיידְלֶעךְ;
עַל כֵּן קָרָא	דַארוּם הָאט מֶען גֶערוּפֶען
שֵׁם הַמָּקוֹם	דֶעם נָאמֶען פוּן דֶעם אָרְט:
סֻכּוֹת:	סֻכּוֹת.
6 וַיָּבֹא יַעֲקֹב	6. אוּן יַעֲקֹב אִיז גֶעקוּמֶען
שָׁלֵם	פְרִידְלִיךְ
עִיר שְׁכֶם.	(נָאךְ) דִי שְׁטָאדְט שְׁכֶם,

א) גאטעס געזיכט. ב) גאטעס ענגלען, געטליכע זעעלען. ג) היטטען.

אֲשֶׁר	װעלכֶע איז
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:	אין די לַאנד כְּנַעַן.
7 וַיִּקֶן	7. און ער הָאט גֶעקױפְט
אֶת חֶלְקַת	[א] דֶעם טהייל
הַשָּׂדֶה	פון דעם פֶעלְד,
אֲשֶׁר נָטָה שָׁם	וואו ער הָט דָרְט אוֹפְגֶעשְׁטֶעלְט
אָהֳלוֹ	זַיין גֶעצֶעלְט,
מִיַּד	פון די הַאנְד
בְּנֵי חֲמוֹר	פון די זִיהְן פון חֲמוֹר,
אֲבִי שְׁכֶם	דֶער פָאטֶער פון שְׁכֶם,
בְּמֵאָה קְשִׂיטָה.	פִיר הונדֶערְט קְשִׂיטָה;
וַיַּצֶּב שָׁם	און ער הָאט דָארְט גֶעשְׁטֶעלְט
מִזְבֵּחַ:	אײן אַלְטַאר.

פֶּרֶק לד. — קַאפִּיטְל 34.

1 וַתֵּצֵא דִינָה	1 אֶן עֶס אִיז אַרוֹסְגֶעגַנְגֶען דִינָה,
בַּת לֵאָה.	די טָאכְטֶער פון לֵאָה,
לִרְאוֹת	[ב] צו זֶעהְן
בִּבְנוֹת הָאָרֶץ:	די טֶעכְטֶער פון די לַאנְד.
2 וַיַּרְא אֹתָהּ	2 און עֶס הָאט אִיהְר גֶעזֶעהְן
שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר	שְׁכֶם, דֶער זוּהְן פון חֲמוֹר,
הַחִוִּי	דֶער חִוִי,
נְשִׂיא הָאָרֶץ.	דֶער פִירְשְׁט פון די לַאנְד,
וַיִּקַּח אֹתָהּ:	און ער הָאט אִיהְר צוּגֶענוּמֶען.
3 וּבְנֵי יַעֲקֹב	3 און יַעֲקֹב'ס זִיהְן
בָּאוּ	זַיינֶען גֶעקוּמֶען
מִן הַשָּׂדֶה	פון פֶעלְד,
כְּשָׁמְעָם.	װען זֵיי הָאבֶּן (עֶס) גֶעהֶערְט,
וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים	און די לַייטֶע זַיינֶען טְרוֹיעֶריג גֶעוֶוען,
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד:	און עֶס הָאט זֵיי זֶעהְר גֶעגְרִימְט.
4 וַיִּקְחוּ	4. און עֶס הָאבֶען גֶענוּמֶען
שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב	צְוֵויי פון יַעֲקֹב'ס זִיהְן,
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי	שִׁמְעוֹן און לֵוִי,
אֲחֵי דִינָה	דִינָה'ס בְּרִידֶער,
אִישׁ חַרְבּוֹ	יֶעדֶער זַיין שְׁוֶוערְד,
וַיָּבֹאוּ	און זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
עַל הָעִיר.	אוֹיף די שְׁטָאדְט,
וַיַּהַרְגוּ	און זֵיי הָאבֶּען דֶערְשְׁלָאגֶען
כָּל זָכָר:	יֶעדֶעם מֶענְלִיכֶע.
5 וְאֶת חֲמוֹר	5. און חֲמוֹר
וְאֶת שְׁכֶם בְּנוֹ	און שְׁכֶם, זַיין זוּהְן,
הָרְגוּ	הָאבֶּען זֵיי דֶערְשְׁלָאגֶען
לְפִי חָרֶב.	מִט דֶעם שַׁארְף פון שְׁוֶוערְט,
וַיִּקְחוּ אֶת דִּינָה	און זֵיי הָאבֶּען גֶענוּמֶען דִינָה
מִבֵּית שְׁכֶם	פון שְׁכֶם'ס הויז,
וַיֵּצֵאוּ:	און זֵיי זַיינֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען.

פֶּרֶק לה. — קַאפִּיטְל 35.

1 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	1. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט

א) די שטיק פעלד. ב) צו קוקען אויף די טעכטער א. ז. וו. אדער: זיך צו זעהן מיט די טעכטער.

אֶל יַעֲקֹב	צו יַעֲקֹב:
קוּם	שְׁטֶעה אוֹיף,
עֲלֵה	גֶעה אוֹיף
בֵית אֵל	(נָאךְ) בֵּית אֵל,
וְשֶׁב שָׁם.	און וָואהְן דָארְט,
וַעֲשֵׂה שָׁם	און מַאךְ דָארְט
מִזְבֵּחַ	אֵיין אַלְטַאר
לָאֵל	צו דֶעם גָאט,
הַנִּרְאֶה אֵלֶיךָ	וָועלְכֶער הָט זִיךְ בֶּעוויזֶען צו דִיר,
בְּבָרְחֲךָ	וֶוען דו בִּיסְט עֶנְטְלָאפֶען
מִפְּנֵי עֵשָׂו	פון עֵשָׂו,
אָחִיךָ:	דַיין בְּרוּדֶער.
2 וַיָּבֹא יַעֲקֹב	2. און יַעֲקֹב אִיז גֶעקוּמֶען
לוּזָה	נָאךְ לוּז,
אֲשֶׁר	וָועלְכֶע אִיז
בְּאֶרֶץ כְּנַעַן	אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן,
הִיא בֵּית אֵל.	דָאס אִיז בֵּית אֵל,
וַיִּבֶן שָׁם	און עֶר הָאט דָארְט גֶעבּוֹיט
מִזְבֵּחַ:	אֵיין אַלְטַאר.
3 וַתָּמָת דְּבֹרָה	3 און עֶס אִיז גֶשְׁטָארְבֶּען דְבוֹרָה
מֵינֶקֶת רִבְקָה	רִבְקָה'ס אַמֶע,
וַתִּקָּבֵר	און זִי אִיז בֶּעגְרָאבֶּען גֶעוָוארֶען
מִתַּחַת לְבֵית אֵל	אונְטֶערְהָאלְבּ פון בֵּית אֵל,
תַּחַת הָאַלּוֹן	אונְטֶער דִי אֵייכֶע;
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ	און עֶר הָט גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען
אַלּוֹן בָּכוּת:	[א] אַלּוֹן בָּכוּת.

א) די איכע פון וויינען.

4 וַיֵּרָא אֱלֹהִים	4. און גָאט הָאט זִיךְ בֶּעוויזֶען
אֶל יַעֲקֹב	צו יַעֲקֹב
עוֹד.	נָאךְ אַמָאהְל,
וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ:	און עֶר הָאט אִיהְם גֶעבֶּענְשְׁט.
5 וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים	5. און גָאט הָאט צו אִיהְם גֶעזָאגְט:
שִׁמְךָ יַעֲקֹב.	דַיין נָאמֶען אִיז יַעֲקֹב;
לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד	דַיין נָאמֶען זָאל (אָבֶּער) מֶעהְר נִיט גֶערוּפֶען וֶוערְען
יַעֲקֹב.	יַעֲקֹב,
כִּי אִם יִשְׂרָאֵל	זָאנְדֶערְן יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה	זָאל זַיין
שְׁמֶךָ	דַיין נָאמֶען;
וַיִּקְרָא	און עֶר הָאט גֶערוּפֶען
אֶת שְׁמוֹ	זַיין נָאמֶען:
יִשְׂרָאֵל:	יִשְׂרָאֵל.
6 וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים	6. און גָאט הָאט צו אִיהְם גֶעזָאגְט:
אֲנִי אֵל שַׁדַּי	אִיךְ בִּן גָאט דֶר אַלְמֶעכְטִיגֶער;
פְּרֵה וּרְבֵה	זַיי פְרוּכְטְבַּאר, און מֶעהְר זִיךְ;
גּוֹי	אַ פָאלְק,
וּקְהַל גּוֹיִם	און אַ פֶערְזַאמְלוּנְג פון פֶעלְקֶער
יִהְיֶה מִמֶּךָּ.	וֶועט וֶוערֶען פון דִיר,
וּמְלָכִים	און קֶענִיגֶע
מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ:	וֶועלֶן אַרוֹיסְגֶעהְן פון דַיינֶע לֶענְדֶען.
7 וְאֶת הָאָרֶץ	7. און דִי לַאנְד,
אֲשֶׁר נָתַתִּי	וָועלְכֶע אִיךְ הָאבּ גֶעגֶעבֶּען

לְאַבְרָהָם	צוּ אַבְרָהָם
וּלְיִצְחָק	אוּן צוּ יִצְחָק,
לְךָ אֶתְּנֶנָּה.	װעל אִיךְ אִיהְר גֶעבֶּען צוּ דִיר;
וּלְזַרְעֲךָ	אוּן צוּ דַיין זַאמֶען
אַחֲרֶיךָ	נָאךְ דִיר
אֶתֵּן	װעל אִיךְ גֶעבֶּען
אֶת הָאָרֶץ:	דִי לַאנְד.
8 וַיַּצֵּב יַעֲקֹב	8. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעשְׁטֶעלְט
מַצֵּבָה	אַ דֶענְק־זַייל
בַּמָּקוֹם	אִין דֶעם אָרְט,
אֲשֶׁר דִּבֶּר	וָואס עֶר הָאט גֶערֶעדְט
אִתּוֹ	מִיט אִיהְם,
מַצֶּבֶת אָבֶן.	אַ דֶענְק־זַייל פוּן שְׁטֵיין,
וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ	אוּן עֶר הָט גֶעגָאסֶען אוֹיף אִיהְר
נֶסֶךְ	אַ טְרַאנְק־אָפְּפֶער,
וַיִּצֹק עָלֶיהָ	אוּן עֶר הָט גֶעגָאסֶען אוֹיף אִיהְר
שָׁמֶן:	אֵייל.
9 וַיִּסְעוּ	9. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶערַייזְט
מִבֵּית אֵל	פוּן בֵּית אֵל,
וַיְהִי עוֹד	אוּן עֶס אִיז נָאךְ גֶעוֶועזֶען
כִּבְרַת הָאָרֶץ	אַ שְׁטְרֶעקֶע לַאנְד
לָבוֹא אֶפְרָתָה	צוּ קוּמֶען נָאךְ אֶפְרָת,
וַתֵּלֶד רָחֵל	װען רָחֵל הָאט גֶעבָּארֶען,
וַתְּקַשׁ	אוּן עֶס אִיז אִיהְר שְׁװער גֶעוֶוען
בְּלִדְתָּהּ:	אִין אִיהְר גֶעבֶּערֶען.
10 וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת	10. דַאן הָאט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְר דִי הֵייבַּאמֶע:

אַל תִּירְאִי.	פִירְכְטֶע נִיט,
כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן:	דֶען אוֹיךְ דִיזֶער אִיז פִיר דִיר אַ זוּהְן.
11 וַיְהִי	11. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶוען
בְּצֵאת נַפְשָׁהּ	בַּיי דֶם אוֹסְגַנְג. פוּן אִהְר זֶעלֶע
כִּי מֵתָה	װען זִי הָט (גֶהַלְטֶן בַּיִם) שְׁטַרְבֶּן
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ	דַאן הָאט זִי גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען
בֶּן אוֹנִי.	[א]בֶּן אוֹנִי,
וְאָבִיו	אוּן זַיין פָאטֶער
קָרָא לוֹ	הָאט אִיהְם גֶערוּפֶען
בִנְיָמִין:	[ב]בִּנְיָמִין.
12 וַתָּמָת רָחֵל.	12. אוּן רָחֵל אִז גֶעשְׁטָארְבֶּען
וַתִּקָּבֵר	אוּן זִי אִיז בֶּעגְרָאבֶּען גֶעוָוארֶען
בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה	אוֹיף דֶעם װעג נָאךְ אֶפְרָת,
הִיא בֵּית לָחֶם:	דָאס אִיז בֵּית לֶחֶם.
13 וַיַּצֵּב יַעֲקֹב	13 אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעשְׁטֶעלְט
מַצֵּבָה	אַ דֶענְק־זַייל
עַל קְבֻרָתָהּ.	אוֹיף אִיהְר גְרַאבּ,
הִוא מַצֶּבֶת	דָאס אִיז דֶער דֶענְק־זַייל
קְבֻרַת רָחֵל	פוּן רָחֵל'ס גְרַאבּ
עַד הַיּוֹם:	בִּיז הַייטֶע.
14 וַיָּבֹא יַעֲקֹב	14. אוּן יַעֲקֹב אִיז גֶעקוּמֶען
אֶל יִצְחָק	צוּ יִצְחָק,
אָבִיו	זַיין פָאטֶער,
מַמְרֵא	(נָאךְ) מַמְרֵא,
קִרְיַת הָאַרְבַּע	(אִין) קִרְיַת אַרְבַּע,
הִיא חֶבְרוֹן	דָאס אִיז חֶבְרוֹן,

א) דער זוהן פון מיין שמערצען. ב) דער זוהן פון טעג (אלטער).

אֲשֶׁר גָּר שָׁם וְואס הָט זִךְ דָּרְט אוֹפְגֶעהַלְטֶן
אַבְרָהָם אַבְרָהָם
וְיִצְחָק: אוּן יִצְחָק.
1 וַיִּהְיוּ 15. אוּן עֶס זַיינֶען גֶעוֶוען
יְמֵי יִצְחָק. דִי טֶעג פוּן יִצְחָק
מְאַת שָׁנָה הוּנְדֶערְט יָאהְר
וּשְׁמֹנִים שָׁנָה: אוּן אַכְצִיג יָאהְר.
16 וַיִּגְוַע יִצְחָק 16. אוּן יִצְחָק אִיז [א]פֶערְגַאנְגֶען
וַיָּמָת אוּן עֶר אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען
זָקֵן אַלְט
וּשְׂבַע יָמִים. אוּן זַאט אִין יָאהְרֶען;
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ אוּן עֶס הָאבֶּען אִיהְם בֶּעגְרָאבֶּען
עֵשָׂו וְיַעֲקֹב עֵשָׂו אוּן יַעֲקֹב
בָּנָיו: זַיינֶע זִיהְן.

פֶּרֶק לו. קַאפִּיטְל 36.

1 וְאֵלֶּה 1. אוּן דִיזֶע זַיינֶען
תֹּלְדוֹת עֵשָׂו דִי גֶעשְׁלֶעכְטֶער פוּן עֵשָׂו,
הוּא אֱדוֹם: עֶר אִיז אֱדוֹם.
2 עֵשָׂו לָקַח 2. עֵשָׂו הָאט גֶענוּמֶען
אֶת נָשָׁיו זַיינֶע פְרוֹיעֶן
מִבְּנוֹת כְּנָעַן. פוּן דִי טֶעכְטֶער פוּן כְּנַעַן,
אֶת עָדָה עָדָה
וְאֶת אָהֳלִיבָמָה } אוּן אָהֳלִיבָמָה
וְאֶת בָּשְׂמַת אוּן בָּשְׂמַת,
בַּת יִשְׁמָעֵאל: דִי טָאכְטֶער פוּן יִשְׁמָעֵאל.

3 וַתֵּלֶד עָדָה 3. אוּן עָדָה הָאט גֶעבָארֶען
אֶת אֱלִיפָז. אֱלִיפַז,
וּבָשְׂמַת יָלְדָה אוּן בָּשְׂמַת הָאט גֶעבָארֶען
אֶת רְעוּאֵל: רְעוּאֵל.
4 וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה } 4. אוּן אָהֳלִיבָמָה הָאט גֶעבָארֶען:
אֶת יְעוּשׁ יְעוּשׁ,
וְאֶת יַעְלָם אוּן יַעְלָם,
וְאֶת קֹרַח. אוּן קֹרַח;
אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו דִיזֶע זַיינֶען דִי זִיהְן פוּן עֵשָׂו,
אֲשֶׁר יֻלְּדוּ לוֹ וֶועלְכֶע זַיינֶען גֶעבָּרֶען גֶעוָורֶען צוּ אִיהְם
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן.
5 וַיִּקַּח עֵשָׂו 5. אוּן עֵשָׂו הָאט גֶענוּמֶען
אֶת נָשָׁיו זַיינֶע פְרוֹיעֶן
וְאֶת בָּנָיו אוּן זַיינֶע זִיהְן
וְאֶת בְּנֹתָיו אוּן זַיינֶע טֶעכְטֶער
וְאֶת כָּל קִנְיָנוֹ אוּן זַיין גַאנְצֶען אֵייגֶענְטְהוּם
אֲשֶׁר רָכַשׁ וֶועלְכֶע עֶר הָאט עֶרְוָוארְבֶּען
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן,
וַיֵּלֶךְ אוּן עֶר אִיז אַוֶועק־גֶעגַאנְגֶען
אֶל אֶרֶץ אִין אַ לַאנְד
מִפְּנֵי יַעֲקֹב פוּן יַעֲקֹב
אָחִיו: זַיין בְּרוּדֶער.
6 כִּי הָיָה רְכוּשָׁם } 6. דֶען זֵייעֶר פֶערְמֶעגֶען אִיז גֶעוֶוען
רָב. (צוּ) פִיל
מִשֶּׁבֶת צוּ וָואהְנֶען

א) פערשיעדען, זיך געענדיגט.

יַחְדָּו׃ — צוזאמען.

7 וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו — 7. און עשו האט געוואהנט
בְּהַר שֵׂעִיר — אויף דעם בארג שעיר;
עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃ — עשו איז אדום.

וַיֵּשֶׁב — וַיֵּשֶׁב

פֶּרֶק לז. — קאפיטל 37.

1 וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב — 1. און יעקב האט געוואהנט
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ — אין די לאנד כנען.

2 וְיִשְׂרָאֵל — 2. און ישראל
אָהַב אֶת יוֹסֵף — האט געליבט יוסף
מִכָּל בָּנָיו — (מעהר) פון אלע זיינע זיהן,
כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ — דען ער איז ביי איהם געוועזן א זוהן צו דער עלטער,
וְעָשָׂה לוֹ — און ער האט איהם געמאכט
כְּתֹנֶת פַּסִּים׃ — א [א] העמד פון פערשידענע קאלרן.

3 וַיִּרְאוּ אֶחָיו — 3 און זיינע ברידער האבן געזעהן,
כִּי אֹתוֹ — דאס איהם
אָהַב אֲבִיהֶם — ליבט זייער פאטער
מִכָּל אֶחָיו. — (מעהר) פון אלע זיינע ברידער,
וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ׃ — און זיי האבן איהם געהאסט.

4 וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף — 4. און יוסף האט געטרוימט
חֲלוֹם. — א טרוים,
וַיַּגֵּד — און ער האט (עס) דערציילט
לְאֶחָיו׃ — צו זיינע ברידער.

5 וַיֹּאמֶר — 5. און ער האט געזאגט
אֲלֵיהֶם. — צו זיי:
שִׁמְעוּ נָא — הערט דאך
הַחֲלוֹם הַזֶּה — דיזען טרוים,
אֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃ — וועלכען איך האב געטרוימט.

6 וְהִנֵּה — 6. און זעה,
אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים — מיר בינדען
אֲלֻמִּים — גארבען
בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה — אין מיטען פעלד,
וְהִנֵּה — און זעה,
קָמָה אֲלֻמָּתִי — מיין גארב האט זיך אופגעשטעלט
וְגַם נִצָּבָה. — און זי איז אויך געבליבען שטעהן,
וְהִנֵּה — און זעה,
תְסֻבֶּינָה — עס האבען זיך ארומגערינגעלט
אֲלֻמֹּתֵיכֶם — אייערע גארבען,
וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ — און זיי האבען זיך געבוקט
לַאֲלֻמָּתִי׃ — צו מיין גארב.

7 וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו — 7. און זיינע ברידער האבען צו איהם געזאגט:
הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ — וועסט'ו רעגירען
עָלֵינוּ — איבער אונז?
אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ — אדער וועסט'ו הערשען איבער אונז?
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ׃ — און זיי האבען איהם נאך מעהר געהאסט.

8 וַיַּחֲלֹם עוֹד — 8. און ער האט נאך געטרוימט
חֲלוֹם אַחֵר — איין אנדער טרוים,

א) זיידענע העמד, ראנגע העמד.

וַיְסַפֵּר אֹתוֹ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם דֶערְצֶעהְלְט
לְאֶחָיו	צוּ זַיינֶע בְּרִידֶער
וּלְאָבִיו.	אוּן צוּ זַיין פָאטֶער,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הִנֵּה חָלַמְתִּי	זֶעה, אִיךְ הָאבּ גֶעטְרוֹימְט
חֲלוֹם עוֹד	נָאךְ אַ טְרוֹים,
וְהִנֵּה	אוּן זֶעה,
הַשֶּׁמֶשׁ	דִי זוּן
וְהַיָּרֵחַ	אוּן דֶער מָאנְד
וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים	אוּן עֶלְף שְׁטֶערְנֶען
מִשְׁתַּחֲוִים לִי:	בּוּקֶען זִיךְ צוּ מִיר.
9 וַיִּגְעַר בּוֹ אָבִיו	9. אוּן זַיין פָאטֶער הָאט אוֹיף אִיהְם אָנְגֶעשְׁרִיעֶן,
וַיֹּאמֶר לוֹ	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם
מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה	וָואס אִיז דִיזֶער טְרוֹים,
אֲשֶׁר חָלָמְתָּ.	וֶועלְכֶען דוּ הָאסְט גֶעטְרוֹימְט?
הֲבוֹא נָבוֹא	וֶועלֶען מִיר דֶען קוּמֶען,
אֲנִי וְאִמְּךָ	אִיךְ, אוּן דַיין מוּטֶער,
וְאַחֶיךָ	אוּן דַיינֶע בְּרִידֶער,
לְהִשְׁתַּחֲוֹת	זִיךְ צוּ בּוּקֶען
לְךָ	צוּ דִיר
אַרְצָה:	צוּ דֶער עֶרְד?
10 וַיְקַנְאוּ בוֹ אֶחָיו.	10. אוּן זַיינֶע בְּרִידֶער הָאבֶּען אִיהְם בֶּעניידֶעט,
וְאָבִיו	אָבֶּער זַיין פָאטֶער

א) בעמערקט, געדיינקט.

שָׁמַר	הָאט [א]גֶעהִיט
אֶת הַדָּבָר:	דִי זַאךְ.
11 וַיֵּלְכוּ אֶחָיו.	11 אוּן זַיינֶע בְּרִידֶער זַיינֶען גֶעגַנְגֶען
לִרְעוֹת	צוּ פִּיטֶערְן
אֶת צֹאן	דִי שָׁאף
אֲבִיהֶם:	פוּן זַייעֶר פָאטֶער.
12 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	12. אוּן יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
לֵךְ נָא	גֶעה דָאךְ,
רְאֵה	זֶעה
אֶת שְׁלוֹם	דֶעם פְרִידֶען
אַחֶיךָ	פוּן דַיינֶע בְּרִידֶער
וְאֶת שְׁלוֹם	אוּן דֶעם פְרִידֶען
הַצֹּאן.	פוּן דִי שָׁאף,
וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר:	אֵן בְּרֶענְג מִר צֻרִיק אֵן אַנְטְוָוארְט
13 וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף	13. אוּן יוֹסֵף אִיז גֶעגַאנְגֶען
אַחַר אֶחָיו.	נָאךְ זַיינֶע בְּרִידֶער,
וַיִּמְצָאֵם	אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעפוּנֶען
בְּדֹתָן:	אִין דוֹתָן.
14 וַיְהִי	14. אוּן עֶס אִיז גֶעוֶוען,
כַּאֲשֶׁר בָּא יוֹסֵף	וִוי יוֹסֵף אִיז גֶעקוּמֶען
אֶל אֶחָיו.	צוּ זַיינֶע בְּרִידֶער,
וַיַּפְשִׁיטוּ	הָאבֶּען זֵיי אַרָאבּ־גֶעצוֹיגֶען
אֶת כֻּתָּנְתּוֹ	דִי הֶעמְד
הַפַּסִּים	פוּן פֶערְשִׁידֶענֶע קָאלָארֶען

אֲשֶׁר עָלָיו: — ווֶעלְכֶע אִיז גֶעוועֶן אוֹיף אִיהם.
15 וַיִּקָּחֻהוּ — 15. אוּן זֵיי הָאבֶּן אִהם גֶנוּמֶען
וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ — אוּן זֵיי הָבֶּן אִהם אַרַיינְגֶעווָרפֶן
הַבֹּרָה. — אִין דִי גְרוּבּ,
וְהַבּוֹר רֵק — אוּן דִי גְרוּבּ אִיז גֶעווֶען לֵיידִיג,
אֵין בּוֹ מָיִם: — אִן אִהם אִזְנִט גֶוֶען קֵיין וַואסֶר
16 וַיַּעַבְרוּ — 16. אוּן עֶס זַיינֶען פֶּערְבַּייגֶגַנְגֶען
אֲנָשִׁים מִדְיָנִים — מִדְיָנִ'ישֶׁע לַייטֶע,
סֹחֲרִים. — קוֹיפְלַייטֶע,
וַיַּעֲלוּ אֶת יוֹסֵף — אוּן זֵיי הָבֶּן אוֹיפְגֶבְּרַכְט יוֹסֵף
מִן הַבּוֹר — פוּן דֶעם גְרוּבּ,
וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף — אוּן זֵיי הָאבֶּען פֶּערְקוֹיפְט יוֹסֵף
לַיִּשְׁמְעֵאלִים — צוּ דִי יִשְׁמְעֵאלִים
בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף: — פִיר צְוַואנְצִיג זִילְבֶּער־שְׁטִיק.
17 וַיִּקְחוּ — 17. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶענוּמֶען
אֶת כְּתֹנֶת יוֹסֵף. — יוֹסֵף'ס הֶעמְד,
וַיִּשְׁחֲטוּ — אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעשְׁלַאכְט
שְׂעִיר עִזִּים — אַ צִיגֶענְ־בָּאק,
וַיִּטְבְּלוּ — אוּן זֵיי הָאבֶּען אַיינְגֶעטוּנְקְט
אֶת הַכֻּתֹּנֶת — דִי הֶעמְד
בַּדָּם: — אִין דִי בְּלוּט.
18 וַיְשַׁלְּחוּ — 18. אוּן זֵיי הָבֶּן אַוועג־גֶשִׁיקְט
אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים — דִי הֶעמְד פוּן פֶערְשִׁידֶענֶע קָאלָארֶען,

א) פיעלע טעג.

וַיָּבִיאוּ — אוּן זֵיי הָאבֶּן (עֶס) גֶעבְּרַאכְט
אֶל אֲבִיהֶם — צוּ זֵייעֶר פָאטֶער,
וַיֹּאמְרוּ — אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט:
זֹאת מָצָאנוּ. — דִיזֶעס הָאבֶּען מִיר גֶעפוּנֶען;
הַכֶּר נָא — דֶערְקֶען דָאךְ,
הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא — אִיז דָאס דַיין זוּהְן'ס הֶעמְד,
אִם לֹא: — אָדֶער נִיט?
19 וַיַּכִּירָהּ — 19. אוּן עֶר הָט אִהר דֶערְקֶנְט
וַיֹּאמֶר — אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
כְּתֹנֶת בְּנִי — (דָאס אִיז) מַיין זוּהְן'ס הֶעמְד,
חַיָּה רָעָה — אַ בֶּייזֶע טְהִיר
אֲכָלָתְהוּ. — הָאט אִיהם אוֹיפְגֶעגֶעסֶען,
טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף: — יוֹסֵף אִיז גֶעווִיס צוּרִיסֶען גֶעווָארֶען.
20 וַיִּקְרַע יַעֲקֹב — 20. אוּן יַעֲקֹב הָאט צוּרִיסֶען
שִׂמְלֹתָיו — זַיינֶע קְלֵיידֶער,
וַיָּשֶׂם — אוּן עֶר הָאט אַרוֹיפְגֶעלֵייגְט
שַׂק — אַ זַאק
בְּמָתְנָיו. — אוֹיף זַיינֶע לֶענְדֶען,
וַיִּתְאַבֵּל — אוּן עֶר הָאט גֶעטְרוֹיעֶרְט
עַל בְּנוֹ — אוֹיף זַיין זוּהְן
יָמִים רַבִּים: — [א] אַ לַאנְגֶע צַייט.

פֶּרֶק לח. — קַאפִּיטֶל 38.

1 וַיְהִי — 1. אוּן עֶס אִיז גֶעוועֶן

בָּעֵת הַהִוא	אִין יֶענֶע צַייט,
וַיֵּרֶד יְהוּדָה	דַאס יְהוּדָה אִיז [א]אַװעג־גֶעאַנגֶען
מֵאֵת אֶחָיו,	פוּן זַיינֶע בְּרִידֶער,
וַיֵּט	אוּן עֶר הָאט זִיךְ גֶעװענְדֶעט
עַד אִישׁ	צוּ [ב]אַ מַאן
עֲדֻלָּמִי	פוּן עֲדוּלָּם,
וּשְׁמוֹ חִירָה:	אוּן זַיין נָאמֶן (אִיז גֶעװֶען) חִירָה
2 וַיַּרְא שָׁם יְהוּדָה	2. אוּן יְהוּדָה הָאט דָארְט גֶעזֶעהֶן
בַּת	דִי טָאכְטֶער
אִישׁ כְּנַעֲנִי	פוּן אַ מַאן פוּן כְּנַעַן,
וּשְׁמוֹ שׁוּעַ,	אוּן זַיין נָאמֶען אִיז גֶעװֶען שׁוּעַ,
וַיִּקָּחֶהָ:	אוּן עֶר הָאט אִיהְר גֶענוּמֶען.
3 וַתֵּלֶד אֶת עֵר	3. אוּן זִי הָאט גֶעבָּארֶען עֵר
וְאֶת אוֹנָן:	אוּן אוֹנָן.
4 וַיִּקַּח יְהוּדָה	4. אוּן יְהוּדָה הָאט גֶענוּמֶען
אִשָּׁה	אַ פְרוֹי
לְעֵר	פִיר עֵר,
בְּכוֹרוֹ,	זַיין עֶרְשְׁט־גֶעבָּארֶענֶעם,
וּשְׁמָהּ תָּמָר:	אוּן אִיהְר נָאמֶן אִיז גֶעװֶען תָּמָר.
5 וַיְהִי עֵר	5. אוּן עֵר אִיז גֶעװֶען
רַע	שְׁלֶעכְט
בְּעֵינֵי יְיָ,	אִין דִי אוֹיגֶען פוּן דֶעם עֶוױגֶען;
וַיְמִתֵהוּ יְיָ:	אֶן דֶר עֶוױגֶר הָט אִהְם גֶטוֹטֶט
6 וַיַּעַשׂ גַּם אוֹנָן	6. אוּן אוֹנָן הָאט אוֹךְ גֶעטָהְן
הָרַע	דִי שְׁלֶעכְטֶעס
בְּעֵינֵי יְיָ,	אִין דִי אוֹיגֶען פוּן דֶעם עֶוױגֶן;

א) אראב. ב) ביז.

וַיָּמָת גַּם אֹתוֹ.	אוּן עֶר הָט גֶטוֹטֶט אוֹךְ אִהְם.

פֶּרֶק לט. קַאפִּיטְל 39.

1 וְיוֹסֵף הוּרַד	1 אֶן יוֹסֵף אִיז אָבְּגֶעפִֿהְרְט גֶװָרֶען
מִצְרָיְמָה,	נָאךְ מִצְרַיִם,
וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר	אוּן עֶס הָאט אִיהְם אָבְּגֶעקוֹיפְט פּוֹטִיפַר,
סְרִיס פַּרְעֹה	פַּרְעֹה'ס אַ הָאף־בֶּעדִינְטֶער,
שַׂר הַטַּבָּחִים	דֶר אָבֶּרְשְׁטֶר פוּן דִי לַיבּ־װַאכֶע
אִישׁ מִצְרִי	אַ מִצְרִי'שֶׁער מַאן,
מִיַּד	פוּן דִי הַאנְד
הַיִּשְׁמְעֵאלִים	פוּן דִי יִשְׁמְעֵאלִים,
אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ	װֶעלְכֶע הָאבֶּן אִהְם אָבְּגֶעפִֿהְרְט
שָׁמָּה:	דָארְט.
2 וַיְהִי יְיָ	2. אוּן דֶער עֶוױגֶער אִיז גֶעװֶען
אֶת יוֹסֵף,	מִיט יוֹסֵף;
וַיְהִי	אוּן עֶר אִיז גֶעװֶען
אִישׁ מַצְלִיחַ:	אַ בֶּעגְלִיקֶענְדֶער מַאן.
3 וַיַּרְא אֲדֹנָיו	3. אוּן זַיין הֶערר הָט גֶעזֶהְן,
כִּי יְיָ אִתּוֹ,	דַאס דֶער עֶוױגֶר אִיז מִט אִהְם,
וְכֹל	אוּן אַלֶעס,
אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה	װָאס עֶר טְהוּט,
יְיָ מַצְלִיחַ	בֶּעגְלִיקְט דֶער עֶוױגֶער
בְּיָדוֹ:	אִין זַיין הַאנְד.
4 וַיִּמְצָא יוֹסֵף	4. אוּן יוֹסֵף הָאט גֶעפוּנֶען
חֵן	גוּנְסְט

בְּעֵינָיו.	אין זיינע אויגען
וַיַּפְקִדֵהוּ	און ער האט אהם [א]אופגנומען
עַל בֵּיתוֹ	איבער זיין הויז,
וְכָל יֶשׁ לוֹ	און אלעס וואס ער הט געהאט,
נָתַן	האט ער געגעבען
בְּיָדוֹ:	אין זיין האנד.
5 וַיְבָרֶךְ יְיָ	5. און דר עווגער הט געבענשט
אֶת בֵּית	די הויז
הַמִּצְרִי	פון דעם מצרי
בִּגְלַל יוֹסֵף.	וועגען יוסף;
וַיְהִי יוֹסֵף	און יוסף איז געוועזן
יְפֵה תֹאַר	פון שעהנעם געשטאלט
וִיפֵה מַרְאֶה:	און פון שעהנעם אנזעהן.
6 וַיְהִי	6. און עס איז געוועזן
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.	נאך דיזע בעגעבענ־הייטען
קָצְפָה אֵשֶׁת פּוֹטִיפַר	האט געצארנט די פרוי פון פוטיפר
עַל יוֹסֵף:	איבער יוסף.
7 וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ.	7. און יוסף'ס הערר האט איהם גענומען,
וַיִּתְּנֵהוּ	און ער האט אהם אריינגעגעבען
אֶל בֵּית הַסֹּהַר:	אין געפענגנים־הויז.
8 וַיְהִי יְיָ	8. און דער עוויגער איז געווען
אֶת יוֹסֵף.	מיט יוסף,
וַיִּתֵּן חִנּוֹ	און ער הט געגעבן זיין גונסט

א) געזעטצט. ב) אויפזעהער. ג) געפענגניס.

בְּעֵינֵי	אין די אויגען
שַׂר	פון דעם [ב]אבערשטען
בֵּית הַסֹּהַר:	פון געפענגנים־הויז.
9 וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית הַסֹּהַר	9. און דער [ב]אבערשטער פון געפענגנם־הויז האט געגעבן
בְּיַד יוֹסֵף	אין יוסף'ס האנד
אֵת כָּל הָאֲסִירִים	אלע געפאנגענע,
אֲשֶׁר	וועלכע זיינען געוועזן
בְּבֵית הַסֹּהַר:	אין געפענגנים־הויז.

פֶּרֶק מ. קאפיטל 40.

1 וַיְהִי	1. און עס איז געוועזן
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	נאך דיזע בעגע־בענהייטען
חָטְאוּ	האבען געזינדיגט,
מַשְׁקֵה	דער שענקער
מֶלֶךְ מִצְרַיִם	פון קעניג פון מצרים
וְהָאֹפֶה.	און דער בעקער
לַאֲדֹנֵיהֶם	געגען זייער הערן,
לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם:	געגען דעם קעניג פון מצרים
2 וַיִּתֵּן אֹתָם	2. און ער האט זיי אריינגעגעבן
בְּמִשְׁמַר.	אין [ג]וואכט־הויז,
מְקוֹם	(אין דעם) ארט,
אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם:	וואו יוסף איז דארט געוועזן געפאנגען.
3 וַיַּחַלְמוּ	3. און זיי האבען געטרוימט

חֲלוֹם — אַ טְרוֹים
בְּלַיְלָה אֶחָד. — אִין אֵיין נַאכְט,
הַמַּשְׁקֶה — דֶער שֶׁענְקֶער
וְהָאֹפֶה: — אוּן דֶער בֶּעקֶער.
4 וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף — 4. אוּן יוֹסֵף אִיז צוּ זֵיי גֶעקוּמֶען
בַּבֹּקֶר. — דֶעם מָארְגֶענְס,
וַיַּרְא אֹתָם — אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעזֶעהְן,
וְהִנָּם זֹעֲפִים: — דַאס זֵיי זַיינֶען [א]טְרוֹיעֶרִיג.
5 וַיִּשְׁאַל אֹתָם — 5. אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעפְרֶעגְט,
לֵאמֹר. — זָאגֶענְדִיג:
מַדּוּעַ — וַוארוּם
פְּנֵיכֶם רָעִים — זַיינֶען אַייעֶרֶע גֶעזִכְטֶער בַּייז
הַיּוֹם: — הַייטֶע?
6 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו — 6. אוּן זֵיי הָאבֶּען גֶזָאגְט צוּ אִיהְם
חֲלוֹם חָלַמְנוּ — אַ טְרוֹים הָאבֶּען מִיר גֶעטְרוֹימְט
וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ. — אוּן קֵיינֶער קֶען אִיהְם דַייטֶען,
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף — אוּן יוֹסֵף הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט:
הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים — זַיינֶען נִיט דִי דַייטוּנְגֶען גָאטֶעס?
סַפְּרוּ נָא לִי: — דָאךְ דֶערְצֵעהְלְט מִיר.
7 וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים — 7. אוּן דֶר אָבֶּערְשְׁטֶער פוּן דִי שֶׁענְקֶערְס הָאט דֶערְצֵעהְלְט
אֶת חֲלֹמוֹ — זַיין טְרוֹים
לְיוֹסֵף. — צוּ יוֹסֵף
וַיֹּאמֶר לוֹ — אוּן עֶר הָט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם:

בַּחֲלוֹמִי — אִין מַיין טְרוֹים,
וְהִנֵּה — אוּן זֶעה,
גֶפֶן לְפָנָי: — אַ ווַיינְשְׁטָאק (אִיז גֶוועֶן) פַר מִיר.
8 וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם. — 8. אוּן אִין דֶעם ווַיינְשְׁטָאק (זַיינֶען גֶעוועֶן) דְרַיי צְווַייגֶען,
וְהִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ — (אוּן) אִיהְרֶע [ב]הֵיינְגְלֶעךְ הָאבֶּען צַייטִיג גֶעמַאכְט
עֲנָבִים: — [ג]ווַיינְטְרוֹיבֶּען.
9 וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי. — 9. אוּן פַּרְעֹה'ס בֶּעכֶער (אִיז גֶעוועֶן) אִין מַיין הַאנְד,
וָאֶקַּח — אוּן אִיךְ גֶענוּמֶען הָאבּ
אֶת הָעֲנָבִים — דִי ווַיינְטְרוֹיבֶּען,
וָאֶשְׂחַט אֹתָם — אוּן אִיךְ הָאבּ זֵיי אוֹסְגֶעדְרִקְט
אֶל כּוֹס פַּרְעֹה — אִין פַּרְעֹה'ס בֶּעכֶער,
וָאֶתֵּן — אוּן אִיךְ הָאבּ גֶעגֶעבֶּען
אֶת הַכּוֹס — דֶעם בֶּעכֶער
עַל כַּף פַּרְעֹה: — אוֹיף פַּרְעֹה'ס הַאנְד.
10 וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף — 10. אוּן יוֹסֵף הָאט צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט
זֶה פִּתְרֹנוֹ. — דָאס אִיז זַיין בֶּעדַייטוּנְג:
שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים — דִי דְרַיי צְווַייגֶען
שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: — זַיינֶען דְרַיי טֶעג.
11 בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים — 11. אִין נָאךְ דְרַיי טֶעג אַרוּם

א) צוטראגען, אונמוטהיג; אויפגערעגט. ב) טרויבען. ג) וויינבעערען.

יִשָּׂא פַרְעֹה	וֶועט פַּרְעֹה עֶרהוֹיבֶּען
אֶת רֹאשֶׁךָ	דַיין קָאפּ,
וַהֲשִׁיבְךָ	און עֶר וֶועט דיר צוּריקקֶעהְרֶען
עַל כַּנֶּךָ .	אוֹיף דַיין שְׁטֶעלֶע,
וְנָתַתָּ	און דו וֶועסְט גֶעבֶּען
כוֹס פַּרְעֹה	פַּרְעֹה'ס בֶּעכֶער
בְּיָדוֹ	אִין זַיין הַאנְד,
כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן	נָאךְ דֶעם פְרִיהֶערְדִיגֶען אַרְט,
אֲשֶׁר הָיִיתָ	וֶוען דו בִּיסְט גֶעוֶוען
מַשְׁקֵהוּ :	זַיין שֶׁענְקֶער.
12 כִּי אִם זְכַרְתַּנִי	12. וֶוען דו וֶועסְט מִיר גֶעדֵיינְקֶען
אִתְּךָ	בַּיי דִיר,
כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ	וֶוען דִיר וֶועט גוּט זַיין,
וְעָשִׂיתָ נָּא	דַאן טְהוּא דָאךְ
עִמָּדִי	מִיט מִיר
חָסֶד .	גְנַאדֶע,
וְהִזְכַּרְתַּנִי	און זָאלְסְט מִיךְ דֶערְמָאהְנֶען
אֶל פַּרְעֹה	פַאר פַּרְעֹה,
וְהוֹצֵאתַנִי	און זָאלְסְט מִיךְ אַרוֹיסְבְּרֵיינְגֶען
מִן הַבַּיִת הַזֶּה:	פוּן דִיזֶע הוֹיז.
13 כִּי	13. דֶען
גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי	אִיךְ בִּין גֶעשְׁטוֹילֶען גֶעוָוארֶען
מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים .	פוּן דִי אִידִישֶׁע לַאנְד,א
וְגַם פֹּה	און אוֹיךְ הִיר
לֹא עָשִׂיתִי מְאוּמָה	הָאבּ אִיךְ גָארְנִישְׁט גֶעטָאהְן,
כִּי שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר :	דַס מֶען הָט מִיךְ אַרַיינְגֶעזֶעצְט אִין גְרוּבּ.
14 וַיַּרְא שַׂר הָאֹפִים	14. וֶוען דֶער אָבֶּערְשְׁטֶער פוּן דִי בֶּעקֶערְס הָט גֶעזֶעהְן,
כִּי טוֹב פָּתָר,	דַאס עֶר הָט גוּט גֶעדַייטֶעט,
וַיֹּאמֶר	דַאן הָאט עֶר גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
אַף אֲנִי	אוֹיךְ אִיךְ (בִּין גֶעוֶוען)
בַּחֲלוֹמִי	אִין מַיין טְרוֹים,ב
וְהִנֵּה	און, זֶעה,
שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי	דְרַיי גֶעפְלָאכְטֶענֶע קֶערְבּ
עַל רֹאשִׁי :	(זַיינֶען גֶעוֶוען) אוֹיף מַיין קָאפּ.
15 וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן	15. און אִין דֶעם אָבֶּערְשְׁטֶען קָארְבּ
מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה	(אִיז גֶעוֶוען) פוּן אַלֶערְלֵייא שְׁפֵּייזֶען פוּן פַּרְעֹה,
מַעֲשֵׂה אֹפֶה.	בַּאקְוֶוערְק,
וְהָעוֹף	און דַאס גֶעפְלִיגֶעל
אֹכֵל אֹתָם	הָאט זֵיי גֶעגֶעסֶען
מִן הַסַּל	פוּן דִי קָארְבּ
מֵעַל רֹאשִׁי :	פוּן אִיבֶּער מַיין קָאפּ.
16 וַיַּעַן יוֹסֵף	16. און יוֹסֵף הָט גֶעַנְטְוָוערְט,
וַיֹּאמַר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:

א) ל׳ גנב פון די עברים. ב) ד. ה. מיר האט זיך אויך געטרוימט. ג) קערב ווייס-ברוט, ברויט קערב; קערב מיט געלעכערטע ברויט.

זֶה פִּתְרֹנוֹ.	דיזעס איז זיין דייטונג:
שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים	די דריי קערב
שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם:	זיינען דריי טעג.
17 בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים	17. אין נאך דריי טעג ארום
יִשָּׂא פַרְעֹה	וועט פרעה (א)אראבנעהמען
אֶת רֹאשְׁךָ	דיין קאפ
מֵעָלֶיךָ	פון דיר,
וְתָלָה אוֹתְךָ	און ער וועט דיך אופהענגען
עַל עֵץ.	אויף א בוים,
וְאָכַל הָעוֹף	און דאס געפליגל וועט עסען
אֶת בְּשָׂרְךָ	דיין פלייש
מֵעָלֶיךָ:	פון דיר.
18 וַיְהִי	18. און עס איז געווען,
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי	אויף דעם דריטען טאג
יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה.	(איז געווען) פרעה'ס געבורטס־טאג,
וַיַּעַשׂ	און ער האט געמאכט
מִשְׁתֶּה	א מאהל־צייט
לְכָל עֲבָדָיו:	פיר אלע זיינע קנעכט.
19 וַיָּשֶׁב	19. און ער הט צוריקגעקערט
אֶת שַׂר	דעם אבערשטען
הַמַּשְׁקִים	פון די שענקערס
עַל מַשְׁקֵהוּ	אויף זיין (ב)שענק־שטעלע,
וַיִּתֵּן	און ער האט געגעבען
הַכּוֹס	דעם בעכער

א) אראפּהייבען. ב) שענק־אמט. ג) לאנקע, זומפּען־גראז.

עַל כַּף פַּרְעֹה:	אויף פרעה'ס האנד.
20 וְאֶת שַׂר הָאֹפִים	20. און דעם אבערשטען פון די בעקערס
תָּלָה.	האט ער אויפגעהאנגען,
כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף:	ווי יוסף האט זיי געדייטעט.
21 וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים	21. און דר אבערשטער פון די שענקערס הט נט גדיינקט
אֶת יוֹסֵף	יוסף,
וַיִּשְׁכָּחֵהוּ:	זאנדרן ער הט אים פרגעסן.

מִקֵּץ — מִקֵּץ

פֶּרֶק מא. — קאפיטל 41.

1 וַיְהִי	1. און עס איז געווען
מִקֵּץ	אם ענדע
שְׁנָתַיִם יָמִים.	פון צוויי יאהר,
וּפַרְעֹה חֹלֵם	און פרעה האט געטרוימט,
וְהִנֵּה עֹמֵד	דאס ער שטעהט
עַל הַיְאֹר:	ביי דעם פלוס.
2 וְהִנֵּה	2. און זעה,
מִן הַיְאֹר	פון דעם פלוס
עֹלֹת	געהען אויף
שֶׁבַע פָּרוֹת	זיבען קיה,
יְפוֹת מַרְאֶה	שעהן פון אנזעהן
וּבְרִיאֹת בָּשָׂר.	און פעטע (אין) פלייש,
וַתִּרְעֶינָה	און זיי האבען זיך געפיטערט
בָּאָחוּ:	אויף דער (ג)וויזע.

3 וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת	3. אוּן זֶעה, זִיבֶּען אַנְדֶערֶע קִיה
עֹלוֹת	גֶעהֶען אוֹיף
אַחֲרֵיהֶן	נָאךְ זֵיי
מִן הַיְאֹר	פוּן דֶעם פְּלוּס,
רָעוֹת מַרְאֶה	שְׁלֶעכְטֶע פוּן אָנְזֶעהְן
וְדַקּוֹת בָּשָׂר.	אוּן [א]מָאגֶערֶע (אִין) פְלֵייש,
וַתַּעֲמֹדְנָה	אוּן זֵיי הָאבֶּען זִיךְ גֶשְׁטֶעלְט
אֵצֶל הַפָּרוֹת	בַּיי דִי קִיה
עַל שְׂפַת	בַּיי דֶעם בְּרֶעג
הַיְאֹר:	פוּן דֶעם פְלוּס.
4 וַתֹּאכַלְנָה	4. אוּן עֶס הָבֶּן אוֹיפְגֶעגֶסֶען
הַפָּרוֹת	דִיא קִיה,
רָעוֹת הַמַּרְאֶה	דִי שְׁלֶעכְטֶע פוּן אָנְזֶעהְן
וְדַקּוֹת הַבָּשָׂר	אוּן דִי מָאגֶערֶע (אִין) פְלֵייש,
אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת	דִי זִיבֶּען קִיה,
יְפֹת הַמַּרְאֶה	דִי שֵׁעהֶנֶע פוּן אָנְזֶעהְן
וְהַבְּרִיאֹת.	אוּן דִי פֶּעטֶע;
וַיִּיקַץ פַּרְעֹה:	דַאן הָאט פַּרְעֹה עֶרְוַואכְט.
5 וַיִּישָׁן	5. אוּן עֶר אִיז אַיינְגֶעשְׁלָפֶן,
וַיַּחֲלֹם	אוּן עֶר הָאט גֶעטְרוֹימְט
שֵׁנִית.	אַ צְווֵייטֶען מָאל:
וְהִנֵּה	אוּן זֶעה,
שֶׁבַע שִׁבֳּלִים	זִיבֶּען זַאנְגֶען
עֹלוֹת	גֶעהֶען אוֹיף
בְּקָנֶה אֶחָד	אוֹיף אֵיין [ב]הַאלְם,
בְּרִיאוֹת	פֶּעטֶע
וְטֹבוֹת:	אוּן גוּטֶע.
6 וְהִנֵּה	6. אוּן זֶעה,
שֶׁבַע שִׁבֳּלִים	זִיבֶּען זַאנְגֶען,
דַּקּוֹת	מָאגֶערֶע
וּשְׁדוּפֹת	אוּן [ג]אוֹיסְגֶעקְלַאפְּטֶע
קָדִים	פוּן אָסְט-ווינְד,
צֹמְחוֹת	שְׁפְּרָאצֶען
אַחֲרֵיהֶן:	נָאךְ זֵיי.
7 וַתִּבְלַעְנָה	7 אוּן עֶס הָאבֶּן אַיינְגֶעשְׁלוּנְגֶן
הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת	דִי מָאגֶערֶע זַאנְגֶען
אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים	דִי זִיבֶּען זַאנְגֶען,
הַבְּרִיאוֹת	דִי פֶּעטֶע
וְהַמְּלֵאוֹת.	אוּן דִי פוּלֶע;
וַיִּיקַץ פַּרְעֹה	דַאן הָאט פַּרְעֹה עֶרְוַואכְט,
וְהִנֵּה חֲלוֹם:	אֶן זֶעה, (עֶס אִיז גֶוֶען) אַ טְרוֹים.
8 וַיְהִי	8. אוּן עֶס אִיז גֶעווֶען
בַבֹּקֶר	דֶעם-מָארְגֶענְס
וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ	אִיז זַיין גַייסְט [ד]בֶּאוּנְרוּהִגְט גֶוָורֶען
וַיִּשְׁלַח	אוּן עֶר הָאט גֶעשִׁיקְט,
וַיִּקְרָא	אוּן עֶר הָאט גֶערוּפֶען
אֶת כָּל חַרְטֻמֵּי	אַלֶע [ה]בִּילְדֶער-שְׁרִיפְט גֶעלֶעהְרְטֶע
מִצְרָיִם	פוּן מִצְרַיִם
וְאֶת חֲכָמֶיהָ.	אוּן אַלֶע אִיהְרֶע קְלוּגֶע,

א) דינע. ב) שטעקל שטענגעל. שטריי. ג) פערברענטע, אויסגעטריקענטע. ד) האט געקלאפט, זיך בעוועגט.
ה) געהיים-דייטער.

וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם	און פַּרְעֹה הָאט דֶערְצֶעהְלְט צוּ זַיי
אֶת חֲלֹמוֹ	זַיין טְרוֹים;
וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם	און קֵיינֶער הָאט זַיי גֶעקֶענְט דַייטֶען
לְפַרְעֹה:	פִיר פַּרְעֹה.
9 וַיְדַבֵּר	9. דַאן הָאט גֶערֶעדְט
שַׂר הַמַּשְׁקִים	דֶער אָבֶּערְשְׁטֶער פוּן דִי שֶׁענְקֶער
אֶת פַּרְעֹה	מִיט פַּרְעֹה,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
אֶת חֲטָאַי	מַיינֶע זִינְד
אֲנִי מַזְכִּיר	דֶערְמָאהְן אִיךְ
הַיּוֹם:	הַייטֶע.
10 פַּרְעֹה קָצַף	10. פַּרְעֹה הָאט גֶעצִירֶענְט
עַל עֲבָדָיו.	אִיבֶּער זַיינֶע קְנֶעכְט,
וַיִּתֵּן אֹתִי	און עֶר הָאט מִיר אַרַיינְגֶעגֶבֶּען
בְּמִשְׁמַר	אִין וַואכְט-הוֹיז,
בֵּית	(אִין) דִי הוֹיז
שַׂר	פוּן דֶעם אָבֶּערְשְׁטֶען
הַטַּבָּחִים	פוּן דִי לַייבּ-וַואכֶע,
אֹתִי	מִיר
וְאֵת שַׂר	און דֶעם אָבֶּערְשְׁטֶען
הָאֹפִים:	פוּן דִי בֶּעקֶערְס.
11 וַנַּחַלְמָה	11 און מִיר הָאבֶּען גֶעטְרוֹימְט
חֲלוֹם	אַ טְרוֹים
בְּלַיְלָה אֶחָד.	אִין אֵיין נַאכְט,
אֲנִי וָהוּא:	אִיךְ און עֶר.

12 וְשָׁם אִתָּנוּ	12 און דָארְט אִיז מִיט אוּנְז גֶעוֶוען
נַעַר עִבְרִי	אַ אִידִישֶׁער קְנַאבֶּע,
עֶבֶד	אַ קְנֶעכְט
לְשַׂר	בַּיי דֶעם אָבֶּערְשְׁטֶען
הַטַּבָּחִים	פוּן דִי לַייבּ-וַואכֶע,
וַנְּסַפֶּר לוֹ	און מִיר הָאבֶּען אִהְם דֶערְצֶעהְלְט,
וַיִּפְתָּר לָנוּ	און עֶר הָאט אוּנְז גֶעדַייטֶעט
אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ.	אִינְזֶערֶע טְרוֹימֶען,
אִישׁ	יֶעדֶען
כַּחֲלֹמוֹ	נָאךְ זַיין טְרוֹים,
פָּתָר:	הָאט עֶר גֶעדַייטֶעט.
13 וַיְהִי	13. און עֶס אִיז גֶעוֶוען,
כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ	ווִי עֶר הָאט אוּנְז גֶעדַייטֶעט,
כֵּן הָיָה.	אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען:
אֹתִי	מִיךְ
הֵשִׁיב	הָאט מֶען צוּרִיק-גֶעקֶעהְרְט
עַל כַּנִּי	אוֹיף מַיין שְׁטֶעלֶע,
וְאֹתוֹ	און אִיהְם
תָלָה:	הָאט מֶען אוֹיפְגֶעהַאנְגֶען.
14 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה	14. און פַּרְעֹה הָאט גֶעשִׁיקְט,
וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף	און עֶר הָאט גֶערוּפֶען יוֹסֵף,
וַיְרִיצֻהוּ	און מֶען הָט אִהְם א שְׁנֶעל גֶבְּרַכְט
מִן הַבּוֹר.	פוּן דִי גְרוּבּ,
וַיְגַלַּח	און עֶר הָאט זִיךְ ב אָבְּגֶעגָלְט,

א) גֶעמַאכְט לוֹיפֶען. ב) אבגעשארען.

ויחלף	און ער האט איבערגעביטען
שמלתיו	זיינע קליידער,
ויבא	און ער איז געקומען
אל פרעה:	צו פרעה.
15 ויאמר פרעה	15. און פרעה האט געזאגט
אל יוסף	צו יוסף:
חלום	א טרוים
חלמתי	האב איך געטרוימט,
ופתר אין אתו	און קיינער קען איהם דייטען,
ואני שמעתי	און איך האב געהערט
עליך	וועגען דיר,
לאמר	זאגענדיג:
תשמע	(דאס) דו פערשטעהסט
חלום	א טרוים
לפתר אתו:	איהם צו דייטען.
16 ויען יוסף	16 און יוסף האט געאנטווארט
את פרעה	פרעה,
לאמר.	זאגענדיג:
אלהים	גאט
יענה	זאל אנטווארטען
את שלום פרעה:	פרעה'ס פרידען.
17 ויספר פרעה	17 און פרעה האט דערצעהלט
את חלומותיו	זיינע טרוימען
ליוסף:	צו יוסף.
18 ויאמר יוסף	18. און יוסף האט געזאגט

אל פרעה	צו פרעה:
חלום פרעה	פרעה'ס טרוים
אחד הוא.	איז איינער;
את אשר האלהים עשה	וואס גאט וויל טהאן
הגיד לפרעה:	האט ער [א]געזאגט צו פרעה.
19 שבע פרת הטבת	19. די זיבען גוטע קיה
ושבע השבלים הטבת	און די זיבען גוטע זאנגען
שבע שנים הנה.	זיינען זיבען יאהר;
ושבע הפרות	און די זיבען קיה,
הרקות	די מאגערע
והרעת	און די שלעכטע,
ושבע השבלים	און די זיבען זאנגען,
הרקות	די ליידיגע,
שבע שנים הנה:	זיינען זיבען יאהר.
20 הנה	20. זעה,
שבע שנים	זיבען יאהר
באות.	קומען
שבע גדול	(פון) גרויסער [ב]זאטקייט
בכל ארץ מצרים:	אין דעם גאנצען לאנד מצרים.
21 וקמו	21 דאן וועלען אויפשטעהן

א) דערצעהלט, פערקינדיגט. ב) זעטיגונג.

שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב	זִיבֶּען הוּנְגֶער יָאהְרֶען
אַחֲרֵיהֶן	נָאךְ זֵיי,
וְנִשְׁכַּח	דַאס עֶס וֶועט פֶּערְגֶעסֶן וֶוערֶן
כָּל הַשָּׂבָע	דִי גַאנְצֶע זַאטְקַייט
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.	אִין דִי לַאנְד מִצְרַיִם,
וְכִלָּה הָרָעָב	אוּן דֶר הוּנְגֶער וֶועט [א]פֶּערְדַארְבֶּן
אֶת הָאָרֶץ	דִי לַאנְד.
22 וְלֹא יִוָּדַע הַשָּׂבָע	22. אוּן דִי זַאטְקַייט וֶועט נִיט בֶּעמֶערְקְט וֶוערֶען
בָּאָרֶץ	אִין דִי לַאנְד
מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא	וֶועגֶען יֶענֶעם הוּנְגֶער,
אַחֲרֵי כֵן.	(וֶועלְכֶער וֶועט זַיין) נָאכְדֶם,
כִּי כָבֵד הוּא מְאֹד:	דֶען עֶר וֶועט זַיין זֶעהְר שְׁוֶוער.
23 וְעַל הִשָּׁנוֹת	23 אוּן וֶועגֶן דִי ווידֶרְהָאלוּנְג
הַחֲלוֹם	פוּן דֶעם טְרוֹים
פַּעֲמָיִם	צְוֵויי מָאהְל,
כִּי מְמַהֵר הָאֱלֹהִים	(בֶּעדַייטֶעט), דַאס גָאט אַיילְט
לַעֲשֹׂתוֹ:	עֶס צוּ טְהָאן.
24 וְעַתָּה	24. אוּן יֶעצְט
יֵרֶא פַרְעֹה	זָאל פַּרְעֹה זֶעהְן
אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם.	אַ פֶּערְשְׁטֶענְדִיגֶען אוּן קְלוּגֶען מַאן,
וִישִׁיתֵהוּ	אוּן עֶר זָאל אִיהְם [ב]זֶעצֶען

עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם:	אִיבֶּער דִי לַאנְד מִצְרַיִם.
25 יַעֲשֶׂה פַרְעֹה	25. פַּרְעֹה זָאל (דָאס) טְהָאן,
וְיַפְקֵד	אוּן עֶר זָאל אוֹיפְנֶעהְמֶען
פְּקִדִים	אוֹיפְזֶעהֶער
עַל הָאָרֶץ.	אִיבֶּער דִי לַאנְד,
וְחִמֵּשׁ	אֶן עֶר זָאל נֶעהְמֶען אַ פִינְפְטֶע טְהֵיל
אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם	(פוּן) דִי לַאנְד מִצְרַיִם
בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע:	אִין דִי זִיבֶּען זַאטֶע יָאהְרֶען.
26 וְיִקְבְּצוּ	26. אוּן זֵיי זָאלֶען זַאמְלֶען
אֶת כָּל אֹכֶל	אַלֶע שְׁפַּייזֶע
הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת	פוּן דִי גוּטֶע יָאהְרֶען,
וְהָיָה הָאֹכֶל	אוּן דִי שְׁפַּייזֶע זָאל זַיין
לְפִקָּדוֹן	אַלְס אוֹיפְבֶּעוַואהְרוּנְג
לָאָרֶץ	פִיר דִי לַאנְד
לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב.	פִיר דִי זִיבֶּען הוּנְגֶער יָאהְרֶען,
וְלֹא תִכָּרֵת הָאָרֶץ	אוּן דִי לַאנְד וֶועט נִיט [ג]אָבְּגֶעשְׁנִיטֶען וֶוערֶען
בָּרָעָב:	דוּרְךְ דֶעם הוּנְגֶער.
27 וַיִּיטַב הַדָּבָר	27. אוּן דִי זַאךְ אִיז [ד]גֶעפֶעלִיג גֶעוֶוארֶען
בְּעֵינֵי פַרְעֹה.	אִין פַּרְעֹה'ס אוֹיגֶען

א) פערצעהרען, פערניכטען, אויסמאגערען. ב) מאכען. ג) פערטיליגט, פערדארבען. ד) גוט געווען.

וּבְעֵינֵי	און אין די אויגען
כָּל עֲבָדָיו:	פון אַלע זיינע קנעכט.
28 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה	28. און פַּרְעֹה האט געזאגט
אֶל יוֹסֵף.	צו יוֹסֵף:
אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ	נאכדעם ווי גאט האט דיר געלאזען וויסען
אֶת כָּל זֹאת,	דיזעס אלעס,
אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ:	איז ניטא אזא פערשטענדיגער און קלוגער ווי דו ביסט.
29 וַיָּסַר פַּרְעֹה	29 און פַּרְעֹה הָט ארָבגענומען
אֶת טַבַּעְתּוֹ	זיין רינג
מֵעַל יָדוֹ	פון זיין האנד,
וַיִּתֵּן אֹתָהּ	און ער האט איהר אנגעטאן
עַל יַד יוֹסֵף.	אויף יוֹסֵף'ס האנד,
וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ	און ער האט אהם בעקליידעט
בִּגְדֵי שֵׁשׁ	(מיט) קליידער פון [א] פיינע ליינוואנד,
וַיָּשֶׂם	און ער האט ארויפגעלייגט
רְבִד הַזָּהָב	א גאלדענע קעט
עַל צַוָּארוֹ:	אויף זיין האלדז.
30 וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ	30 און ער הָט אהם געלָזן פָהרען
בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה	אין דעם צווייטען וואגען,
אֲשֶׁר לוֹ	וועלכען ער האט געהאט,
וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו	און מען הָט אויסגערופן פאר אהם:
אַבְרֵךְ.	[ב] קניט זיך!
וְנָתוֹן אֹתוֹ	און ער האט איהם געזעצט

א) ביסוס. ב) יונגער הערר.

עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם:	איבער די גאנצע לאנד מִצְרַיִם.
31 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה	31. און פַּרְעֹה האט געזאגט
אֶל יוֹסֵף.	צו יוֹסֵף:
בִּלְעָדֶיךָ	אָהן דיר
לֹא יָרִים אִישׁ	זאל קיין מאן אויפהויבען
אֶת יָדוֹ	זיין האנד
וְאֶת רַגְלוֹ	און זיין פוס
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם:	אין די גאנצע לאנד מִצְרַיִם.
32 וַיִּקְרָא פַּרְעֹה	32. און פַּרְעֹה האט גערופען
שֵׁם יוֹסֵף	דעם נאמען פון יוֹסֵף:
צָפְנַת פַּעְנֵחַ.	צָפְנַת פַּעְנֵחַ,
וַיִּתֶּן לוֹ	און ער האט איהם געגעבען
אֶת אָסְנַת	אָסְנַת,
בַּת פּוֹטִי פֶרַע	די טאכטער פון פּוֹטִי פֶרַע,
כֹּהֵן אֹן	דעם פריסטער פון אֹן,
לְאִשָּׁה:	פיר א פרוי.
33 וְיוֹסֵף	33. און יוֹסֵף
בֶּן שְׁלשִׁים שָׁנָה.	איז געוועזען דרייסיג יאהר אלט,
בְּעָמְדוֹ	ווען ער איז געשטאנען
לִפְנֵי פַּרְעֹה	פאר פַּרְעֹה,
מֶלֶךְ מִצְרָיִם:	דעם קעניג פון מִצְרַיִם.
34 וַיֵּצֵא יוֹסֵף	34 און יוסף הָט אופגעהויבט

בָּר	געטריידע,
כְּחוֹל הַיָּם	ווי די זאמד פון דעם מעער,
הַרְבֵּה מְאֹד.	זעהר פיל,
עַד כִּי חָדַל	ביז ער האט אויפגעהערט
לִסְפֹּר	צו צעהלען,
כִּי אֵין מִסְפָּר:	דען עס איז נט געווען קיין צאהל.
35 וּלְיוֹסֵף יֻלַּד	און ביי יוסף זיינען געבארען געווארען
שְׁנֵי בָנִים	צוויי זיהן
בְּטֶרֶם תָּבוֹא	בעפאר עס איז געקומען,
שְׁנַת הָרָעָב.	דער יאהר פון הונגער,
אֲשֶׁר יָלְדָה לּוֹ אָסְנַת:	וועלכע אסנת האט צו איהם געבארען.
36 וַיִּקְרָא	36. און ער האט גערופען
אֶת שֵׁם	דעם נאמען
הַבְּכוֹר	פון דעם ערשט-געבארענעם:
מְנַשֶּׁה.	מנשה,
וְאֵת שֵׁם	און דעם נאמען
הַשֵּׁנִי	פון דעם צווייטען
קָרָא אֶפְרָיִם.	האט ער גערופען אפרים.
37 וַתִּכְלֶינָה	37 און עס האבען זיך געענדיגט
שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע	די זיבען זאטע יאהרען,
אֲשֶׁר הָיָה	וועלכע זיינען געווען
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:	אין די לאנד מצרים.
38 וַתְּחִלֶּינָה	38. און עס האבען אנגעפאנגען
שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב	די זיבען הונגער יאהרען

א) אדער: און אלע לענדער זיינען געקומען א. ז. וו.

לָבוֹא	צו קומען,
כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף.	ווי יוסף האט געזאגט,
וַיְהִי רָעָב	און עס איז געווען א הונגער
בְּכָל הָאֲרָצוֹת	אין אלע לענדער,
וּבְכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם	אבער אין די גאנצע לאנד מצרים
הָיָה לָחֶם:	איז געווען ברויט.
39 וְכָל הָאָרֶץ	39 און א(פון) דר גאנצר ערד
בָּאוּ	איז מען געקומען
מִצְרַיְמָה	נאך מצרים
לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף.	צו קויפען געטריידע ביי יוסף,
כִּי חָזַק הָרָעָב	דען דר הונגר איז געווען שטארק
בְּכָל הָאָרֶץ:	באויף דער גאנצען ערד.

פֶּרֶק מב. קאפיטל 42.

1 וַיַּרְא יַעֲקֹב	1 און ווען יעקב הט געזעהן,
כִּי יֶשׁ שֶׁבֶר	דאס עס איז דא געטריידע
בְּמִצְרָיִם.	אין מצרים,
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	האט יעקב געזאגט
לְבָנָיו:	צו זיינע זיהן:
2 הִנֵּה	2. זעה,
שָׁמַעְתִּי	איך האב געהערט,
כִּי יֶשׁ שֶׁבֶר	דאס עס איז דא געטריידע
בְּמִצְרָיִם.	אין מצרים;
רְדוּ שָׁמָּה	געהט דארטען ארונטער,

ב) אין אלע לענדער.

וְשִׁבְרוּ לָנוּ	און קויפט פיר אונז
מִשָּׁם	פון דארט,
וְנִחְיֶה	אום מיר זאלען בלייבען לעבען,
וְלֹא נָמוּת׃	און מיר זאלען ניט שטארבען.
3 וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף	3. און יוסף'ס ברידער זיינען ארונטער געגאנגען
עֲשָׂרָה.	צעהן,
לִשְׁבֹּר	צו קויפען
בָּר	געטריידע
מִמִּצְרָיִם׃	פון מצרים.
4 וְאֶת בִּנְיָמִין	4. אבער בנימין,
אֲחִי יוֹסֵף	יוסף'ס ברודער,
לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב	האט יעקב ניט געשיקט
אֶת אֶחָיו.	מיט זיינע ברידער,
כִּי אָמַר	דען ער האט געזאגט:
פֶּן יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃	פיליכט וועט איהם טרעפען איין אונגליק.
5 וְיוֹסֵף	5. און יוסף,
הוּא הַשַּׁלִּיט	ער איז געוועזען דער הערשער
עַל הָאָרֶץ	איבער די לאנד;
הוּא הַמַּשְׁבִּיר	ער איז געוועזען דער טריידע פערקויפער
לְכָל עַם הָאָרֶץ	צום גאנצען פאלק פון די לאנד;
וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף	און יוסף'ס ברידער זיינען געקומען
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ	און זיי האבען זיך געבוקט צו איהם
אַפַּיִם	מיט דעם געזיכט
אָרְצָה׃	צו דער ערד.

א) שפיאנען.

6 וַיַּרְא יוֹסֵף	6. און יוסף האט געזעהן
אֶת אֶחָיו	זיינע ברידער,
וַיַּכִּרֵם.	און ער האט זיי דערקענט,
וְהֵם	אבער זיי
לֹא הִכִּרֻהוּ׃	האבען איהם ניט דערקענט.
7 וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף	7. און יוסף האט זיך דערמאנט
אֵת הַחֲלֹמוֹת	די טרוימען,
אֲשֶׁר חָלַם	וועלכע ער האט געטרוימט
לָהֶם.	וועגען זיי,
וַיֹּאמֶר	און ער האט געזאגט
אֲלֵיהֶם	צו זיי:
מְרַגְּלִים אַתֶּם׃	איהר זייט [א]אויסזעהערס.
8 וַיֹּאמְרוּ	8. און זיי האבען געזאגט
אֵלָיו	צו איהם:
לֹא אֲדֹנִי.	ניין, מיין הערר!
וַעֲבָדֶיךָ	זאנדערן דיינע קנעכט
בָּאוּ	זיינען געקומען
לִשְׁבָּר	צו קויפען
אֹכֶל׃	שפייזע.
9 כֵּנִים אֲנַחְנוּ.	9 מיר זיינען ערהרליכע לייטע,
לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ	דיינע קנעכט זיינען נימאלס געוועזען
מְרַגְּלִים׃	אויסזעהערס.
10 שְׁנֵים עָשָׂר אֲנַחְנוּ	10. צוועלף זיינען מיר,
בְּנֵי	די זיהן
אִישׁ אֶחָד	פון איין מאן,

בְּאֶרֶץ	אין די לאַנד
כְּנָעַן.	כְּנַעַן,
וְהִנֵּה	און זעה,
הַקָּטֹן	דער קלענסטער
אֶת אָבִינוּ	איז ביי אונזער פאטער
הַיּוֹם	הייטע,
וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ:	און [דער] איינער איז ניטא.
11 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף	11. און יוסף האט געזאגט צו זיי:
בְּזֹאת	דורך דיזעס
תִּבָּחֵנוּ:	זאלט איהר געפרופט ווערן.
12 שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד	12. שיקט פון אייך איינעם,
וְיִקַּח	און ער זאל נעהמען
אֶת אֲחִיכֶם	אייער ברודער,
וְאַתֶּם	און איהר
הֵאָסְרוּ	בלייבט געפאנגען,
וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם	אום אייערע ווערטער זאלען געפרופט ווערען,
הַאֱמֶת אִתְּכֶם.	אוב די וואהרהייט איז ביי אייך;
וְאִם לֹא	און אויב ניט,
חֵי פַרְעֹה	איזא[א] וואהר ווי פרעה לעבט,
כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם:	דאס איהר זייט אויסזעהערס.
13 וַיֶּאֱסֹף אֹתָם	13 אן ער האט זיי[ב] איינגזמלט
אֶל מִשְׁמָר	אין וואכט-הויז
שְׁלֹשֶׁת יָמִים:	דריי טעג.

14 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף	14. און יוסף האט געזאגט צו זיי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי	אויף דעם דריטען טאג:
זֹאת עֲשׂוּ	טהוט דיזעס,
וִחְיוּ.	אום איהר זאלט בלייבען לעבען;
אֶת הָאֱלֹהִים	פיר גאט
אֲנִי יָרֵא:	פירכטע איך.
15 אִם כֵּנִים אַתֶּם	15. אויב איהר זייט עהרליכע,
אֲחִיכֶם אֶחָד	איין ברודער אייערער
יֵאָסֵר	זאל בלייבען געפאנגען
בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם.	אין אייער וואכט-הויז,
וְאַתֶּם	און איהר
לְכוּ	געהט,
הָבִיאוּ	ברייגנט
שֶׁבֶר	געטריידע
רַעֲבוֹן	(פיר) דעם הונגער
בָּתֵּיכֶם:	פון אייערע הייזער.
16 וְאֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן	16. און אייער קלענסטען ברודער
תָּבִיאוּ אֵלַי	זאלט איהר ברייגען צו מיר,
וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם	אום אייערע ווערטער זאלען בעגלויבט ווערען,
וְלֹא תָמוּתוּ.	און איהר זאלט ניט שטארבען,
וַיַּעֲשׂוּ כֵן:	און זיי האבען געטאהן אזוי.
17 וַיֹּאמְרוּ	17. און זיי האבען געזאגט

א) ווערטערליך: (ביי) פרעה'ס לעבען: ב) אריינגעזעצט,

איש אל אחיו — איינער צום אנדערן:
אבל — וואהרליך!
אשמים אנחנו — מיר זיינען שולדיג
על אחינו — וועגען אונזער ברודער,
אשר ראינו — וויל מיר האבען געזעהן
צרת — די אליידען
נפשו — פון זיין זעלע,
בהתחננו אלינו — ווען ער האט זיך געבעטען צו אונז,
ולא שמענו. — און מיר האבן נט (געוואלט) הערן,
על כן — דארום
באה אלינו — איז געקומען איבער אונז
הצרה הזאת: — דיזער אונגליק.
18 והם — .18 און זיי
לא ידעו — האבען ניט געוואוסט,
כי שמע יוסף. — דאס יוסף פערשטעהט,
כי המליץ — דען דער דאלמעטשער
בינותם: — (איז געוועזן) צווישען זיי.
19 ויסב — 19 און ער הט זיך אוועקגעקערט
מעליהם — פון זיי
ויבך. — און ער האט געוויינט,
וישב אליהם — און ער הט זיך צוריקגעקערט צו זיי,
וידבר אליהם — און ער האט גערעדט צו זיי,
ויקח מאתם את שמעון — און ער האט גענומען פון זיי שמעון,
ויאסר אתו — און ער האט איהם [ב]געבונדן

לעיניהם: — פאר זייערע אויגען.
20 ויצו יוסף — .20 און יוסף האט בעפוילן,
וימלאו — [א]דאס מען זאל אנפילען
את כליהם — זייערע געפעס
בר — (מיט) געטריידע,
ולהשיב — און צוריק־צו־קעהרען
כספיהם — זייערע געלדער
איש אל שקו — יעדען אין זיין זאק,
ולתת להם — און זיי צו געבען
צדה — שפייזע
לדרך. — אויף דעם וועג;
ויעש להם כן: — און מן הט צו זיי געטהן אזוי.
21 וישאו — 21 און זיי האבן [ג]אנגעלאדן
את שברם — זייערע געטריידע
על חמריהם. — אויף זייערע אייזלען,
וילכו — און זיי זיינען אוועקגעגאנגען
משם: — פון דארט.
22 ויפתח האחד — .22 און [דער] איינער האט געעפענט
את שקו — זיין זאק
לתת — צו געבען
מספוא — פוטער
לחמרו — צו זיין אייזעל
במלון. — אין דעם [ה]הערבערג,
וירא — און ער האט דערזעהן
את כספו — זיין געלד,
והנה הוא — און זעה, עס איז געוועזן

א) אנגסט, עלענד. ב) געפאנגען גענומען. ג) און מען האט אנגעפילט זייערע זעק. ד) ארויסגעהויבן.
ה) אריינפאהר-הויז.

בְּפִי	בַּיי דֶער עֶפְנוּנְג
אַמְתַּחְתּוֹ:	פוּן זַיין זַאק.
23 וַיֶּחֶרְדוּ	23. און זֵיי הָאבֶּען גֶעצִטֶרְט
אִישׁ אֶל אָחִיו	אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערְן,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
מַה זֹּאת	וָואס אִיז דִיזֶעס,
עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ:	(וָואס) גָאט הָאט אוּנְז גֶעטָאהְן!
24 וַיָּבֹאוּ	24. און זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
אֶל יַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב
אֲבִיהֶם.	זֵייעֶר פָאטֶער,
וַיַּגִּידוּ לוֹ	און זֵיי הָאבֶּען אִהְם דֶערְצֵעהְלְט
אֵת כָּל הַקֹּרֹת אֹתָם:	אַלֶעס, וָואס זֵיי הָאט גֶעטְרָאפֶען.
25 וַיְהִי	25. און עֶס אִיז גֶעוֶועֶן,
הֵם מְרִיקִים	(וֶוען) זֵיי הָאבֶּען אוֹסְגֶעלֵיידִגְט
שַׂקֵּיהֶם	זֵייעֶרֶע זֶעק,
וְהִנֵּה	און זֶעה,
אִישׁ צְרוֹר כַּסְפּוֹ	יֶעדֶערֶענְ'ס בִּינְטֶעל גֶעלְד
בְּשַׂקּוֹ.	(אִיז גֶעוֶועֶן) אִין זַיין זַאק;
וַיִּרְאוּ	און זֵיי הָאבֶּען גֶעזֶעהְן
אֶת צְרֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם	זֵייעֶרֶע בִּינְטְלֶעךְ גֶעלְד,
הֵמָּה	זֵיי
וַאֲבִיהֶם	און זֵייעֶר פָאטֶער,
וַיִּירָאוּ:	און זֵיי הָאבֶּען גֶעפִירְכְטֶעט.

א) גרויע קאפ, גרויע האר.

26 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם	26. דַאן הָאט גֶעזָאגְט צוּ זֵיי
יַעֲקֹב אֲבִיהֶם	יַעֲקֹב, זֵייעֶר פָאטֶער:
אֹתִי שִׁכַּלְתֶּם.	מִיךְ הָט אִיהְר קִנְדֶערְלָז גֶעמַכְט!
יוֹסֵף אֵינֶנּוּ	יוֹסֵף אִיז נִיטָא,
וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ	און שִׁמְעוֹן אִיז נִיטָא,
וְאֶת בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ	און בִּנְיָמִין ווִילְט אִיהְר צוּנֶעהְמֶען;
עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה:	אִיבֶּער מִיר אִיז אַלֶעס גֶעקוּמֶען!
27 וַיֹּאמֶר	27. און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
לֹא יֵרֵד בְּנִי	מַיְן זוּהְן וֶועט נִט אַרוּנְטֶער גֵעהְן
עִמָּכֶם.	מִיט אַייךְ,
כִּי	דֶען
אָחִיו מֵת	זַיין בְּרוּדֶער אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען,
וְהוּא לְבַדּוֹ	און עֶר אַלֵיין
נִשְׁאָר	אִיז אִיבֶּער־גֶעבְּלִיבֶּען,
וּקְרָאָהוּ אָסוֹן	אֶן(וֶון) אַסוֶּעט טְרֶעפֶן אֵין אֶנְגְלִק
בַּדֶּרֶךְ	אוֹיף דֶעם וֶועג,
אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ	וָואס אִיהְר וֶועט גֵעהְן אוֹיף אִיהְר,
וְהוֹרַדְתֶּם	דַן וֶוט אִיהְר אַרוּנְטֶער־בְּרֵיינְגֶען
אֶת שֵׂיבָתִי	מַיין אגְרוֹיעֶס־עֶלְטֶער
בְּיָגוֹן	מִיט טְרוֹיעֶר
שְׁאוֹלָה:	אִין גְרַאבּ.

פֶּרֶק מג. קַאפִּיטְל 43.

1 וַיְהִי	1. און עֶס אִיז גֶעוֶועֶן,

כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ	ווען זיי האבען געענדיגט
לֶאֱכֹל	צו עסען
אֶת הַשֶּׁבֶר	די געטריידע,
אֲשֶׁר הֵבִיאוּ	וואס זיי האבען געבראכט
מִמִּצְרָיִם.	פון מצרים,
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם	דאן האט געזאגט צו זיי זייער פאטער:
שֻׁבוּ	קעהרט איך צוריק,
שִׁבְרוּ לָנוּ	קויפט פיר אונז
מְעַט אֹכֶל:	אביסעל שפייזע.
2 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה	2. און יהודה האט געזאגט צו איהם,
לֵאמֹר.	זאגענדיג:
הָעֵד הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ	געווארנט האט אונז דער מאן,
לֵאמֹר	זאגענדיג:
לֹא תִרְאוּ	איהר זאלט ניט זעהן
פָנַי	מיין געזיכט,
בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם:	אויסער (ווען) אייער ברודער איז מיט איך.
3 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	3. און ישראל האט געזאגט:
לָמָה הֲרֵעֹתֶם לִי.	ווארום האט איהר מיר שלעכטעס געטאן,
לְהַגִּיד	צו זאגען
לָאִישׁ	צום מאן,
הַעוֹד לָכֶם אָח:	א) דאס איהר האט נאך א ברודער?

4 וַיֹּאמְרוּ	4. און זיי האבען געזאגט:
שָׁאוֹל שָׁאַל הָאִישׁ	דער מאן האט גענוי געפרעגט
לָנוּ	וועגען אונז
וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ	און וועגען אונזער ב) געבורט,
לֵאמֹר	זאגענדיג:
הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי	לעבט נאך אייער פאטער?
הֲיֵשׁ לָכֶם אָח	האט איהר (נאך) א ברודער?
וַנַּגֶּד לוֹ	און מיר האבען איהם דערצעהלט
עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.	נאך דיזע ווערטער;
הֲיָדוֹעַ נֵדַע	האבען מיר געקאנט וויסען,
כִּי יֹאמַר	דאס ער וועט זאגען:
הוֹרִידוּ	ברייננט אראב
אֶת אֲחִיכֶם:	אייער ברודער?
5 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם	5. דאן האט געזאגט צו זיי ישראל, זייער פאטער:
אִם כֵּן אֵפוֹא	אויב עס איז אזוי,
זֹאת עֲשׂוּ.	(דאן) טהוט דיזעס:
קְחוּ	נעהמט
מִזִּמְרַת	פון די בעסטע פרוכט
הָאָרֶץ	פון די לאנד,
וְהוֹרִידוּ	און ברייננט ארונטער
לָאִישׁ	צו דעם מאן

א) אויב. ב) פערוואנדשאפט. פאמיליע.

מִנְחָה׃	אַ גֶעשֶׁענְק.
6 וְכֶסֶף מִשְׁנֶה	6. אוּן דָאפֶּעלְטֶע גֶעלְד
קְחוּ	נֶעהְמְט
בְיֶדְכֶם.	אִין אַייעֶר הַאנְד,
וְאֶת הַכֶּסֶף	אוּן דִי גֶעלְד,
הַמּוּשַׁב	ווֶלְכֶע אִז צוּרִיקְגֶעקֶהְרְט גֶעוָוארֶן
בְּפִי	אִין דִי עֶפְנוּנְג
אַמְתְּחֹתֵיכֶם	פוּן אַייעֶרֶע זֶעק,
תָּשִׁיבוּ	זָאלְט אִיהְר צוּרִיק־בְּרֵיינְגֶען
בְיֶדְכֶם	אִין אַייעֶר הַאנְד,
אוּלַי	פִילַייכְט
מִשְׁגֶּה הוּא׃	אִיז עֶס אַיין אִירְטְהוּם.
7 וְאֶת אֲחִיכֶם	7. אוּן אַייעֶר בְּרוּדֶער
קָחוּ.	נֶעהְמְט,
וְקוּמוּ	אוּן שְׁטֶעהְט אוֹיף,
שׁוּבוּ	קֶעהְרְט אַייךְ צוּרִיק
אֶל הָאִישׁ׃	צוּ דֶעם מַאן.
8 וְאֵל שַׁדַּי	8 אוּן גָאט דֶער אַלְמֶעכְטִיגֶער
יִתֵּן לָכֶם	זָאל אַייךְ גֶעבֶּען
רַחֲמִים	בַּארֶעמְהֶערְצִיגְקַייט
לִפְנֵי הָאִישׁ	פַאר דֶעם מַאן,
וְשִׁלַּח לָכֶם	אוּן עֶר זָל אַייךְ אַרוֹס שִׁקֶן (פְרֵיי)
אֶת אֲחִיכֶם אַחֵר	אַייעֶר אַנְדֶער בְּרוּדֶער
וְאֶת בִּנְיָמִין.	אוּן (אוֹיךְ) בִּנְיָמִין;
וַאֲנִי	אוּן אִיךְ,
כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי	ווְען אִיךְ דַארְף קִינְדֶערְלָאז בְּלַייבֶּען,

שָׁכָלְתִּי׃	ווֶעל אִיךְ קִינְדֶערְלָאז בְּלַייבֶּען.
9 וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים	9. אוּן דִי מֶענֶער הָאבֶּען גֶענוּמֶען
אֶת הַמִּנְחָה	דֶעם גֶעשֶׁענְק,
וּמִשְׁנֶה כֶּסֶף	אוּן דָאפֶּעלְטֶע גֶעלְד
לָקְחוּ	הָאבֶּען זֵיי גֶענוּמֶען
בְיָדָם	אִין זֵייעֶר הַאנְד
וְאֶת בִּנְיָמִן.	אוּן בִּנְיָמִין,
וַיָּקֻמוּ	אוּן זֵיי זַיינֶען אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען,
וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם	אֶין זַיינֶען גֶעגַאנְגֶען (נָךְ) מִצְרַיִם
וַיַּעַמְדוּ	אוּן זֵיי הָאבֶּען זִיךְ גֶעשְׁטֶעלְט
לִפְנֵי יוֹסֵף׃	פַאר יוֹסֵף.
10 וַיַּרְא יוֹסֵף	10. אוּן יוֹסֵף הָאט גֶעזֶעהְן
אִתָּם	בַּיי זֵיי
אֶת בִּנְיָמִין	בִּנְיָמִין,
וַיֹּאמֶר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט
לַאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ	צוּ דֶעם, וָואס אִיז (גֶעוֶוען גֶעזֶעצְט) אִיבֶּער זַיין הוֹיז:
הָבֵא	בְּרֵיינְג אַריין
אֶת הָאֲנָשִׁים	דִי מֶענֶער
הַבָּיְתָה.	אִין הוֹיז,
וּטְבֹחַ טֶבַח	אוּן שְׁלַאכְט אַ שְׁלַאכְטוּנְג,
וְהָכֵן	אוּן בֶּערֵייט צוּ,
כִּי אִתִּי	דֶען מִיט מִיר
יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים	ווֶעלֶען עֶסֶען דִי מֶענֶער
בַּצָּהֳרָיִם׃	צוּ מִיטָאג.

11 וַיַּעַשׂ הָאִישׁ.	11. און דער מאן האט געטאהן,
כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף:	ווי יוסף האט געזאגט.
12 וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים	12. און די מענער האבען געפירכטעט,
כִּי הוּבְאוּ	דאס זיי זיינען געבראכט געווארען
בֵּית יוֹסֵף	אין יוסף'ס הויז,
וַיֹּאמְרוּ.	און זיי האבען געזאגט:
עַל דְּבַר הַכֶּסֶף	וועגען די געלד,
הַשָּׁב	וועלכע האט זיך צוריק-געקעהרט
בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ	אין אונזערע זעק
בַּתְּחִלָּה	א) פאריגען מאהל
אֲנַחְנוּ מוּבָאִים:	ווערען מיר געבראכט.
13 וַיִּגְּשׁוּ	13 און זיי האבען זיך ערנעהנטערט
אֶל הָאִישׁ	צו דעם מאן,
אֲשֶׁר	וועלכער
עַל בֵּית יוֹסֵף	(ווער געזעצט) איבער יוסף'ס הויז,
וַיֹּאמְרוּ	און זיי האבען געזאגט:
בִּי אֲדֹנִי.	ביטע, מיין הערר!
יָרֹד יָרַדְנוּ	מיר זיינען אראבגעקומען
בַּתְּחִלָּה	א) פאריגען מאהל
לִשְׁבָּר	צו קויפען
אֹכֶל:	שפייזע.
14 וַיְהִי	14. און עס איז געוועזן,
כִּי בָאנוּ	ווען מיר זיינען געקומען

א) אין אנפאנג.

אֶל הַמָּלוֹן	אין דעם הערבערג,
וַנִּפְתְּחָה	און מיר האבען געעפענט
אֶת אַמְתְּחֹתֵינוּ	אונזערע זעק,
וְהִנֵּה	און זעה,
כֶסֶף אִישׁ	די געלד פון יעדען
בְּפִי	איז ביי דער עפנונג
אַמְתַּחְתּוֹ	פון זיין זאק,
כַּסְפֵּנוּ	אונזער געלד
בְּמִשְׁקָלוֹ.	מיט זיין געוויכט,
וַנָּשֶׁב אֹתוֹ	און מיר האבען עס צוריק-געבראכט
בְּיָדֵנוּ	אין אונזער האנד;
לֹא יָדַעְנוּ	מיר ווייסען ניט
מִי שָׂם	ווער עס האט אריינגעלייגט
כַּסְפֵּנוּ	אונזער געלד
בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ:	אין אונזערע זעק.
15 וַיֹּאמֶר	15. און ער האט געזאגט:
שָׁלוֹם לָכֶם	פרידען צו אייך!
אַל תִּירָאוּ	איהר זאלט ניט פירכטען;
אֱלֹהֵיכֶם	אייער גאט
וֵאלֹהֵי	און דער גאט
אֲבִיכֶם	פון אייער פאטער
נָתַן לָכֶם	האט אייך געגעבען
מַטְמוֹן	א שאטץ
בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם	אין אייערע זעק;
כַּסְפְּכֶם	אייער געלד
בָּא אֵלָי.	איז געקומען צו מיר;

וַיּוֹצֵא אֲלֵיהֶם אֶת שִׁמְעוֹן׃	און עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶע־ פִיהְרְט צוּ זֵיי שִׁמְעוֹן.
16 וַיָּבֹא יוֹסֵף	16. און יוֹסֵף אִיז גֶעקוּמֶען
הַבַּיְתָה	נָאךְ הוֹיזֶע,
וַיָּבִיאוּ לוֹ	און זֵיי הָאבֶּען אִהְם גֶעבְּרַכְט
אֶת הַמִּנְחָה	דֶעם גֶעשֶׁענְק,
אֲשֶׁר בְּיָדָם.	וֶועלְכֶר אִיז גֶוֶען אִין זֵייעֶר הַנְד,
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ	און זֵיי הָבֶּען זִיךְ גֶבּוּקְט צוּ אִהְם
אָרְצָה׃	צוּ דֶער עֶרְד.
17 וַיִּשְׁאַל לָהֶם	17. און עֶר הָאט זֵיי גֶעפְרֶעגְט
לְשָׁלוֹם	וֶועגֶען פְרִידֶען,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הֲשָׁלוֹם	אִיז [א]פְרִידְלִיךְ
אֲבִיכֶם הַזָּקֵן	אַייעֶר אַלְטֶער פָאטֶער,
אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם.	וָואס אִיהְר הָאט גֶעזָאגְט?
הַעוֹדֶנּוּ חָי׃	לֶעבְט עֶר נָאךְ?
18 וַיֹּאמְרוּ	18. און זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט:
שָׁלוֹם	עֶס אִיז פְרִידֶען
לְאָבִינוּ	צוּ אוּנְזֶער פָאטֶער,
עוֹדֶנּוּ חָי.	עֶר לֶעבְט נָאךְ;
וַיִּקְּדוּ	און זֵיי הָאבֶּען זִיךְ פֶערְנֵייגְט,
וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃	און זֵיי הָאבֶּען זִיךְ גֶעבּוּקְט.
19 וַיִּשָּׂא עֵינָיו	אֶן עֶר הָט אוֹפְגֶהוֹבֶּן זַיְנֶע אוֹגֶן
וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִין	און עֶר הָאט דֶערְזֶעהְן בִּנְיָמִין,
אָחִיו	זַיין בְּרוּדֶער,
בֶּן אִמּוֹ	זַיין מוּטֶערְ׳ס זוּהְן,

א) געזונד. ב) געזוכט.

וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן	אִיז דִיזֶער אַייעֶר קְלֵיינֶער בְּרוּדֶער,
אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי	וָואס אִיהְר הָאט גֶעזָאגְט צוּ מִיר?
וַיֹּאמַר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אֱלֹהִים	גָאט
יָחְנְךָ	זָאל דִיךְ בֶּעגְנַאדִיגֶען,
בְּנִי׃	מַיין זוּהְן!
20 וַיְמַהֵר יוֹסֵף	20 און יוֹסֵף הָאט גֶעאַיילְט,
כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו	דֶען זַיין בַּארֶעמְהֶערְצִיגְקַייט אִיז דֶערְהִיצְט גֶעוָוארֶען
אֶל אָחִיו	צוּ זַיין בְּרוּדֶער,
וַיְבַקֵּשׁ	און עֶר הָאט [ב]גֶעוָואלְט
לִבְכּוֹת.	וֵויינֶען;
וַיָּבֹא	און עֶר אִיז אַרַיינְגֶעקוּמֶען
הַחַדְרָה	אִין צִימֶער,
וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה׃	און עֶר הָאט דָארְט גֶעוֵויינְט.
21 וַיִּרְחַץ	21. און עֶר הָאט אָבְּגֶעוַואשֶׁען
פָּנָיו	זַיין גֶעזִיכְט,
וַיֵּצֵא.	און עֶר אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען,
וַיִּתְאַפַּק	און עֶר הָאט זַךְ אַיינְגֶעהַלְטֶען,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזַאגְט:
שִׂימוּ	לֵייגְט
לָחֶם׃	שְׁפַּייזֶע!
22 וַיֵּשְׁבוּ	22 און זֵיי הָאבֶּן זִיךְ גֶעזֶעצְט
לְפָנָיו	פַאר אִיהְם,

הַבְּכֹר	דֶער עֶרְשְׁט־גֶעבָּארֶענֶער
כִּבְכֹרָתוֹ	נָאךְ זַיין עֶרְשְׁט־גֶעבּוּרְט,
וְהַצָּעִיר	אוּן דֶער אִינְגֶערֶער
כִּצְעִרָתוֹ.	נָאךְ זַיין יוּגֶענְד;
וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים	אוּן דִי מֶענֶער הָאבֶּען זִיךְ גֶעוואוּנְדֶערְט
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ:	אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערְן.

פֶּרֶק מד. — קַאפִּיטְל 44.

1 וַיְצַו	1. אוּן עֶר הָאט בֶּעפוֹילֶען
אֶת אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ	דֶעם, וָואס (וואר גֶעזֶעצְט) אִיבֶּער זַיין הוֹיז,
לֵאמֹר	זָאגֶענְדִיג:
מַלֵּא	פִּיל אָן
אֶת אַמְתְּחֹת	דִי זֶעק
הָאֲנָשִׁים	פוּן דִי מֶענֶער
אֹכֶל	(מִיט) גֶעטְרֵיידֶע,
כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת.	ווי זֵיי קֶענֶען (נוּר) טְרָאגֶען,
וְשִׂים	אוּן לֵייג אַרַיין
כֶּסֶף אִישׁ	דִי גֶעלְד פוּן יֶעדֶען
בְּפִי	בַּיי דִי עֶפְנוּנְג
אַמְתַּחְתּוֹ:	פוּן זַיין זַאק.
2 וְאֶת גְּבִיעִי	2. אוּן מַיין בֶּעכֶער,
גְּבִיעַ הַכֶּסֶף	דֶעם זִילְבֶּערְנֶעם בֶּעכֶער,
תָּשִׂים	זָאלְסְטוּ אַרַיינְלֵייגֶען
בְּפִי	בַּיי דֶער עֶפְנוּנְג

אַמְתַּחַת	פוּן דֶעם זַאק
הַקָּטֹן	פוּן דֶעם קְלֶענְסְטֶען;
וַיַּעַשׂ	אוּן עֶר הָאט גֶעטָאהְן,
כִּדְבַר יוֹסֵף:	ווי יוֹסֵף'ס וָוארְט.
3 הַבֹּקֶר אוֹר.	3. דֶער מָארְגֶען אִיז לִכְטִיג גֶעוָורֶען,
וְהָאֲנָשִׁים	אוּן דִי מֶענֶער
שֻׁלְּחוּ	זַיינֶען אַוֶועגְגֶעשִׁיקְט גֶעוָוארֶען,
הֵמָּה	זֵיי
וַחֲמֹרֵיהֶם:	אוּן זֵייעֶרֶע אֵייזְלֶען.
4 הֵם יָצְאוּ	4. זֵיי זַיינֶען אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען
אֶת הָעִיר	(פוּן) דֶער שְׁטָאדְט,
לֹא הִרְחִיקוּ	זֵיי הָבֶּען זִיךְ (נָךְ) נִיט עֶרְווייטֶערְט
וְיוֹסֵף אָמַר	אוּן יוֹסֵף הָאט גֶעזָאגְט
לַאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ	צוּ דֶעם, וָואס (וואר גֶעזֶעצְט) אִיבֶּער זַיין הוֹיז:
קוּם רְדֹף	שְׁטֵעה אוֹיף, יָאג
אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים.	נָאךְ דִי מֶענֶער,
וְהִשַּׂגְתָּם	אוּן (ווען) דוּ וועסְט זֵיי דֶערְגְרֵייכֶען
וְאָמַרְתָּ	זָאלְסְטוּ זָאגֶען
אֲלֵהֶם	צוּ זֵיי:
לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם	וַוארוּם הָאט אִיהְר בֶּעצָאהְלְט
רָעָה	(מִיט) בֵּייזֶעם
תַּחַת טוֹבָה:	אַנְשְׁטָאט גוּטֶעס?
5 הֲלוֹא זֶה	5 אִיז עֶס נִיט דִיזֶער (בֶּעכֶר),
אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי בּוֹ	וָואס מַיין הֶערר טְרִינְקְט אִין אִיהְם,

וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ.	און עֶר אמַאכְט מִיט אִיהְם צוֹיבֶּערַיי?
הֲרֵעֹתֶם	אִיהְר הָאט שְׁלֶכְט גֶעהַנְדֶלְט,
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם:	וָואס אִהְר הָט (דָס) גֶעטָאהְן.
6 וַיַּשִּׂגֵם.	6. און עֶר הָט זֵיי דֶרְגְרֵייכְט,
וַיְדַבֵּר	און עֶר הָאט גֶערֶעדְט
אֲלֵיהֶם	צוּ זֵיי
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:	דִיזֶע וֶוערְטֶער.
7 וַיֹּאמְרוּ	7. און זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט
אֵלָיו	צוּ אִיהְם:
לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי	וַוארוּם רֶעדְט מַיין הֶערר
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה.	אַזֶעלְכֶע וֶוערְטֶער?
חָלִילָה	בעֶס פַּאסְט נִיט
לַעֲבָדֶיךָ	פִיר דַיינֶע קְנֶעכְט
מֵעֲשׂוֹת	צוּ טָאהְן
כַּדָּבָר הַזֶּה:	אַזָא זַאךְ.
8 הֵן	8. זֶעה,
כֶּסֶף	דִי גֶעלְד,
אֲשֶׁר מָצָאנוּ	וֶועלְכֶע מִיר הָאבֶּען גֶעפוּנֶען
בְּפִי	אִין דִי עֶפְנוּנְג
אַמְתְּחֹתֵינוּ	פוּן אוּנְזֶערֶע זֶעק,
הֱשִׁיבֹנוּ	הָאבֶּען מִיר צוּרִיק־גֶעבְּרַאכְט
אֵלֶיךָ	צוּ דִיר
מֵאֶרֶץ כְּנָעַן.	פוּן דִי לַאנְד כְּנַעַן,

וְאֵיךְ נִגְנֹב	וִוי אַזוֹי וֶועלֶען מִיר שְׁטוֹילֶען
מִבֵּית	פוּן דִי הוֹיז
אֲדֹנֶיךָ	פוּן דַיין הֶערְרן
כֶּסֶף	זִילְבֶּער
אוֹ זָהָב:	אָדֶער גָאלְד?
9 אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ	9. בַּיי וֶועמֶען עֶס וֶועט גֶעפוּנֶען וֶוערֶען
מֵעֲבָדֶיךָ	פוּן דַיינֶע קְנֶעכְט,
וָמֵת.	דֶער זָאל שְׁטַארְבֶּען,
וְגַם אֲנַחְנוּ	און אוֹיךְ מִיר
נִהְיֶה	וֶועלֶען זַיין
לַאדֹנִי	צוּ מַיין הֶערְרן
לַעֲבָדִים:	פִיר קְנֶעכְט.
10 וַיֹּאמֶר	10. און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ	בַּיי דֶעם וָואס וֶועט גֶעפוּנֶען וֶוערֶען,
יִהְיֶה לִי עָבֶד.	דֶער זָאל צוּ מִיר זַיין אַקְנֶעכְט,
וְאַתֶּם תִּהְיוּ	אָבֶּער אִיהְר זָאלְט זַיין
נְקִיִּם:	רֵיין.
11 וַיְמַהֲרוּ	11. און זֵיי הָאבֶּען גֶעאַיילְט
וַיּוֹרִדוּ	און זֵיי הָאבֶּען אַרָאבּ גֶעלָאזֶען
אִישׁ	יֶעדֶער
אֶת אַמְתַּחְתּוֹ	זַיין זַאק
אָרְצָה.	צוּ דֶער עֶרְד,
וַיִּפְתְּחוּ	און זֵיי הָאבֶּען גֶעעֶפֶענְט
אִישׁ	יֶעדֶער
אַמְתַּחְתּוֹ:	זַיין זַאק.

א) ווייז-זאגט דורך איהם. ב) עס זאל זיין וויט פון דיינע קנעכט; צו פראסט פיר דיינע קנעכט.

12 וַיְחַפֵּשׂ	12. און ער האט געזוכט:
בַּגָּדוֹל	ביי דעם גרעסטען
הֵחֵל	האט ער אנגעפאנגען,
וּבַקָּטֹן	און ביי דעם קלענסטען
כִּלָּה.	האט ער געענדיגט,
וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ	און דר בעכר איז געפונען געווארען
בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן:	אין בנימין'ס זאק.
13 וַיִּקְרְעוּ	13. און זיי האבען צוריסען
שִׂמְלֹתָם.	זייערע קליידער,
וַיַּעֲמֹס אִישׁ	און יעדער האט אנגעלאדען
עַל חֲמֹרוֹ	אויף זיין אייזעל,
וַיָּשֻׁבוּ	און זיי האבען זיך צוריק־געקעהרט
הָעִירָה:	אין שטאט.
14 וַיָּבֹא יְהוּדָה	14. און יהודה איז געקומען
וְאֶחָיו	און זיינע ברידער
בֵּיתָה יוֹסֵף.	אין יוסף'ס הויז,
וַיִּפְּלוּ	און זיי זיינען געפאלען
לְפָנָיו	פאר איהם
אָרְצָה:	צו דער ערד.
15 וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף.	15. און יוסף האט צו זיי געזאגט:
מָה הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה	וואס איז דיזע טהאט,
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם:	וואס איהר האט געטאהן?
16 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה	16. און יהודה האט געזאגט:

מַה נֹּאמַר	וואס זאלען מיר זאגען
לַאדֹנִי	צו מיין הערן,
מַה נְּדַבֵּר	וואס זאלען מיר ריידען,
וּמַה נִּצְטַדָּק.	און וואס זאלען מיר אונז גערעכט מאכען;
הָאֱלֹהִים	גאט
מָצָא	האט געפונען
אֶת עֲוֹן	די זינד
עֲבָדֶיךָ	פון דיינע קנעכט,
הִנֶּנּוּ עֲבָדִים	מיר זיינען קנעכט
לַאדֹנִי	צו מיין הערן,
גַּם אֲנַחְנוּ	אויך מיר,
גַּם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ	אויך דער, וואס דער בעכער איז געפונען געווארען
בְּיָדוֹ:	אין זיין האנד.
17 וַיֹּאמֶר	17. און ער האט געזאגט:
חָלִילָה לִּי	עס פאסט ניט פאר מיר
מֵעֲשׂוֹת זֹאת.	דיזעס צו טאהן;
הָאִישׁ	דער מאן,
אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ	וואס דער בעכער איז געפונען געווארען
בְּיָדוֹ	אין זיין האנד,
הוּא יִהְיֶה לִּי עָבֶד	ער זאל זיין צו מיר א קנעכט,
וְאַתֶּם	און איהר
עֲלוּ	געהט אויף
לְשָׁלוֹם	אין פרידען
אֶל אֲבִיכֶם:	צו אייער פאטער.

וַיִּגַּשׁ וַיִּגַּשׁ

18 וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה — 18. און יְהוּדָה הָאט זִיךְ צוּ אִיהְם דֶערְנֶעהֶנְטֶערְט,
וַיֹּאמֶר — און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
בִּי אֲדֹנִי — בִּיטֶע, מַיין הֶערר!
יְדַבֶּר נָא עַבְדְּךָ — לָאז דָאךְ דַיין קְנֶעכְט רֵיידֶען
דָבָר — אַ וָוארְט,
בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי. — אִין דִי אוֹיעֶרֶן פוּן מַיין הֶערְן,
וְאַל יִחַר אַפְּךָ — און דַיין צָארְן זָאל נִיט גְרִימֶען
בְּעַבְדֶּךָ: — אִיבֶּער דַיין קְנֶעכְט.
19 אֲדֹנִי שָׁאַל — 19. מַיין הֶערר הָאט גֶפְרֶעגְט
אֶת עֲבָדָיו — זַיינֶע קְנֶעכְט,
לֵאמֹר. — זָאגֶענְדִיג:
הֲיֵשׁ לָכֶם אָב — הָאט אִיהְר אַ פָּאטֶער
אוֹ אָח: — אָדֶער אַ בְּרוּדֶער?
20 וַנֹּאמֶר — 20. און מִיר הָאבֶען גֶעזָאגְט
אֶל אֲדֹנִי — צוּ מַיין הֶערְן:
יֶשׁ לָנוּ — מִיר הָאבֶען
אָב זָקֵן — אַיין אַלְטֶען[א] פָּאטֶער
וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן. — און אַ קְלֵיינֶעם קִינְד (גֶעבָּארֶען צוּ זַיין) עֶלְטֶער,
וְאָחִיו — און זַיין בְּרוּדֶער
מֵת — אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען,
וַיִּוָּתֵר הוּא — און עֶר אִיז גֶעבְּלִיבֶּען
לְבַדּוֹ — אַלֵיין

א) האלטען. ב) ד. ה. זיין פאטער.

לְאִמּוֹ — פוּן זַיין מוּטֶער,
וְאָבִיו — און זַיין פָּאטֶער
אֲהֵבוֹ: — לִיבְּט אִיהְם.
21 וַתֹּאמֶר — 21. און דוּ הָאסְט גֶעזָאגְט
אֶל עֲבָדֶיךָ — צוּ דַיינֶע קְנֶעכְט:
הוֹרִדֻהוּ אֵלָי. — בְּרֵיינְגְט אִיהְם אַרָאבּ צוּ מִיר,
וְאָשִׂימָה עֵינִי — און אִיךְ וֶועל אִריכְטֶען מַיין אוֹיג
עָלָיו: — אוֹיף אִיהְם.
22 וַנֹּאמֶר — 22. און מִיר הָאבֶען גֶעזָגְט
אֶל אֲדֹנִי — צוּ מַיין הֶערְן:
לֹא יוּכַל הַנַּעַר — דֶער קְנַאבֶּע קֶען נִיט
לַעֲזֹב — פֶּערְלָאזֶען
אֶת אָבִיו. — זַיין פָּאטֶער,
וְעָזַב — און וֶוען עֶר וֶועט פֶּערְלָאזֶען
אֶת אָבִיו — זַיין פָּאטֶער
וָמֵת: — וֶועט [ב]עֶר שְׁטַארְבֶּען.
23 וַתֹּאמֶר — 23. און דוּ הָאסְט גֶעזָאגְט
אֶל עֲבָדֶיךָ — צוּ דַיינֶע קְנֶעכְט:
אִם לֹא יֵרֵד — אוֹיבּ עֶס וֶועט נִיט אַרָאבּ־קוּמֶען
אֲחִיכֶם הַקָּטֹן — אַייעֶר קְלֵיינֶער בְּרוּדֶער
אִתְּכֶם. — מִיט אַייךְ,
לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: — זָאלְט אִיהְר מֶעהְר נִיט זֶעהְן מַיין גֶעזִיכְט.
24 וַיְהִי — 24. און עֶס אִיז גֶעוֶועזֶן,
כִּי עָלִינוּ — וֶוען מִיר זַיינֶען אוֹיפְגֶעגַאנְגֶען
אֶל אָבִי. — צוּ מַיין פָּאטֶער,
וַנַּגֶּד לוֹ — הָאבֶּען מִר אִהְם דֶערְצֵיהְלְט

אֶת דִּבְרֵי	די װערטער
אֲדֹנִי׃	פון מיין הערן.
25 וַיֹּאמֶר אָבִי	25. און מיין פאטער הט געזאגט
אֵלֵינוּ.	צו אונז:
אַתֶּם יְדַעְתֶּם	איהר װייסט,
כִּי שְׁנַיִם	דאס צװײ
יָלְדָה לִּי אִשְׁתִּי׃	האט מיר געבארען מיין פרוי.
26 וַיֵּצֵא הָאֶחָד	26 אין דר אײנר איז ארויסגעגאנגען
מֵאִתִּי	פון מיר,
וָאֹמַר	און איך האב געזאגט:
אַךְ טָרֹף טֹרָף.	ער איז געװיס צוריסען געװארען,
וְלֹא רְאִיתִיו	און איך האב איהם נט געזעהן
עַד הֵנָּה׃	ביז יעצט.
27 וּלְקַחְתֶּם	27 אן װען איהר װט אװעג-נעהמען
גַּם אֶת זֶה	אויך דיזען
מֵעִם פָּנַי	פון מיין געזיכט,
וְקָרָהוּ אָסוֹן.	אן אהם װט טרעפען איין אומגליק
וְהוֹרַדְתֶּם	דן װט אהר ארונטער-ברײנגען
אֶת שֵׂיבָתִי	מיין גרויעס עלטער
בְּרָעָה	מיט [א]קומער
שְׁאֹלָה׃	אין גראב.
28 וְעַתָּה	28. און יעצט,
כְּבֹאִי	װען איך װעל קומען
אֶל אָבִי.	צו מיין פאטער
וְהַנַּעַר	און דער קנאבע
אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ׃	איז ניט מיט אונז,

א) אין אונגליק.

29 וְהָיָה	29. דאן װעט זיין,
כִּרְאוֹתוֹ	װען ער װעט זעהן,
כִּי אֵין הַנַּעַר	דאס דער קנאבע איז ניטא,
וָמֵת.	װעט ער שטארבען,
וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ	און דיינע קנעכט װעלען ארונטער ברײנגען
אֶת שֵׂיבַת	דעם גרויען עלטער
אָבִינוּ	פון אונזער פאטער
בְּיָגוֹן	מיט טרויער
שְׁאֹלָה׃	אין גראב.
30 וְעַתָּה	30. און יעצט
יֵשֶׁב נָא עַבְדְּךָ	לז דך דיין קנעכט בלייבען זיצען
תַּחַת הַנַּעַר	אנשטאט דעם קנאבע
עֶבֶד	(אלס) קנעכט
לַאדֹנִי.	צו מיין הערן,
וְהַנַּעַר	און דער קנאבע
יַעַל	זאל אויפגעהן
עִם אֶחָיו׃	מיט זיינע ברידער.

פֶּרֶק מה. — קאפיטל 45.

1 וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף	1. און יוסף האט ניט געקענט
לְהִתְאַפֵּק.	זיך איינהאלטען,
וַיִּקְרָא	און ער האט אויסגערופען:
הוֹצִיאוּ	פיהרט ארויס
כָל אִישׁ	יעדען מאן
מֵעָלָי׃	פון מיר.

2 וַיִּתֵּן — 2. און ער האט א)אַרוֹיסגעלאזען
אֶת קֹלוֹ — זיין שטימע
בִּבְכִי. — אין א געוויין,
וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם — דאס די מצרים האבען געהערט,
וַיִּשְׁמַע — און עס האט געהערט
בֵּית פַּרְעֹה: — פרעה'ס הויז.
3 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף — 3. און יוסף האט געזאגט
אֶל אֶחָיו — צו זיינע ברידער:
אֲנִי יוֹסֵף — איך בין יוסף,
הַעוֹד אָבִי חָי. — לעבט נאך מיין פאטער?
וְלֹא יָכְלוּ אֶחָיו — אבער זיינע ברידער האבען ניט געקאנט
לַעֲנוֹת אֹתוֹ — איהם אנטווארטען,
כִּי נִבְהֲלוּ — דען זיי זיינען דערשראקען געווארען
מִפָּנָיו: — פאר איהם.
4 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף — 4. און יוסף האט געזאגט
אֶל אֶחָיו — צו זיינע ברידער:
גְּשׁוּ נָא — דערנעהנטערט זיך דאך
אֵלַי — צו מיר,
וַיִּגָּשׁוּ. — און זיי האבען זיך דערנעהנטערט;
וַיֹּאמֶר — און ער האט געזאגט:
אֲנִי יוֹסֵף — איך בין יוסף,
אֲחִיכֶם — אייער ברודער,
אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי — וואס איהר האט מיך פערקויפט
מִצְרָיְמָה: — נאך מצרים.
5 וְעַתָּה — 5. און יעצט

א) אויפגעהויבען; ווערטערליך: געגעבען.

אַל תֵּעָצְבוּ — זאלט איהר ניט טרוערג זיין,
וְאַל יִחַר — און עס זאל ניט גרימען
בְּעֵינֵיכֶם — אין אייערע אויגען,
כִּי מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה. — דאס איהר האט מיך פערקויפט היר,
כִּי לְמִחְיָה — דען פיר אלעבענס-ערהאלטונג
שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים — האט מיך גאט געשיקט
לִפְנֵיכֶם: — פיר אייך.
6 מַהֲרוּ וַעֲלוּ — 6. איילט, און געהט אויף
אֶל אָבִי — צו מיין פאטער,
וַאֲמַרְתֶּם — און איהר זאלט זאגען
אֵלָיו — צו איהם:
כֹּה אָמַר — אזוי האט געזאגט
בִּנְךָ יוֹסֵף — דיין זוהן יוסף:
שָׂמַנִי אֱלֹהִים — גאט האט מיך געמאכט
לְאָדוֹן — פיר א הערר
לְכָל מִצְרָיִם. — איבער גאנץ מצרים;
רְדָה אֵלַי — קום אראב צו מיר;
אַל תַּעֲמֹד: — שטעל זיך ניט אב.
7 וְיָשַׁבְתָּ — 7. און דו וועסט וואהנען
בְאֶרֶץ גֹּשֶׁן — אין די לאנד גושן,
וְהָיִיתָ קָרוֹב — און דו וועסט זיין נאהענט
אֵלַי. — צו מיר;
אַתָּה — דו
וְכָל אֲשֶׁר לָךְ: — און אלעס, וואס געהערט צו דיר.
8 וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם — 8. און איך וועל דיר שפייזען דארט,

כִּי עוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים	דֶען נָאךְ פִינְף יָאהְר
רָעָב.	(װעט זַיין) אַ הונגֶער,
פֶּן תִּוָּרֵשׁ	אֶם דוּ זָלְסְט נִט פֶערְאָרְמְט װערֶן
אַתָּה	דוּ
וּבֵיתְךָ	און דַיין הויז
וְכָל אֲשֶׁר לָךְ:	און אַלֶעס, װָס גֶעהֶערְט צוּ דִר.
9 וְהִגַּדְתֶּם	9. און אִיהְר זָאלְט דֶערְצֶעהְלֶען
לְאָבִי	צוּ מַיין פָאטֶער
אֶת כָּל כְּבוֹדִי	מַיין גַאנְצֶע עֶהְרֶע
בְּמִצְרָיִם	אִין מִצְרַיִם
וְאֵת כָּל	און אַלֶעס,
אֲשֶׁר רְאִיתֶם.	װָאס אִיהְר הָאט גֶעזֶעהְן,
וּמִהַרְתֶּם	און אִיהְר זָאלְט אַיילֶען,
וְהוֹרַדְתֶּם	און אִיהְר זָאלְט אַרָאבּ־בְּרֵיינְגֶען
אֶת אָבִי	מַיין פָאטֶער
הֵנָּה:	הִיר.
10 וַיִּפֹּל	10. און עֶר אִיז גֶעפַאלֶען
עַל צַוְּארֵי בִנְיָמִן	אוֹיף דִי הַאלְזְה פוּן בִּנְיָמִין,
אָחִיו	זַיין בְּרוּדֶער,
וַיֵּבְךְּ	און עֶר הָאט גֶעװיינְט,
וּבִנְיָמִן בָּכָה	און בִּנְיָמִין הָאט גֶעװיינְט
עַל צַוָּארָיו:	אוֹיף זַיין הַאלְז.
11 וַיְנַשֵּׁק	11. און עֶר הָאט גֶעקוּסְט
לְכָל אֶחָיו	אַלֶע זַיינֶע בְּרִידֶער,
וַיֵּבְךְּ	און עֶר הָאט גֶעװיינְט

א) קלאנג. רוף.

עֲלֵהֶם.	אִיבֶּער זֵיי,
וְאַחֲרֵי כֵן	און נָאכְדֶעם
דִּבְּרוּ אֶחָיו	הָאבֶּען זַיינֶע בְּרִידֶער גֶערֶעדְט
אִתּוֹ:	מִיט אִיהְם.
12 וְהַקֹּל	12. און דִי אשְׁטִימֶע
נִשְׁמַע	אִיז גֶעהֶערְט גֶעװָארֶען
בֵּית פַּרְעֹה	(אִין) פַּרְעֹה'ס הויז,
לֵאמֹר	זָאגֶענְדִיג:
בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף.	יוֹסֵף'ס בְּרִידֶער זַיינֶען גֶקוּמֶען,
וַיִּיטַב	און עֶס אִיז גֶעפֶעלִיג גֶעװָארֶען
בְּעֵינֵי פַרְעֹה	אִין פַּרְעֹה'ס אוֹיגֶען
וּבְעֵינֵי	און אִין דִי אוֹיגֶען
עֲבָדָיו:	פוּן זַיינֶע קְנֶעכְט.
13 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה	13. און פַּרְעֹה הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
אֱמֹר	זָאג
אֶל אַחֶיךָ	צוּ דַיינֶע בְּרִידֶער:
זֹאת עֲשׂוּ.	טְהוּט דִיזֶעס:
טַעֲנוּ	לָאדֶעט אָן
אֶת בְּעִירְכֶם	אַייעֶרֶע טְהִירֶען
וּלְכוּ	און גֶעהְט,
בֹאוּ	קוּמְט
אַרְצָה כְּנָעַן:	נָאךְ דִי לַאנְד כְּנַעַן.
14 וּקְחוּ	14. און נֶעהְמְט
אֶת אֲבִיכֶם	אַייעֶר פָאטֶער
וְאֶת בָּתֵּיכֶם	און אַייעֶרֶע הויז־לַייטֶע,

וּבֹאוּ אֵלָי.	און קוּמְט צוּ מִיר,
וְאֶתְּנָה לָכֶם	און אִיךְ װֶעל אַייךְ גֶעבֶּען
אֶת טוּב	דָאס בֶּעסְטֶע
אֶרֶץ מִצְרַיִם:	פוּן דִי לַאנְד מִצְרַיִם.
15 וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף	15. און יוֹסֵף הָאט זֵיי גֶעגֶעבֶּען
עֲגָלוֹת	װֶעגֶען
עַל פִּי פַרְעֹה.	אוֹיף פַּרְעֹה'ס בֶּעפֶּעהְל,
וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה	און עֶר הָט זֵיי גֶעגֶעבֶּן שְׁפַּייזֶע
לַדָּרֶךְ:	אוֹיף דֶעם װֶעג.
16 לְכֻלָּם נָתַן	16. צוּ זֵיי אַלֶעמֶן הָט עֶר גֶעגֶעבֶּן
לָאִישׁ	צוּ יֶעדֶען
חֲלִיפוֹת שְׂמָלֹת.	אֵיין אאַנְצוּג קְלֵיידֶער,
וּלְבִנְיָמִן נָתַן	און צוּ בִנְיָמִין הָט עֶר גֶעגֶעבֶּן
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף	דְרַיי הוּנְדֶערְט זִילְבֶּער= (שְׁטִיק)
וְחָמֵשׁ חֲלִיפוֹת	און פִינְף אַנְצִיגֶע
שְׂמָלוֹת:	קְלֵיידֶער.
17 וּלְאָבִיו	17. און פִיר זַיין פָּאטֶער
שָׁלַח כְּזֹאת	הָאט עֶר גֶעשִׁיקְט דִיזֶעם:
עֲשָׂרָה חֲמֹרִים	צֶעהְן אֵייזֶלְעֶן
נֹשְׂאִים	בֶּעלָאדֶען
מִטּוּב מִצְרָיִם.	פוּן דָאס בֶּעסְטֶע פוּן מִצְרַיִם,
וְעֶשֶׂר אֲתֹנֹת	און צֶעהְן אֵייזֶעלִינֶען,
נֹשְׂאֹת בָּר	בֶּעלָאדֶען (מִיט) גֶעטְרֵיידֶע
וָלֶחֶם וּמָזוֹן	און בְּרוֹיט און שְׁפַּייזֶע

א) װעכסעל־קְלֵיידעֶר.

לְאָבִיו	פִיר זַיין פָּאטֶער
לַדָּרֶךְ:	אוֹיף דֶעם װֶעג.
18 וַיַּעֲלוּ	18. און זֵיי זַיינֶען אוֹפְגֶעגַנְגֶען
מִמִּצְרָיִם.	פוּן מִצְרַיִם,
וַיָּבֹאוּ	און זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען
אֶרֶץ כְּנָעַן	(אִין) דִי לַאנְד כְּנַעַן
אֶל יַעֲקֹב	צוּ יַעֲקֹב,
אֲבִיהֶם:	זֵייעֶר פָּאטֶער.
19 וַיַּגִּידוּ לוֹ	19 אוּן זֵיי הָבֶּן אִים דֶערְצֵעהְלְט,
לֵאמֹר	זָאגֶענְדִיג:
עוֹד יוֹסֵף חַי	יוֹסֵף לֶעבְּט נָאךְ
וְכִי הוּא מֹשֵׁל	און דַאס עֶר אִיז דֶער הֶערְשֶׁער
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם.	אִיבֶּער דִי גַאנְצֶע לַאנְד מִצְרַיִם;
וַתְּחִי	דַאן הָאט אָבְגֶעלֶעבְּט
רוּחַ יַעֲקֹב	דֶער גַייסְט פוּן יַעֲקֹב,
אֲבִיהֶם:	זֵייעֶר פָּאטֶער.
20 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	20. און יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזָאגְט:
רַב	גֶענוּג!
עוֹד יוֹסֵף בְּנִי חָי.	מַיין זוּהְן יוֹסֵף לֶעבְּט נָאךְ!
אֵלְכָה וְאֶרְאֶנּוּ	אִיךְ װִיל גֵעהְן און אִיךְ װִיל אִים זֶעהְן
בְּטֶרֶם אָמוּת:	בֶּעפָאר אִיךְ װֶעל שְׁטַארְבֶּען.

פֶּרֶק מו.   קַאפִּיטְל 46.

1 וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל	1. און יִשְׂרָאֵל הָאט גֶערַייזְט

וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.	און אַלֶעס, וָואס גֶעהֶערְט צוּ אִיהם,
וַיָּבֹא	און עֶר אִיז גֶעקוּמֶען
בְּאֵרָה שָׁבַע:	נָאךְ בְּאֵר שֶׁבַע.
2 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	2. און גָאט הָאט גֶעזָאגְט
לְיִשְׂרָאֵל	צוּ יִשְׂרָאֵל
בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה	אִין דִי נַאכְט־עֶרְשַׁיינוּנְגֶען:
אָנֹכִי הָאֵל	אִיךְ בִּין גָאט,
אֱלֹהֵי אָבִיךָ.	דֶער גָאט פוּן דַיין פָאטֶער,
אַל תִּירָא	דוּ זָאלְסְט נִיט פִירְכְטֶען
מֵרְדָה מִצְרַיְמָה	אַרוּנְטֶער צוּ גֶעהֶן אִין מִצְרַיִם,
כִּי לְגוֹי גָּדוֹל	דֶען פִיר אַ גְרוֹיסֶע נַאצְיָאן
אֲשִׂימְךָ שָׁם:	וֶועל אִיךְ דִיךְ מַאכֶען דָארְט.
3 אָנֹכִי אֵרֵד	3. אִיךְ וֶועל אַרוּנְטֶער־גֶעהֶן
עִמְּךָ	מִיט דִיר
מִצְרַיְמָה	אִין מִצְרַיִם,
וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם עָלֹה.	און אִיךְ וֶועל דִיךְ גֶעוִויס (צוּרִיק) אוֹיפְבְּרֶיינְגֶען,
וְיוֹסֵף יָשִׁית	און יוֹסֵף וֶועט לֵייגֶען
יָדוֹ	זַיין הַאנְד
עַל עֵינֶיךָ:	אוֹיף דַיינֶע אוֹיגֶען.
4 וַיָּקָם יַעֲקֹב	4. און יַעֲקֹב אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען
מִבְּאֵר שָׁבַע	פוּן בְּאֵר שֶׁבַע,
וַיָּבֹא	און עֶר אִיז גֶעקוּמֶען
מִצְרָיְמָה.	נָאךְ מִצְרַיִם,

יַעֲקֹב וְכָל זַרְעוֹ	יַעֲקֹב און זַיין גַאנְצֶער זַאמֶען
אִתּוֹ:	מִיט אִיהם.
5 כָּל הַנֶּפֶשׁ	5. אַלֶע פֶערְזָאנֶען
לְבֵית יַעֲקֹב	פוּן יַעֲקֹב'ס הויז
שִׁבְעִים.	(זַיינֶען גֶעוֶועזֶען) זִיבְּצִיג,
מִלְּבַד	אוֹיסֶער
נְשֵׁי	דִי פְרוֹיעֶן
בְנֵי יַעֲקֹב:	פוּן יַעֲקֹב'ס זִיהְן.
6 וַיֶּאְסֹר יוֹסֵף	6. און יוֹסֵף הָאט גֶעשְׁפַּאנְט
מֶרְכַּבְתּוֹ	זַיין וָואגֶען,
וַיַּעַל	און עֶר אִיז אוֹיפְגֶעגַאנְגֶען
לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל	גֶעגֶען יִשְׂרָאֵל,
אָבִיו	זַיין פָאטֶער,
גֹּשְׁנָה.	נָאךְ גּוֹשֶׁן,
וַיֵּרָא אֵלָיו	און עֶר אִיז עֶרְשִׁינֶען צוּ אִיהם,
וַיִּפֹּל	און עֶר אִיז גֶעפַאלֶען
עַל צַוָּארָיו	אוֹיף זַיין הַאלְז,
וַיֵּבְךְּ:	און עֶר הָאט גֶעוֵויינְט.
7 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	7. און יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
אָמוּתָה הַפָּעַם	אִיךְ מַג (שׁוֹן) שְׁטַארְבֶּן דִיזֶן מָהל
אַחֲרֵי רְאוֹתִי	נָאכְדֶעם ווִי אִיךְ הָאבּ גֶעזֶעהֶן
אֶת פָּנֶיךָ	דַיין גֶעזִיכְט,
כִּי עוֹדְךָ חָי:	דַאס דוּ לֶעבְּסְט נָאךְ.

פֶּרֶק מז. קַאפִּיטְל 47.

1 וַיָּבֵא יוֹסֵף	1. אוּן יוֹסֵף הָאט גֶעבְּרַאכְט
אֶת יַעֲקֹב אָבִיו	יַעֲקֹב, זַיין פָאטֶער,
וַיַּעֲמִדֵהוּ	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעשְׁטֶעלְט
לִפְנֵי פַרְעֹה.	פַאר פַּרְעֹה,
וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת פַּרְעֹה:	אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעבֶּענְשְׁט פַּרְעֹה.
2 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל	2. אוּן יִשְׂרָאֵל הָאט זִיךְ בֶּעזֶעצְט
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	אִין דִי לַאנְד מִצְרַיִם,
בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן.	אִין דִי לַאנְד גוֹשֶׁן,
וַיִּפְרוּ	אוּן זֵיי זַיינֶען גֶעוֶוען פְרוּכְטְבַּר,
וַיִּרְבּוּ מְאֹד:	אוּן זֵיי הָאבֶּען זִיךְ זֵיהְר גֶעמֶעהְרְט.

וַיְחִי וַיְחִי

3 וַיְחִי יַעֲקֹב	3. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעלֶעבְּט
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	אִין דִי לַאנְד מִצְרַיִם
שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה.	זִיבְּצֶעהְן יָאהְר;
וַיְהִי	אוּן עֶס זַיינֶען גֶעוֶוען
יְמֵי יַעֲקֹב	יַעֲקֹב'ס טֶעג,
שֶׁבַע שָׁנִים	זִיבֶּען יָאהְר
וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה:	אוּן הוּנְדֶערְט אוּן פֶערְצִיג יָאהְר.
4 וַיִּקְרְבוּ	אוּן (וֶוען) עֶס הָאבֶּען זִיךְ דֶערְנֶעהְנֶטֶערְט
יְמֵי יִשְׂרָאֵל	דִי טֶעג פוּן יִשְׂרָאֵל
לָמוּת	צוּ שְׁטַארְבֶּען,
וַיִּקְרָא	הָאט עֶר גֶערוּפֶען
לִבְנוֹ לְיוֹסֵף	זַיין זוּהְן יוֹסֵף,
וַיֹּאמֶר לוֹ.	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ אִיהְם:
אִם נָא מָצָאתִי	אוֹיבּ אִיךְ הָאבּ גֶעפוּנֶען
חֵן	גוּנְסְט
בְּעֵינֶיךָ	אִין דַיינֶע אוֹיגֶען,
אַל נָא תִקְבְּרֵנִי	בֶּעגְרָאבּ דָאךְ מִיר נִיט
בְּמִצְרָיִם:	אִין מִצְרַיִם.
5 וְשָׁכַבְתִּי	5. זָאנְדֶערְן אִיךְ וִויל לִיגֶען
עִם אֲבֹתַי	בַּיי מַיינֶע עֶלְטֶערְן;
וּנְשָׂאתַנִי	אוּן דוּ זָלְסְט מִיר אַרוֹס-טְרָאגֶען
מִמִּצְרַיִם	פוּן מִצְרַיִם,
וּקְבַרְתַּנִי	אוּן דוּ זָאלְסְט מִיר בֶּעגְרָאבֶּען
בִּקְבֻרָתָם.	אִין זֵייעֶר בֶּעגְרֶעבְּנִיס;
וַיֹּאמַר	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה	אִיךְ וֶועל טְהָאן
כִדְבָרֶךָ:	וִוי דַיין וָוארְט.
6 וַיֹּאמֶר	6. אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הִשָּׁבְעָה לִי	שְׁוֶוער מִיר!
וַיִּשָּׁבַע לוֹ.	אוּן עֶר הָט גֶעשְׁוָורֶען צוּ אִיהְם;
וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל	אוּן יִשְׂרָאֵל הָאט זִיךְ גֶעבּוּקְט
עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה:	גֶעגֶען דִי קָאפּ-זַייט פוּן בֶּעט.

פֶּרֶק מח. קַאפִּיטְל 48.

1 וַיְהִי	1. און עֶס אִיז גֶעוֶועֶן
אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	נָאךְ דִיזֶע בֶּעגֶעבֶּענְהַייטֶען,
וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף	הָאט מֶען גֶעזָאגְט צוּ יוֹסֵף:
הִנֵּה	זֶעה,
אָבִיךָ חֹלֶה.	דַיין פָאטֶער אִיז קְרַאנְק,
וַיִּקַּח	דַאן הָאט עֶר גֶענוּמֶען
אֶת שְׁנֵי בָנָיו	זַיינֶע צְווֵיי זִיהְן
עִמּוֹ	מִיט אִיהְם,
אֶת מְנַשֶּׁה	מְנַשֶּׁה
וְאֶת אֶפְרָיִם:	אוּן אֶפְרַיִם.
2 וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב	2 און מֶען הָט אָנְגֶעזָאגְט יַעֲקֹב,
וַיֹּאמֶר	און מֶען הָאט גֶעזָאגְט:
הִנֵּה בִּנְךָ יוֹסֵף	זֶעה, דַיין זוהְן יוֹסֵף
בָּא אֵלֶיךָ.	קוּמְט צוּ דִיר;
וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל	און יִשְׂרָאֵל הָאט זִיךְ גֶעשְׁטַארְקְט,
וַיֵּשֶׁב	און עֶר הָאט זִיךְ גֶעזֶעצְט
עַל הַמִּטָּה:	אוֹיפְ'ן בֶּעט.
3 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב	3. און יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף.	צוּ יוֹסֵף:
אֵל שַׁדַּי	גָאט דֶער אַלְמֶעכְטִיגֶער
נִרְאָה אֵלַי	הָאט זִיךְ בֶּעווִיזֶען צוּ מִיר
בְּלוּז:	אִין לוּז.
4 וַיֹּאמֶר אֵלַי	4. און עֶר הָט גֶזָגְט צוּ מִיר:
הִנְנִי מַפְרְךָ	זֶה, אִךְ וִיל דִר פְרוּכְטְבַּר מַכֶן,
וְהִרְבִּיתִךָ	און אִיךְ וֶועל דִיךְ מֶעהְרֶען,
וּנְתַתִּי	און אִיךְ וֶועל גֶעבֶּען
אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת	דִיזֶע לַאנְד
לְזַרְעֲךָ	צוּ דַיין זָאמֶען
אַחֲרֶיךָ	נָאךְ דִיר
אֲחֻזַּת עוֹלָם:	(פִיר) אַיין עֶווִיגֶען אֵיינְגֶנְטְהוּם.
5 וְעַתָּה	5. און יֶעצְט,
שְׁנֵי בָנֶיךָ	דַיינֶע צְווֵיי זִיהְן
לִי הֵם.	זַיינֶען מַיינֶע,
אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה	אֶפְרַיִם און מְנַשֶּׁה,
כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן	ווִי רְאוּבֵן און שִׁמְעוֹן,
יִהְיוּ לִי:	זָאלֶען זֵיי זַיין מַיינֶע.
6 וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל	6. און יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזֶעהֶן
אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.	יוֹסֵף'ס זִיהְן,
וַיֹּאמֶר	און עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
קָחֶם נָא אֵלַי	נֶעהְם זֵיי דָאךְ צוּ מִיר,
וַאֲבָרְכֵם:	און אִיךְ וֶועל זֵיי בֶּענְשֶׁען.
7 וַיַּגֵּשׁ אֹתָם	7. און עֶר הָט זֵיי דֶרְנֶעהְנְטֶערְט
אֵלָיו	צוּ אִיהְם,
וַיִּשַּׁק לָהֶם	און עֶר הָאט זֵיי גֶעקוּסְט,
וַיְחַבֵּק לָהֶם:	און עֶר הָאט זֵיי אוּמְגֶעאַרֶמְט.
8 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	8. און יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזָאגְט

אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
רְאֹה פָנֶיךָ	(צוּ) זֶעהֶן דַיין גֶעזִיכְט
לֹא פִלָּלְתִּי.	הָאבּ אִיךְ נִיט אגֶערֶעכֶענְט,
וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים	אוּן יֶעצְט הָאט מִיר גָאט גֶעווִיזֶען
גַּם	אוֹיךְ
אֶת זַרְעֶךָ:	דַיין זָאמֶען.
9 וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל	9. אוּן יִשְׂרָאֵל הָאט אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְט
אֶת יְמִינוֹ	זַיין רֶעכְטֶע הַאנְד,
וַיָּשֶׁת	אוּן עֶר הָאט (אִיהְר) גֶעלֵייגְט
עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם.	אוֹיף אֶפְרַיִם'ס קָאפּ,
וְאֶת שְׂמֹאלוֹ	אוּן זַיין לִינְקֶע הַאנְד
עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה:	אוֹיף מְנַשֶּׁה'ס קָאפּ.
10 וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף	10. אוּן עֶר הָאט גֶעבֶּענְשְׁט יוֹסֵף,
וַיֹּאמַר.	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט:
הָאֱלֹהִים	דֶער גָאט,
אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי	וָואס מַיינֶע עֶלְטֶערְן זַיינֶען גֶעגַאנְגֶען
לְפָנָיו	פַאר אִיהְם,
אַבְרָהָם	אַבְרָהָם
וְיִצְחָק	אוּן יִצְחָק,
הָאֱלֹהִים	דֶער גָאט,
הָרֹעֶה אֹתִי	וָועלְכֶער הָאט מִיךְ בגֶעפִּטֶערְט
מֵעוֹדִי	פוּן זַייט אִיךְ עֶקְסִיסְטִיר
עַד הַיּוֹם הַזֶּה:	בִּיז דִיזֶען טָאג.
11 הַמַּלְאָךְ	11. דֶער עֶנְגֶעל,
הַגֹּאֵל אֹתִי	וָועלְכֶער הָאט מִיךְ עֶרְלֵייזְט
מִכָּל רָע	פוּן אַלֶע שְׁלֶעכְטֶעס,
יְבָרֵךְ	עֶר זָאל בֶּענְשֶׁען
אֶת הַנְּעָרִים	דִי קְנַאבֶּען,
וְיִקָּרֵא בָהֶם	אוּן עֶס זָאל גֶערוּפֶען וֶוערֶן אוֹיף זֵיי
שְׁמִי	מַיין נָאמֶען
וְשֵׁם אֲבֹתַי	אוּן דֶער נָאמֶען פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן,
אַבְרָהָם	אַבְרָהָם
וְיִצְחָק	אוּן יִצְחָק,
וְיִדְגּוּ	אוּן זֵיי זָאלֶען זִיךְ מֶעהְרֶען
לָרֹב	צוּ פִיל
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:	אִין דִי לַאנְד.
12 וַיְבָרְכֵם	12. אוּן עֶר הָט זֵיי גֶעבֶּענְשְׁט
בַּיּוֹם הַהוּא	אִין יֶענֶעם טָאג,
לֵאמוֹר.	זָאגֶענְדִיג:
בְּךָ	מִיט דִיר
יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל	וָועט גיִשְׂרָאֵל בֶּענְשֶׁען,
לֵאמֹר	זָאגֶענְדִיג:
יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים	גָאט זָאל דִיר מַאכֶען
כְּאֶפְרַיִם	ווִי אֶפְרַיִם
וְכִמְנַשֶּׁה:	אוּן ווִי מְנַשֶּׁה.
13 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל	13. אוּן יִשְׂרָאֵל הָאט גֶעזָאגְט
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:

א) געדיינקט, געהאפט. ב) געפיהרט, געשפייזט. ג) דאס פאלק ישראל.

הִנֵּה	זֶעה,
אָנֹכִי מֵת.	אִיךְ שְׁטַארְבּ,
וְהָיָה אֱלֹהִים	אוּן גָאט וֶועט זַיין
עִמָּכֶם	מִיט אַייךְ,
וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם	אוּן עֶר וֶוט אַייךְ צוּרִקבְּרֵיינְגֶן
אֶל אֶרֶץ	צוּ דִי לַאנְד
אֲבֹתֵיכֶם:	פוּן אַייעֶרֶע עֶלְטֶערְן.

פֶּרֶק מט. קַאפִּיטְל 49.

1 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב	1. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶערוּפֶען
אֶל בָּנָיו.	[צוּ] זַיינֶע זִיהְן,
וַיְבָרֶךְ אוֹתָם:	אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעבֶּענְשְׁט.
2 וַיְצַו אוֹתָם	2. אוּן עֶר הָאט זֵיי בֶּעפוֹלֶען,
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם	אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּ זֵיי:
אֲנִי נֶאֱסָף	אִיךְ וֶוער פֶערְזַאמֶעלְט
אֶל עַמִּי.	צוּ מַיין פָאלְק,
קִבְרוּ אֹתִי	בֶּעגְרָאבְט מִיר
בַּמְּעָרָה	אִין דִי הֵייהְל,
אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה	וֶועלְכֶע אִיז אִין דִי פֶעלְד
הַמַּכְפֵּלָה	פוּן מַכְפֵּלָה,
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:	אִין דִי לַאנְד כְּנַעַן.
3 שָׁמָּה	3. דָארְטֶען
קָבְרוּ	הָאט מֶען בֶּעגְרָאבֶען
אֶת אַבְרָהָם	אַבְרָהָם
וְאֵת שָׂרָה	אוּן שָׂרָה,
אִשְׁתּוֹ	זַיין פְרוֹי;
שָׁמָּה	דָארְטֶען
קָבְרוּ	הָאט מֶען בֶּעגְרָאבֶען
אֶת יִצְחָק	יִצְחָק
וְאֵת רִבְקָה	אוּן רִבְקָה,
אִשְׁתּוֹ.	זַיין פְרוֹי,
וְשָׁמָּה	אוּן דָארְטֶען
קָבַרְתִּי אֶת לֵאָה:	הָאבּ אִיךְ בֶּעגְרָאבֶען לֵאָה.
4 וַיְכַל יַעֲקֹב	4. אוּן יַעֲקֹב הָאט גֶעעֶנְדִיגְט
לְצַוּוֹת	צוּ בֶּעפוֹילֶען
אֶת בָּנָיו	זַיינֶע זִיהְן,
וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו	אֶן עֶר הָט אַרַיינְגֶענוּמֶען זַיינֶע פִס
אֶל הַמִּטָּה	אִין בֶּעט,
וַיִּגְוַע	אוּן עֶר אִיז פֶערְגַאנְגֶען,
וַיֵּאָסֶף	אוּן עֶר אִיז אַיינְגֶעזַאמֶלְט גֶעוָארֶן
אֶל עַמָּיו	צוּ זַיין פָאלְק.

פֶּרֶק נ. קַאפִּיטְל 50.

1 וַיִּפֹּל יוֹסֵף	1. אוּן יוֹסֵף אִיז גֶעפַאלֶען
עַל פְּנֵי אָבִיו.	אוֹיף זַיין פָאטֶער'ס גֶעזִיכְט,
וַיֵּבְךְּ עָלָיו	אוּן עֶר הָט גֶעוֵויינְט אוֹף אִהְם,
וַיִּשַּׁק לוֹ:	אוּן עֶר הָאט אִיהְם גֶעקוּסְט.
2 וַיְצַו יוֹסֵף	2. אוּן יוֹסֵף הָאט בֶּעפוֹילֶען
אֶת הָרֹפְאִים	דִי [א]אֶרְצְטֶע
לַחֲנֹט	אַיינְצוּבַּאלְזַאמִירֶען
אֶת אָבִיו.	זַיין פָאטֶער,
וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם	אוּן דִי מִצְרִים הָאבֶּען אִיהְם בֶּעוֵויינְט

א) דאקטארען.

שִׁבְעִים יוֹם:	זִיבְּצִיג טֶעג.
3 וַיַּעַל יוֹסֵף	3. אוּן יוֹסֵף אִיז אוֹיפְגֶעגַנְגֶען
לִקְבֹּר	צוּ בֶּעגְרָאבֶּען
אֶת אָבִיו.	זַיין פָאטֶער,
וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ	אוּן עֶס זַיינֶען אוֹפְגֶעגַנְגֶען מִט אִם
כָּל עַבְדֵי פַרְעֹה	אַלֶע קְנֶעכְט פוּן פַּרְעֹה,
זִקְנֵי בֵיתוֹ	דִי עֶלְטֶעסְטֶע פוּן זַיין הוֹיז
וְכֹל זִקְנֵי	אוּן אַלֶע עֶלְטֶעסְטֶע
אֶרֶץ מִצְרָיִם:	פוּן דִי לַאנְד מִצְרַיִם.
4 וַיַּעַל עִמּוֹ	4 אוּן עֶס זַיינֶען אוֹפְגֶעגַנְגֶען מִט אִם
גַּם רֶכֶב	אוֹיךְ וֶועגֶען,
גַּם פָּרָשִׁים.	אוֹיךְ רַייטֶער,
וַיְהִי הַמַּחֲנֶה	אוּן דֶער לַאגֶער אִיז גֶעוֶועזֶען
כָּבֵד מְאֹד:	זֶעהר א) שְׁוֶוער.
5 וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו	5. אוּן זַיינֶע זִיהְן הָאבֶּען אִיהְם גֶעטְרָאגֶען
אַרְצָה כְּנָעַן.	נָאךְ דִי לַאנְד כְּנַעַן,
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ	אוּן זֵיי הָאבֶּען אִיהְם בֶּעגְרָאבֶּען
בִּמְעָרַת	אִין דִי הֵייהְל
שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה:	פוּן דִי פֶעלְד מַכְפֵּלָה.
6 וַיָּשָׁב יוֹסֵף	6 אוּן יוֹסֵף הָט זִךְ צֻרִיק־גֶעקֶעהְרְט
מִצְרַיְמָה.	נָאךְ מִצְרַיִם,
הוּא וְאֶחָיו:	עֶר אוּן זַיינֶע בְּרִידֶער.
7 וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף	7. אוּן וֶוען יוֹסֵף'ס בְּרִידֶער הָאבֶּען גֶעזֶעהְן,

א) גרויס. ב) בעצאהלט. ג) געלאזט זאגען.

כִּי מֵת אֲבִיהֶם	דַס זֵייעֶר פָאטֶער אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען,
וַיֹּאמְרוּ	הָאבֶּען זֵיי גֶעזָאגְט:
לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף.	פִילַייכְט וֶועט אוּנְז יוֹסֵף הַאסֶען,
וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ	אוּן עֶר וֶועט אוּנְז צוּרִיק־קֶעהְרֶען
אֵת כָּל הָרָעָה	אַלֶע שְׁלֶעכְטֶעס,
אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ:	וֶועלְכֶע מִיר הָאבֶּען אִיהְם ב) גֶעטָאהְן.
8 וַיְצַוּוּ	8. אוּן זֵיי הָאבֶּען ג) בֶּעפוֹילֶען
אֶל יוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
אָבִיךָ	דַיין פָאטֶער
צִוָּה	הָאט בֶּעפוֹילֶען
לִפְנֵי מוֹתוֹ	פַאר זַיין טוֹיט,
לֵאמֹר:	זָאגֶענְדִיג:
9 כֹּה תֹאמְרוּ	9. אַזוֹי זָאלְט אִיהְר זָאגֶען
לְיוֹסֵף	צוּ יוֹסֵף:
אָנָּא	אִיךְ בִּיטֶע,
שָׂא נָא	פֶערְצַייהֶע דָאךְ
פֶּשַׁע	דֶעם פֶערְבְּרֶעכֶען
אַחֶיךָ	פוּן דַיינֶע בְּרִידֶער
וְחַטָּאתָם	אוּן זֵייעֶר זִינְד,
כִּי רָעָה גְמָלוּךָ	דֶען זֵיי הָבֶּען דִר שְׁלֶכְטֶס גֶטָהְן;
וְעַתָּה	אוּן יֶעצְט,
שָׂא נָא	פֶערְצַייהֶע דָאךְ
לְפֶשַׁע	דֶעם פֶערְבְּרֶעכֶען

עַבְדֵי	פון דִי קְנֶעכְט
אֱלֹהֵי אָבִיךָ.	פון דַיין פָאטֶער'ס גָאט
וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף	און יוֹסֵף הָאט גֶעוויינְט,
בְּדַבְּרָם אֵלָיו:	וֶוען זֵיי הָאבֶּען גֶערֶעדט צוּ אִיהְם.
10 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף.	10. און יוֹסֵף הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט:
אַל תִּירָאוּ:	פִירְכְטֶעט נִיט!
11 אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם	11. אִיךְ וֶועל אַייךְ שְׁפַּייזֶען
וְאֶת טַפְּכֶם.	און אַייעֶרע קִינְדֶער;
וַיְנַחֵם אוֹתָם	און עֶר הָאט זֵיי גֶעטְרֵייסְט,
וַיְדַבֵּר	און עֶר הָאט גֶערֶעדְט
עַל לִבָּם:	צוּ זֵייעֶר הַארְצֶען.
12 וַיַּרְא יוֹסֵף	12. און יוֹסֵף הָאט גֶעזֶעהְן
לְאֶפְרַיִם	פון אֶפְרַיִם
בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים.	זִיהְן פון דְרִיטֶען גֶעשְׁלֶעכְט,
גַּם בְּנֵי מָכִיר	א) אוֹיךְ דִי זִיהְן פון מָכִיר,
בֶּן מְנַשֶּׁה	מְנַשֶּׁה'ס זוהְן,
יֻלְּדוּ	זַיינֶען ב) גֶעבָּארֶען גֶעוָארֶען
עַל בִּרְכֵּי יוֹסֵף:	אוֹיף יוֹסֵף'ס קְנִיעֶן.
13 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף	13. און יוֹסֵף הָאט גֶעזָאגְט
אֶל אֶחָיו	צוּ זַיינֶע בְּרִידֶער:
אָנֹכִי מֵת.	אִיךְ שְׁטַארְבּ,
וֵאלֹהִים	און גָאט
פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם	וֶועט אַייךְ גֶעוִויס דֶערְמָאהְנֶען,

וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם	און עֶר וֶועט אַייךְ אוֹיפְבְּרֵיינְגֶען
מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת	פון דִיזֶע לַאנְד
אֶל הָאָרֶץ	צוּ דִי לַאנְד,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע	וֶועלְכֶע עֶר הָאט גֶעשְׁוָוארֶען
לְאַבְרָהָם	צוּ אַבְרָהָם,
לְיִצְחָק	צוּ יִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב:	און צוּ יַעֲקֹב.
14 וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף	14. און יוֹסֵף הָאט בֶּעשְׁוָוארֶען
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	דִי קִינְדֶער יִשְׂרָאֵל,
לֵאמֹר.	זָאגֶענְדִיג:
פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם	גָאט וֶועט אַייךְ גֶעוִויס דֶערְמָאהְנֶען,
וְהַעֲלִיתֶם	און (דַן) זָאלְט אִיהְר אוֹפְבְּרֶענְגֶען
אֶת עַצְמֹתַי	מַיינֶע בֵּיינֶער
מִזֶּה:	פון הִיר.
15 וַיָּמָת יוֹסֵף	15. און יוֹסֵף אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען
בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים	הוּנְדֶערְט און צֶעהְן יָאהְר אַלְט,
וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ	און מֶען הָט אִיהְם אַיינְבַּלְזַמִרְט,
וַיִּישֶׂם	און מֶען הָט אִיהְם אַרַיינְגֶעלֵייגְט
בָּאָרוֹן	אִין אַ ג) לַאדֶע
בְּמִצְרָיִם:	אִין מִצְרַיִם.

א) דאָס הייסט אור־עניקלעך ב) ערצויגען. ג) זארג.